

THE BOOK OF ABSTRACTS

MIDDLE EAST INTERNATIONAL CONFERENCE ON CONTEMPORARY SCIENTIFIC STUDIES-II

September 19-22, 2019
Gaziantep - TURKEY

ISBN— 978-605-7695-64-2
İKSAD Publications 2019

Assist. Prof. Karol BIENIEK
Samira KHADHRAOUI ONTUŇ

THE BOOK OF ABSTRACTS

MIDDLE EAST INTERNATIONAL CONFERENCE ON CONTEMPORARY SCIENTIFIC STUDIES-II

September 19-22, 2019

Gaziantep, TURKEY

Editors

Assist. Prof. Karol BIENIEK
Samira KHADHRAOUI ONTUŇ

Institute Of Economic Development And Social Researches Publications®

(The Licence Number of Publicator: 2014/31220)

TURKEY

TR: +90 342 606 06 75

E posta: kongreiksad@gmail.com

www.iksad.org www.iksadkongre.org

All rights of this book belongs to IKSAD. Without permission can't be duplicate or copied
Authors of chapters are responsible both ethically and juridically

İksad Publications - 2019©

Issued: 23.09.2019

ISBN – 978-605-7695-64-2

CONFERENCE ID

TITLE

**MIDDLE EAST INTERNATIONAL CONFERENCE ON
CONTEMPORARY SCIENTIFIC STUDIES-II**

PARTICIPATION

Keynote & Invited

DATE - PLACE

September 19-22, 2019

Gaziantep, TURKEY

ORGANIZATION

İKSAD-INSTITUTE OF ECONOMIC DEVELOPMENT AND SOCIAL
RESEARCHES

HONORARY CHAIR

PROF. KHALED ABDUL KADER EL JUNDI

COORDINATOR

SAMIRA KHADHRAOUI

LANGUAGES

Turkish, English, Russian, Arabic

INTERNATIONAL PARTICIPANTS

Asst. Prof. Dr. Hazim Abed Mohammed AL-JEWAREE- Irak

Prof. Jacqueline AYOUB– Lebanon

Galymzhan Kuanishbekuly- Kazakhstan

Assist. Prof. Karol BIENIEK– Poland

Hafis ŞOLDUBANOV – Azerbaijan

CONFERENCE GALLERY

Please become a member of "İKSAD CONGRESS SOCIETY" Facebook Group to reach the all photographs shot at the conference.

by ATLAS JOURNAL
SCIENTIFIC COMMITTEE MEMBERS

Ahmad Sharif FAKHEER
Beirut University

Dr. Zihuan MENCHUANG
Renmin University of China

Dr. Orhun Burak SOZEN
Gaziantep University

Dr. Dime ATIS
Sakarya University

Dr. Ayse ERKMEN
Gaziantep University

Dr. Guray ALPAR
Turkish Army

Dr. Maha Hamdan ALANAZI
Riyad King Abdullah University

Dr. Tamalika SULTANA
Dakka University of Bangladesh

Dr. Ludmila MEDVEDEVANYA

Russian Academy of Sciences

Dr. Kaan DİYARBAKIRLIOĞLU

Yalova University

Dr. Nilgün ÖZPOZAN

Erciyes University

Dr. Cholpon TOKTOSUNOVA

Kyrgyz Economy University

Dr. Kenes JUSIPOV

Kazak Transportation Academy

Dr. Hoshi NAGATAMO

Asia University

MIDDLE EAST INTERNATIONAL CONFERENCE

MIDDLE EAST INTERNATIONAL CONFERENCE ON CONTEMPORARY SCIENTIFIC STUDIES-II

ORTA DOĞU 2. ULUSLARARASI BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR KONGRESİ

September 19-22, 2019

Gaziantep - TURKEY

VENUE: **TUGCAN HOTEL - Gaziantep**

<https://www.tugcanhotel.com.tr/>

Participant Countries: Turkey, Lebanon, Irak, Azerbaijan, Poland, Kazakhstan

- Registration desk opens at 09:00 and shall function till 17:00 pm.
 - Please registrate at least an hour prior to your session
 - Be in the session room at least 10 minutes before the session starts
- Head of session are fully empowered in all matters related to the presentations, coffee-breaks and session.
 - Certificates will be given by the session chair at the end of the session.
- In the congress program, requests such as location and time changes will not be taken into consideration.
- If you think there are any shortcomings in the program, please email us at the latest by 08 September 2019
- The names of the authors and titles of paper in the certificate will be printed as in the program.

September 19-22, 2019 Gaziantep - TURKEY

MIDDLE EAST INTERNATIONAL CONFERENCE

OPENING PLENARY SESSION: 21.09.2019

Time: 10:30 12:00

Topic “**MIDDLE EAST: SHIFTING POLICIES, HISTORY AND CULTURE**”

SPEAKERS:

Prof. Jacqueline AYOUB-Rector of Lebanese University-III

Prof. Dr. Abdullah EKİNCİ - Harran Üniversitesi

Assist. Prof. Karol BIENIEK- Pedagogical University of Cracow, Poland

PROF. KHALED ABDUL KADER EL JUNDI- Lebanese University

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa YETİM- Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Doç. Dr. Metin AKSOY- Gümüşhane Üniversitesi

**We welcome all our participants to take part in this plenary session.*

Assist. Prof. Karol BIENIEK- TURKEY`S SHIFTING ROLE IN THE MIDDLE EAST

Hüsna Taş YETİM

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa YETİM -KAHİRE KONUŞMASINDAN OBAMA DOKTRİNE:
TEK LİDER İKİ ORTADOĞU TEMSİLİ

Dr. Öğr. Üyesi Oğuz GÖKSU- SİYASAL LİDERLİK VE RECEP TAYYİP
ERDOĞAN

Doç. Dr. Metin AKSOY -ORTADOĞU`DA BÖLGESEL GÜÇ MÜCADELESİ

Prof. Dr. Abdullah EKİNCİ- BİR YOL AYRIMINA DOĞRU: LÜBNAN`DA
MEHMET ALİ PAŞA YÖNETİMİ

Abdullah ORAK

September 19-22, 2019 Gaziantep - TURKEY

MIDDLE EAST INTERNATIONAL CONFERENCE

21.09.2019

Auditorium-1, Session-1 Time: 13:00 – 15:00	Head of Session: Dr. Ayşe ERKMEN
Mimar. Feyza Aydın ÇOLAKOĞLU Prof. Dr. Zeynep Gül ÜNAL	LÜBNAN TRABLUŞSAM KARATAY MEDRESESİ, KARATAY EVİ VE ÇEVRESİ KORUMA SORUNLARI
Mimar. Beyzanur ÇALIŞKAN	FİZİKSEL ÇEVRE- İNSAN DAVRANIŞI İLİŞKİSİ PERSPEKTİFİNDE POLİKLİNİK HASTA BEKLEME ALANLARININ İRDELENMESİ: YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ ARAŞTIRMA VE UYGULAMA HASTANESİ ÖRNEĞİ
Mimar. Beyzanur ÇALIŞKAN	FİZİKSEL ÇEVRE- İNSAN DAVRANIŞI İLİŞKİSİ PERSPEKTİFİNDE POLİKLİNİK HASTA BEKLEME ALANLARININ İRDELENMESİ: YOZGAT ŞEHİR HASTANESİ ÖRNEĞİ
Dr. Öğr. Üyesi Cemal SEVİNDİ Öğr. Gör. Şule DEMİR	UÇUŞ GÜVENLİĞİ AÇISINDAN MUŞ HAVALİMANI VE ÇEVRESİNDEKİ KUŞ BARINMA ALANLARI
Dr. Öğr. Üyesi Cemal SEVİNDİ Öğr. Gör. Şule DEMİR	ERZURUM İLİNDE ARAZİ KULLANIMI
Prof. Dr. Abdullah EKİNCİ Mehmet KISAK	XX. YÜZYILIN BAŞLARINDA İRAN ve RIZA HAN'IN YÜKSELİŞİ
Doç. Dr. Metin AKSOY	ORTADOĞU'DA BATI'NIN VARLIĞINA TARİHSEL BAKIŞ
Öğr. Gör. Dr. Ayşe ERKMEN	FRANSIZ MANDA YÖNETİMİ ALTINDAKİ SURİYE'DE YAŞANANLARA BİR BAKIŞ
Dr. M. Kayhan KURTULDU Esra SÜER	PİYANO EĞİTİMİNDE DİKKAT STRATEJİLERİ VE DEŞİFRE ÇALMA BECERİSİNE ETKİSİ
Galymzhan Tazhibayev KUANISHBEKULY	KAZAKİTAN'DA GÖRSEL İŞİTSEL MEDYA ÖZGÜRLÜĞÜNÜN HUKUKSAL DAYANAĞINA GENEL BAKIŞ

September 19-22, 2019 Gaziantep - TURKEY

MIDDLE EAST INTERNATIONAL CONFERENCE

21.09.2019

Auditorium-1, Session-2 Time: 15:00-17:00	Head of Session: Doç. Dr. Mehmet ALTINÖZ
Doç. Dr. Necla ÖZTÜRK Arş. Gör. Güven YARAR	TÜRK VATANDAŞLIĞININ EVLAT EDİNİLME YOLUYLA KAZANILMASI
Doç. Dr. Mehmet ALTINÖZ Öğr. Gör. Dr. Demet ÇAKIROĞLU	ÖRGÜTSEL DESTEĞİN ALGILANAN TÜKENMİŞLİK DUYGUSUNA ETKİSİ ÜZERİNE BİR İNCELEME
Ömer Tarkan TUZCUOĞULLARI	TÜRK BİLEŞİK (KOMPOZİT) YAYLARINI DİĞER MİLLETLERİN YAYLARINDAN AYIRAN YAPISAL ÖZELLİKLER
Ömer Tarkan TUZCUOĞULLARI	GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE TÜRKLERDE OK İLE HABERLEŞME VE DAVETİYE GÖNDERME ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA
Aytek ERSAN Emre ÇOŞKUNLU Emre DOĞRAMACI Erkin TEKİN K. Gökhan SANCAK Zeynep TÜRNÜKLÜ	'AFETİN İZLERİ' TÜBİTAK 4004 PROJESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Aytek ERSAN Emre ÇOŞKUNLU Erkin TEKİN Abdullah ERTURAL Merve ARICI KİZEK	'AFETİN İZLERİ' TÜBİTAK 4004 PROJESİNDE KATILIMCILARA UYGULANAN BİLGİ TESTLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Ahmet Kerem BİRHAN	8983 NUMARALI MARAŞ ŞER'İYYE SİCİLİNE GÖRE MARAŞ'TA SOSYO-EKONOMİK YAPI
Kubra GÖGER Okyay UÇAN Ezgi ÇAYIRLI	İTHALAT, İHRACAT VE EKONOMİK BÜYÜME ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN ZAMAN SERİSİ ANALİZİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ (1980-2010)
İnci ARAS	ENSESTİN EDEBİYATA DÜŞEN İZİ
Dr. Öğr. Üyesi Oğuz GÖKSU	TÜRK DİZİLERİNDE ÜRÜN YERLEŞTİRME ÜZERİNE BİR İNCELEME

MIDDLE EAST INTERNATIONAL CONFERENCE

22.09.2019

Auditorium-1, Session-1 Time: 09:00-11:00	Head of Session: Öğr. Gör. Merve KAYA
Öğr. Gör. Merve KAYA	SOSYAL HİZMET BAĞLAMINDA YENİ DARÜLACEZE SOSYAL HİZMET ŞEHİRİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME
Öğr. Gör. Merve KAYA Oğün Şahin KARSLI	TÜRKİYE'DE HIV POZİTİFLERİN SAĞLIK HİZMETLERİNE ERİŞİMİNDE HUKUKİ DAYANAKLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ
Doç. Dr. Hüseyin KOTAMAN	GÜDÜLENMENİN AŞAMALARI DÜRTÜ, ARZU VE İSTEK
Doç. Dr. Hüseyin KOTAMAN	YÜKSEK ÖĞRETİMDE ÖĞRETMEN YAKINLIĞI
Büşra ŞAHİN Yahya DOĞAR	GAZİANTEP ŞEHİTKÂMİL BELEDİYESİ SPOR KULÜBÜ YÜZÜCÜLERİNİN YÜZME SPORUNA BAŞLAMA NEDENLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ
Mehmet Cevher İŞERİ Bekir MENDEŞ	11-12 YAŞ GRUBUNDAKİ ÇOCUKLARA UYGULANAN MİNİ- TRAMBOLİN EGZERSİZLERİNİN FİZİKSEL UYGUNLUK BİLEŞENLERİNE ETKİSİ
Fikret ALINCAK Büşra ŞAHİN	PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİ ALAN BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

MIDDLE EAST INTERNATIONAL CONFERENCE

22.09.2019

Auditorium--1, Session-2 Saat: 11:00-13:00	OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Hulusi DOĞAN
Dr. Öğr. Üyesi Aslı ÖZTOPCU Dr. Öğr. Gör. Merve AKAR	TURİZM KAYNAKLARININ SÜRDÜRÜLEBİLİR BÖLGESEL KALKINMAYA ETKİSİ: EKO-GASTRONOMİ ATÇA ÖRNEĞİ EKSENİNDE LİSE ÖĞRENCİLERİNİN HÜZÜN TURİZMİ ALGI VE DEĞERLENDİRMELERİNE YÖNELİK KARŞILAŞTIRMALI BİR ÇALIŞMA
Prof. Dr. Hulusi DOĞAN Hatice FERREK Arş. Gör. Ulaş KILIÇARSLAN Umut ÖZENÇ	ENGELLİ ÇOCUĞA SAHİP EBEVEYN
Arş. Gör. Nurdilan ŞENER Arş. Gör. Filiz ERSÖĞÜTÇÜ	KADINA ŞİDDET
Arş. Gör. Nurdilan ŞENER Arş. Gör. Filiz ERSÖĞÜTÇÜ	YAŞLI İHMALİ ve HEMŞİRELİK BAKIMI
Arş. Gör. Filiz ERSÖĞÜTÇÜ Arş. Gör. Nurdilan ŞENER	KÜLTÜR VE KİŞİLİK
Mehmet Fatih AKGÜL	ALGI YÖNETİMİNDE ETKİLİ BİR ARAÇ OLARAK DİL VERGİ KAÇAKÇILIĞI FİİLİ NEDENİYLE KESİLEN VERGİ ZİYA CEZASINA EK AYRICA MAHKUMİYET CEZASI UYGULAMASI VE ADİL YARGILANMA HAKKI: BİR ANAYASA MAHKEMESİ KARARI ÜZERİNDE İNCELEME
Dr. Öğr. Üyesi Doğan BOZDOĞAN	TÜKETİCİLERİN DUYGUSAL ZEKA SEVİYELERİ İLE RİSK ALMA EĞİLİMLERİ VE FİNANSAL OKURYAZARLIK SEVİYELERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
Doç. Dr. Mesut DOĞAN Öğr. Gör. H. Serhat ÇERÇİ Dr. A. Selçuk KÖYKÜOĞLU	SOSYAL SINIFLARIN SATINALMA TERCİHLERİ: MOBİL TELEFON PAZARINDA BİR UYGULAMA
Reha SAYDAN BULUT DÜLEK	MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ MUHASEBE VE FİNANSMAN ALANI ÖĞRENCİLERİNİN İŞLETMELERDE BECERİ EĞİTİMİ UYGULAMASINDA KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ VAN İLİNDE BİR UYGULAMA

MIDDLE EAST INTERNATIONAL CONFERENCE

22.09.2019

Auditorium-2, Session-1 Time: 13:00-15:00	Head of Session: Uzm. Dt. Zekiye EFE
Uzm. Dt. Zekiye EFE Dr. Dt. Ahmet ÇALIŞKAN Dr. Öğr. Üyesi Seçil ÇALIŞKAN	EVALUATION OF ANTIMICROBIAL EFFECT OF DIFFERENT CAPPING MATERIALS
Uzm. Dt. Zekiye EFE Dr. Dt. Ahmet ÇALIŞKAN Dr. Öğr. Üyesi Seçil ÇALIŞKAN	5-YEAR FOLLOW-UP OF ENDODONTIC THERAPIES COMPLETED IN A SINGLE SESSION IN WIDE PERIAPICAL LESIONAL TEETH
Ali Serol ERTÜRK	DETERMINATION OF OPTIMUM CONDITIONS IN THE SYNTHESIS OF PHARMACEUTICALS USING MULTIVARIATE STATISTICS
Doç. Dr. Hüseyin ARSLAN	İKİLİ METAL ALAŞIMLI NANOPARÇACIKLARIN YÜZEY ENERJİSİNE ETKİSİ
Doç. Dr. Hüseyin ARSLAN	ÇEŞİTLİ MODELLER KULLANARAK AU-AG-CU ALAŞIMININ VİSKOZİTESİNİN TAHMİN EDİLMESİ
Dr. Deniz DEMİR ATLI	N-HETEROSİKLİK KARBEN NİKEL(II) KOMPLEKSLERİNİN SENTEZİ VE KATALİTİK AKTİVİTELERİ
Musa MURSAQULİYEV	SHELTERS IN THE KESHİKCHIDAG CAVES COMPLEX
Hamza Yaşar OCAK Gencer SARIOĞLU	Al-1,1Sc VE Al-1,1Sc-6Mg ALAŞIMLARININ BAZI TERMAL ÖZELLİKLERİNDE Mg KATKISININ DENEYSEL OLARAK İNCELENMESİ
Asst. Prof Dr.Hazim Abed Mohammed AL-JEWAREE	AN EXPERIMENTAL STUDY THE EFFECTS OF HYDRAULIC DIAMETER (DH) TO THE FINS HEAT TRANSFER PERFORMANCE BY FORCED WATER SYSTEM
Asst. Prof Dr.Hazim Abed Mohammed AL-JEWAREE	STUDY PRACTICALLY THE EFFECT OF FIN LENGTH AND WIDTH (L\W) RATIO ON THE HEAT TRANSFER PERFORMANCE BY FORCED CONVECTION
Prof. Dr. Ömer SÖĞÜT Ali ÖTER	KSU KARACASU YERLEŞKESİ TEKNİK BİLİMLER MESLEK YÜKSEKOKULU A BLOK'UNDA ELEKTROMANYETİK KİRLİLİĞİN ÖLÇÜLMESİ

September 19-22, 2019 Gaziantep - TURKEY

MIDDLE EAST INTERNATIONAL CONFERENCE

22.09.2019

Auditorium-2, Session-2 Time: 15:00-17:00	Head of Session: Prof. Dr. Ömer SÖĞÜT
Ömer SÖĞÜT Büşra ZEYTUN	KSÜ TIP FAKÜLTESİ HASTANESİNİN C KORİDORUNDAKİ POLİKLİNİKLERDE GÜRÜLTÜ SEVİYESİNİN ÖLÇÜLMESİ
Ömer SÖĞÜT Büşra ZEYTUN	KSÜ TIP FAKÜLTESİ HASTANESİNİN C KORİDORUNDA ELEKTROMANYETİK ALAN ŞİDDETİNİN ÖLÇÜLMESİ
Prof. Dr. Ömer SÖĞÜT Mustafa Eyicil	DUMLUPINAR ŞEHİT HAŞİM YENİGÜL İLKOKULUNDA HAVADA DOĞAL GAMA DOZ HIZI ÖLÇÜMÜ
Mahmut ERÇİL Özge PARLAR ÖZ Nermin DEMİRKOL Mehmet DEMİRKOL	MAKSİLLER KEMİK KAYBI BULUNAN HASTANIN “ALL ON FOUR” KONSEPTİ İLE REHABİLİTASYONU
Veysel FİSTİKÇİ Nermin DEMİRKOL Özge PARLAR ÖZ	MAXİLLER DEFEKTLİ HASTADA ÇENE YÜZ PROTEZİ: VAKA SUNUMU
Abdullah ALHAMS Özge PARLAR ÖZ Nermin DEMİRKOL	ANTERİÖR BÖLGEDE OPENBİTE VE MİNE HİPOPLAZİSİ OLAN GENÇ HASTADA ESTETİK REHABİLİTASYON
Eralp EVRAN Özge PARLAR ÖZ Nermin DEMİRKOL	HAREKETLİ VE SABİT PROTEZLER İÇİN HASSAS TUTUCULAR
Mehmet Sait MENZİLCİOĞLU	SAĞLIKLI BİREYLERDE TESTİS SONOGRAFİK STRAİN ELASTOGRAFİ DEĞERLERİ
Gülnaz PALA Nermin DEMİRKOL Özge PARLAR ÖZ	EKTODERMAL DİSPLAZİLİ HASTANIN OVERDENTURE SONRASI SABİT PROTETİK RESTORASYONLA TEDAVİSİ: 5 YILLIK TAKİP
Uğur HİHALOĞLU Nermin DEMİRKOL Özge PARLAR ÖZ	LAMİNATE VENEER RESTORASYONLAR İLE ESTETİK GÜLÜŞ TASARIMI
Dt. Serdar DEMİR Dr. Öğr. Üyesi Gül KESKİN	PEDODONTİ'DE KULLANILAN KURON ÇEŞİTLERİ VE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

LÜBNAN TRABLUŞAM KARATAY MEDRESESİ, KARATAY EVİ VE ÇEVRESİ KORUMA SORUNLARI	1
Mimar. Feyza Aydın ÇOLAKOĞLU Prof. Dr. Zeynep Gül ÜNAL	
FİZİKSEL ÇEVRE- İNSAN DAVRANIŞI İLİŞKİSİ PERSPEKTİFİNDE POLİKLİNİK HASTA BEKLEME ALANLARININ İRDELENMESİ: YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ ARAŞTIRMA VE UYGULAMA HASTANESİ ÖRNEĞİ	3
Mimar. Beyzanur ÇALIŞKAN	
FİZİKSEL ÇEVRE- İNSAN DAVRANIŞI İLİŞKİSİ PERSPEKTİFİNDE POLİKLİNİK HASTA BEKLEME ALANLARININ İRDELENMESİ: YOZGAT ŞEHİR HASTANESİ ÖRNEĞİ	5
Mimar. Beyzanur ÇALIŞKAN	
IN TERMS OF FLIGHT SAFETY, MUŞ AIRPORT AND SURROUNDING BIRD SHELTERS	7
Dr. Öğr. Üyesi Cemal SEVİNDİ Öğr. Gör. Şule DEMİR	
LAND USE IN ERZURUM PROVINCE	9
Dr. Öğr. Üyesi Cemal SEVİNDİ Öğr. Gör. Şule DEMİR	
BİR YOL AYRIMINA DOĞRU: LÜBNAN'DA MEHMET ALİ PAŞA YÖNETİMİ	11
Prof. Dr. Abdullah EKİNCİ Abdullah ORAK	
XX. YÜZYILIN BAŞLARINDA İRAN ve RIZA HAN'IN YÜKSELİŞİ	12
Prof. Dr. Abdullah EKİNCİ Mehmet KISAK	
ORTADOĞU'DA BATI'NIN VARLIĞINA TARİHSEL BAKIŞ	13
Doç. Dr. Metin AKSOY	
ORTADOĞU'DA BÖLGESEL GÜÇ MÜCADELESİ	14
Doç. Dr. Metin AKSOY	
FRANSIZ MANDA YÖNETİMİ ALTINDAKİ SURİYE'DE YAŞANANLARA BİR BAKIŞ	15
Öğr. Gör. Dr. Ayşe ERKMEN	
TURKEY'S SHIFTING ROLE IN THE MIDDLE EEAST	16
Asst. Prof. Karol BIENIEK	
KAHİRE KONUŞMASINDAN OBAMA DOKTRİNE: TEK LİDER İKİ ORTADOĞU TEMSİLİ	17
Hüsna Taş YETİM Dr. Öğr. Üyesi Mustafa YETİM	
SİYASAL LİDERLİK VE RECEP TAYYİP ERDOĞAN	19
Dr. Öğr. Üyesi Oğuz GÖKSU	
TÜRK VATANDAŞLIĞININ EVLAT EDİNİLME YOLUYLA KAZANILMASI	20
Doç. Dr. Necla ÖZTÜRK Arş. Gör. Güven YARAR	
ÖRGÜTSEL DESTEĞİN ALGILANAN TÜKENMİŞLİK DUYGUSUNA ETKİSİ ÜZERİNE BİR İNCELEME	22

Doç. Dr. Mehmet ALTINÖZ Öğr. Gör. Dr. Demet ÇAKIROĞLU	
TÜRK BİLEŞİK (KOMPOZİT) YAYLARINI DİĞER MİLLETLERİN YAYLARINDAN AYIRAN YAPISAL ÖZELLİKLER	24
Ömer Tarkan TUZCUOĞULLARI	
GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE TÜRKLERDE OK İLE HABERLEŞME VE DAVETİYE GÖNDERME ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA	25
Ömer Tarkan TUZCUOĞULLARI	
‘AFETİN İZLERİ’ TÜBİTAK 4004 PROJESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	
Aytek ERSAN Emre ÇOŞKUNLU Emre DOĞRAMACI Erkin TEKİN K. Gökhan SANCAK Zeynep TÜRNÜKLÜ	26
‘AFETİN İZLERİ’ TÜBİTAK 4004 PROJESİNDE KATILIMCILARA UYGULANAN BİLGİ TESTLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	
Aytek ERSAN Emre ÇOŞKUNLU Erkin TEKİN Abdullah ERTURAL Merve Arıcı KİZEK	28
8983 NUMARALI MARAŞ ŞER’İYYE SİCİLİNE GÖRE MARAŞ’TA SOSYO-EKONOMİK YAPI	30
Ahmet Kerem BİRHAN	
İTHALAT, İHRACAT VE EKONOMİK BÜYÜME ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN ZAMAN SERİSİ ANALİZİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ (1980-2010)	
Kubra GÖGER Okyay UÇAN Ezgi ÇAYIRLI	32
ENSESTİN EDEBİYATA DÜŞEN İZİ	34
İnci ARAS	
TÜRK DİZİLERİNDE ÜRÜN YERLEŞTİRME ÜZERİNE BİR İNCELEME	35
Dr. Öğr. Üyesi Oğuz GÖKSU	
SOSYAL HİZMET BAĞLAMINDA YENİ DARÜLACEZE SOSYAL HİZMET ŞEHRİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	37
Öğr. Gör. Merve KAYA	
TÜRKİYE’DE HİV POZİTİFLERİN SAĞLIK HİZMETLERİNE ERİŞİMİNDE HUKUKİ DAYANAKLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ	39
Öğr. Gör. Merve KAYA Ogün Şahin KARSLI	
GÜDÜLENMENİN AŞAMALARI DÜRTÜ, ARZU VE İSTEK	41
Araş. Gör. Doç. Dr. Hüseyin KOTAMAN	
YÜKSEK ÖĞRETİMDE ÖĞRETMEN YAKINLIĞI	43
Araş. Gör. Doç. Dr. Hüseyin KOTAMAN	
GAZİANTEP ŞEHİTKÂMİL BELEDİYESİ SPOR KULÜBÜ YÜZÜCÜLERİNİN YÜZME SPORUNA BAŞLAMA NEDENLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ	44
Büşra ŞAHİN	

Yahya DOĞAR	
11-12 YAŞ GRUBUNDAKİ ÇOCUKLARA UYGULANAN MİNİ-TRAMBOLİN EGZERSİZLERİNİN FİZİKSEL UYGUNLUK BİLEŞENLERİNE ETKİSİ	45
Mehmet Cevher İŞERİ Bekir MENDEŞ	
PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİ ALAN BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	46
Fikret ALINCAK Büşra ŞAHİN	
ATÇA ÖRNEĞİ EKSENİNDE LİSE ÖĞRENCİLERİNİN HÜZÜN TURİZMİ ALGI VE DEĞERLENDİRMELERİNE YÖNELİK KARŞILAŞTIRMALI BİR ÇALIŞMA	48
Prof. Dr. Hulusi DOĞAN Hatice FERЕК Arş. Gör. Ulaş KILIÇARSLAN Umut ÖZENÇ	
KADINA ŞİDDET	51
Arş. Gör. Nurdilan ŞENER Arş. Gör. Filiz ERSÖĞÜTÇÜ	
ENGELLİ ÇOCUĞA SAHİP EBEVEYN	52
Arş. Gör. Nurdilan ŞENER Arş. Gör. Filiz ERSÖĞÜTÇÜ	
YAŞLI İHMALİ ve HEMŞİRELİK BAKIMI	54
Arş. Gör. Filiz ERSÖĞÜTÇÜ Arş. Gör. Nurdilan ŞENER	
KÜLTÜR VE KİŞİLİK	55
Arş. Gör. Filiz ERSÖĞÜTÇÜ Arş. Gör. Nurdilan ŞENER	
ALGI YÖNETİMİNDE ETKİLİ BİR ARAÇ OLARAK DİL	56
Mehmet Fatih AKGÜL	
VERGİ KAÇAKÇILIĞI FİİLİ NEDENİYLE KESİLEN VERGİ ZİYA CEZASINA EK AYRICA MAHKUMİYET CEZASI UYGULAMASI VE ADİL YARGILANMA HAKKI: BİR ANAYASA MAHKEMESİ KARARI ÜZERİNDE İNCELEME	58
Dr. Öğr. Üyesi Doğan BOZDOĞAN	
THE PRIVATE PRISON PRACTICE AND THE RIGHT TO A FAIR TRIAL TO THE PERSONAL LOSS OF REVENUE PENALTY DUTY FOR TAX LEADING FIELDS: A REVIEW ON THE CONSTITUTIONAL COURT DECISION	59
Doç. Dr. Mesut DOĞAN Öğr. Gör. H. Serhat ÇERÇİ Dr. A. Selçuk KÖYKÜOĞLU	
SOSYAL SINIFLARIN SATINALMA TERCİHLERİ: MOBİL TELEFON PAZARINDA BİR UYGULAMA	62
Reha SAYDAN Bulut DÜLEK	
MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ MUHASEBE VE FİNANSMAN ALANI ÖĞRENCİLERİNİN İŞLETMELERDE BECERİ EĞİTİMİ	63

UYGULAMASINDA KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ VAN İLİNDE BİR UYGULAMA	
Reha SAYDAN	
EVALUATION OF ANTIMICROBIAL EFFECT OF DIFFERENT CAPPING MATERIALS	
Uzm. Dt. Zekiye EFE Dr. Dt. Ahmet ÇALIŞKAN Dr. Öğr. Üyesi Seçil ÇALIŞKAN	64
5-YEAR FOLLOW-UP OF ENDODONTIC THERAPIES COMPLETED IN A SINGLE SESSION IN WIDE PERIAPICAL LESIONAL TEETH	
Uzm. Dt. Zekiye EFE Dr. Dt. Ahmet ÇALIŞKAN Dr. Öğr. Üyesi Seçil ÇALIŞKAN	66
DETERMINATION OF OPTIMUM CONDITIONS IN THE SYNTHESIS OF PHARMACEUTICALS USING MULTIVARIATE STATISTICS	
Ali Serol ERTÜRK	68
İKİLİ METAL ALAŞIMLI NANOPARÇACIKLARIN YÜZEY ENERJİSİNE ETKİSİ	
Hüseyin ARSLAN	69
ÇEŞİTLİ MODELLER KULLANARAK AU-AG-CU ALAŞIMININ VİSKOZİTESİNİN TAHMİN EDİLMESİ	
Hüseyin ARSLAN	71
N-HETEROSİKLİK KARBEN NİKEL(II) KOMPLEKSLERİNİN SENTEZİ VE KATALİTİK AKTİVİTELERİ	
Deniz DEMİR ATLI	73
NATURAL GAMMA DOSE RATE MEASUREMENT IN AIR AT DUMLUPINAR ŞEHİT HAŞİM YENİGÜL PRIMARY SCHOOL	
Ömer SÖĞÜT Mustafa EYİCİL	74
MEASUREMENT OF ELECTROMAGNETIC POLLUTION IN BLOCK A OF TECHNICAL SCIENCES VOCATIONAL SCHOOL IN KARACASU CAMPUS, KSU	
Ömer SÖĞÜT Ali ÖTER	76
MEASUREMENT OF NOISE POLLUTION IN C CORRIDOR OF THE KSU MEDICAL FACULTY HOSPITAL	
Ömer SÖĞÜT Büşra ZEYTUN	
KSÜ TIP FAKÜLTESİ HASTANESİNİN C KORİDORUNDA ELEKTROMANYETİK ALAN ŞİDDETİNİN ÖLÇÜLMESİ	
Ömer SÖĞÜT Büşra ZEYTUN	82
Al-1,1Sc VE Al-1,1Sc-6Mg ALAŞIMLARININ BAZI TERMAL ÖZELLİKLERİNDE Mg KATKISININ DENEYSEL OLARAK İNCELENMESİ	
Hamza Yaşar OCAK Gencer SARIOĞLU	85
AN EXPERIMENTAL STUDY THE EFFECTS OF HYDRAULIC DIAMETER (DH) TO THE FINS HEAT TRANSFER PERFORMANCE BY FORCED WATER SYSTEM	
	86

Asst. Prof. Dr. Hazim Abed Mohammed AL-JEWAREE	
STUDY PRACTICALLY THE EFFECT OF FIN LENGTH AND WIDTH (L/W) RATIO ON THE HEAT TRANSFER PERFORMANCE BY FORCED CONVECTION	87
Asst. Prof. Dr. Hazim Abed Mohammed AL-JEWAREE	
SAĞLIKLI HASTALARDA TESTİS SONOGRAFİK STRAİN ELASTOGRAFİ DEĞERLERİ	88
Mehmet Sait MENZİLCİOĞLU	
PEDODONTİ'DE KULLANILAN KURON ÇEŞİTLERİ VE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR	90
Dt. Serdar DEMİR Dr. Öğr. Üyesi Gül KESKİN	
MAKSİLLER KEMİK KAYBI BULUNAN HASTANIN "ALL ON FOUR" KONSEPTİ İLE REHABİLİTASYONU	
Mahmut ERÇİL Özge PARLAR ÖZ Nermin DEMİRKOL Mehmet DEMİRKOL	91
MAXİLLER DEFEKTLİ HASTADA ÇENE YÜZ PROTEZİ: VAKA SUNUMU	
Veysel FİSTİKÇİ Nermin DEMİRKOL Özge PARLAR ÖZ	93
ANTERİOR BÖLGEDE OPENBİTE VE MİNE HİPOPLAZİSİ OLAN GENÇ HASTADA ESTETİK REHABİLİTASYON	
Abdullah ALHAMS Özge PARLAR ÖZ Nermin DEMİRKOL	95
HAREKETLİ VE SABİT PROTEZLER İÇİN HASSAS TUTUCULAR	
Eralp EVRAN Özge PARLAR ÖZ Nermin DEMİRKOL	97
EKTODERMAL DİSPLAZİLİ HASTANIN OVERDENTURE SONRASI SABİT PROTETİK RESTORASYONLA TEDAVİSİ: 5 YILLIK TAKİP	
Gülnaz PALA Nermin DEMİRKOL Özge PARLAR ÖZ	99
LAMİNATE VENEER RESTORASYONLAR İLE ESTETİK GÜLÜŞ TASARIMI	
Uğur HİHALOĞLU Nermin DEMİRKOL Özge PARLAR ÖZ	101
GÜREŞ HAZIRLIKLARINDA VÜCUT YAPISINDAKİ DEĞİŞİKLİKLER	
Hafis ŞOLDUBANOV	103
AN OVERVIEW OF THE LEGAL BASIS OF AUDIOVISUAL MEDIA FREEDOM IN KAZAKITAN	
Galymzhan Tazhibayev KUANISHBEKULY	104
	106
	د. جاكلين ايوب

TURİZM KAYNAKLARININ SÜRDÜRÜLEBİLİR BÖLGESEL
KALKINMAYA ETKİSİ: EKO-GASTRONOMİ

Dr. Öğr. Üyesi Aşlı ÖZTOPCU
Dr. Öğr. Gör. Merve AKAR

108

LÜBNAN TRABLUŞSAM KARATAY MEDRESESİ, KARATAY EVİ VE
ÇEVRESİ KORUMA SORUNLARI

Mimar. Feyza Aydın ÇOLAKOĞLU

Prof. Dr. Zeynep Gül ÜNAL

Yıldız Teknik Üniversitesi

Özet

Lübnan'ın Kuzey sahilinde yer alan Trablusşam şehri, bugün, Lübnan Cumhuriyeti'nin hem ikinci büyük şehri hem de ikinci başkentidir. Yazılı tarihi MÖ. 1400'e dayanan Trablusşam, Trablus Kenti ve el-Mina Kenti olarak iki ana kısımdan oluşmaktadır. Memlük döneminde Kahire'den sonra devletin ikinci merkezi olmuş ve 1289 yılında Memlükler'in Trablusşam'ı fethettiğinden beri şehir günümüze kadar ayakta kalmıştır. Şehir çok anıtsal eseri ve özgünlüğünü büyük ölçüde koruyan geleneksel dokusu ile Akdeniz sahil şehirleri arasında; tarihi eser sayısı bakımından en zengin şehirlerden biri olmuştur.

Memlük döneminde "İlim ve Ulemâ Şehri" olarak anılan Trablusşam'da ilim ve sanatın eğitimini veren yaklaşık 360 medrese olduğu bilinmektedir. Trablusşam'da medreselerin çoğunluğu tarihi kent merkezindeki Büyük Mansuri Cami çevresinde bulunmaktadır. Büyük Mansuri Camisi yanında bulunan medreselerden, şehrin en önemli yapılarından bir olan bir Memlük Dönemi Anıtsal Yapısı da Karatay Medresesi'dir.

1316-26 tarihleri arasında dönemin yöneticisi Sultan Karatay tarafından inşa edilmiştir. Ölümünden sonra Sultan Karatay'ın naaşı da yaptırdığı medresesine gömülmüştür. Medresenin kible duvarı 15.yy'da resmi kararnamelerin ilanı için kullanılmıştır. Memlük sivil mimarlık örneği Sultan Karatay'ın evi medresenin güney cephesinin olduğu sokakta bulunmaktadır ve medreseye bir üst örtü ile bağlanmaktadır. Medrese çevresinde ise Sultan Karatay tarafından kurulan vakıfa ait binalar inşa edilmiştir. Memlük mimarisinin güzel örnekleri olan vakıf binaları tarihi kent merkezindeki çarşı olarak günümüzde halen faaliyet göstermektedir. Karatay Medresesi, Karatay Evi ve Karatay Vakıf Yapıları tarihsel değeri ve mimari özellikleri nedeni ile korunması ve incelenmesi gereken değerlere sahiptir.

Özellikle bulunduğu dokunun belirleyici anıtlarından biri olması, Memluk Dönemi'nin en önemli yöneticilerinden biri tarafından inşa ettirilen bir yapı ve konutunun fiziki bağlantıları ve Medresenin Kible duvarı üzerinde yer alan 15. Yüzyıl kararnameleri yapıyı barındırdığı değerleri açısından önemli kılmaktadır ve bu nedenle de söz konusu yapılar gurubunun güncel belgelemelerinin yapılması korunmalarına ilişkin çalışmaların yapılabilmesi için ilk adım olmaktadır.

Eylül 2018 de başlayan ve YTÜ Mimarlık Fakültesi Restorasyon Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı Yüksek Lisans tezi kapsamında öncelikle Karatay Medresesi ve Karatay Evi ile bu yapıların bulunduğu sokak cephesinin analitik rölöveleri hazırlanmıştır. Önerilen proje kapsamında Karatay Medresesi (M.S.1316-26), Sultan Karatay evi (M.S.1320)'nin analitik rölövelerinin hazırlanmasının ardından söz konusu yapı kompleksinin sürdürülebilir korunmasının sağlanmasına yönelik önerilerin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Trablusşam'da bulunan kültür mirası yapıların büyük çoğunluğu birçok araştırmacı tarafından incelenmiş ve kitaplar yazılmıştır. Ancak bu yapıların bir arada ayrıntılı olarak belgelenmesi ve koruma sorunlarının araştırılmasına yönelik koruma uzmanı mimarlar tarafından daha önce akademik bir çalışma yapılmamıştır. Bu çalışma kapsamında detaylı bir belgeleme çalışmasının yapılması ve 1975'te yaşanan iç savaş sonrası söz konusu tarihi çevrede sosyal, kültürel ve fiziksel açıdan yaşanan değişimler ele alınarak kültürel mirasın nasıl korunacağına dair önerilerin tanımlanması hedeflenmektedir. Bu çalışma ile söz konusu yapılar ilk kez koruma odaklı mimari bir bakış açısıyla incelenerek elde edilen veriler çok yönlü ele alınarak değerlendirilecektir.

Araştırma süresince yapıların bakımından sorumlu kurumlar ve kullanıcılar ile görüşmeler yapılması, yapıların mekan kurgusu, yapım tekniği ve malzeme açısından yerinde ölçümlerle ayrıntılı olarak incelenmesi hedeflenmektedir. Bu çalışmanın Trablusşam Karatay Medresesi, evi ve çevresi özgün niteliklerinin korunması, koruma sorunları belirlenerek gelecek nesillere aktarılabilmesi için alanın sürdürülebilir korunmasına yönelik yönlendirici öneriler geliştirilmesi, Trablusşam'daki mimari mirasın varlığı ve korunmasında farkındalık yaratması, diğer yapıların restorasyonları sürecinde gereken analizlerin yapılarak koruma yöntemlerinin belirlenmesi konusunda olumlu yönde etkilemesi hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Trablusşam, Memlük Mimarisi, Medrese, Kültür mirası, Sürdürülebilir Koruma

**FİZİKSEL ÇEVRE- İNSAN DAVRANIŞI İLİŞKİSİ PERSPEKTİFİNDE
POLİKLİNİK HASTA BEKLEME ALANLARININ İRDELENMESİ: YOZGAT
BOZOK ÜNİVERSİTESİ ARAŞTIRMA VE UYGULAMA HASTANESİ ÖRNEĞİ**

Mimar. Beyzanur ÇALIŞKAN

Gazi Üniversitesi

Özet

Bireyin çevresi ile iletişimde en önemli öge davranışlarıdır. İnsanlar davranış biçimleri aracılığıyla diğer insanlarla ve çevresiyle etkileşim içine girerken, bir taraftan da bu davranış biçimlerine uygun mekanlar oluştururlar. Oluşturulan mekanlar davranışlarla şekillenirken, davranışlar da bu mekanlara göre yeniden düzenlenir. Dolayısıyla günümüzde mimari planlama ve tasarım aşamalarında fiziksel çevre ile insan davranışı arasındaki iki yönlü ilişki önemsenmelidir. Tüm kullanıcıların bireysel ihtiyaçlarını özel bir çabaya gerek kalmadan karşılayabilmesi ve sosyal çevrede etkin katılımının sağlanması amaçlanmalıdır. Yapılı çevre de bu amaçla tasarlanmalıdır. Özellikle hastaneler gibi çok çeşitli kullanıcılara hitap eden kompleks yapılar, bu kullanıcıların farklı gereksinimleri ve fiziksel ihtiyaçlarını karşılayacak özellikte olmalıdır. Hastanelerde ise günlük hasta yoğunluğunun en fazla olduğu ve buna dayalı olarak fiziksel çevre- insan davranışı ilişkisinin en yoğun olduğu hastane bölümlerinden polikliniklere odaklanılmalıdır. Bu hedefler doğrultusunda yapılan çalışmanın amacı, örnek bir poliklinik ünitesi üzerinden poliklinik hasta bekleme alanlarının fiziksel çevre- insan davranışı ilişkisi açısından tasarımının değerlendirilmesi ve tasarım ölçütlerinin belirlenmesidir. Aynı zamanda mekana ilişkin şu sorulara cevap aranması amaçlanmıştır: poliklinik hasta bekleme alanları kullanıcı ihtiyaçlarını karşılamakta mıdır, kamusal alanların tasarımına ilişkin kalite ölçütlerine uygunluğu nedir, sirkülasyon sisteminin mekan tasarım kalitesine etkisi ne düzeydedir.

Yapılan çalışma literatür taraması ve alan çalışması olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Öncelikle mekan kavramı, insan-mekan etkileşimi ve alan çalışmasının yapılacağı poliklinik üniteleri hakkında literatür taraması yapılmış, kavramsal çerçeve oluşturulduktan sonra yakın bir zamanda hizmete açılmış olan Yozgat Bozok Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi poliklinik ünitesi ve hasta bekleme alanları üzerinde plansal ve uygulamalı inceleme yapılmıştır. Alan

çalışmasını oluşturan ilk aşama bir tasarım problemi olarak ele alınan mekana ilişkin; mekanın kullanıcıları kimlerdir, kullanıcıların ihtiyaçları nelerdir, mekanda gerçekleşen davranış örüntüleri nelerdir sorularına cevap aranmasıdır. İlk aşama kullanıcı profilini ve mekanla ilgili birtakım parametreleri belirlemek amacı ile yapılmaktadır. Bilindiği üzere bir mekan çeşitli bileşenlerden oluşmaktadır. Bu bileşenler mekansal organizasyonda sınırlayıcı, belirleyici, yönlendirici ve birleştirici özellikleri desteklemektedir. Dolayısıyla fiziksel mekanın bileşenleri mekansal davranışı etkilemektedir. Bu nedenle ikinci aşamada poliklinik ünitesinin mimari planları üzerinden mekansal bileşenler tespit edilmiştir. Belirlenen bileşenlerin, gözlem yöntemi ile poliklinik hasta bekleme alanlarında insan-mekan etkileşimine etkisi değerlendirilmiştir. Üçüncü aşamada ise poliklinik ünitelerinde mekansal organizasyonun kalitesini belirleyecek parametreler değerlendirilmiştir. Mekansal organizasyonlar şu hususlarda incelenmiştir: ne tür mekanlar nerede yer alıyor ve nasıl tanımlanıyor, mekanlar arasında, tek tek iki mekan arasında ve dışarıyla ne tür ilişkiler kuruluyor, organizasyona nereden giriliyor ve dolaşım yolunun nasıl bir şekillendirilmesi var. Bu aşamada mekanların birbiri ile ilişkiliği üzerine çalışılmıştır. Üç aşamadan oluşan alan çalışmasının sonuçları tablolar halinde sunulmuştur. Sonuç olarak poliklinik hasta bekleme alanlarının fiziksel çevre- insan davranışı ilişkisi açısından tasarımı değerlendirilmiş ve tasarım ölçütleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite hastaneleri, poliklinik üniteleri, hasta bekleme alanları, fiziksel çevre- insan davranışı ilişkisi, mekansal organizasyon

**FİZİKSEL ÇEVRE- İNSAN DAVRANIŞI İLİŞKİSİ PERSPEKTİFİNDE
POLİKLİNİK HASTA BEKLEME ALANLARININ İRDELENMESİ: YOZGAT
ŞEHİR HASTANESİ ÖRNEĞİ**

Mimar. Beyzanur ÇALIŞKAN

Gazi Üniversitesi

Özet

Bireyin çevresi ile iletişimde en önemli öge davranışlarıdır. İnsanlar davranış biçimleri aracılığıyla diğer insanlarla ve çevresiyle etkileşim içine girerken, bir taraftan da bu davranış biçimlerine uygun mekanlar oluştururlar. Oluşturulan mekanlar davranışlarla şekillenirken, davranışlar da bu mekanlara göre yeniden düzenlenir. Dolayısıyla günümüzde mimari planlama ve tasarım aşamalarında fiziksel çevre ile insan davranışı arasındaki iki yönlü ilişki önemsenmelidir. Tüm kullanıcıların bireysel ihtiyaçlarını özel bir çabaya gerek kalmadan karşılayabilmesi ve sosyal çevrede etkin katılımının sağlanması amaçlanmalıdır. Yapılı çevre de bu amaçla tasarlanmalıdır. Özellikle hastaneler gibi çok çeşitli kullanıcılara hitap eden kompleks yapılar, bu kullanıcıların farklı gereksinimleri ve fiziksel ihtiyaçlarını karşılayacak özellikte olmalıdır. Hastanelerde ise günlük hasta yoğunluğunun en fazla olduğu ve buna dayalı olarak fiziksel çevre- insan davranışı ilişkisinin en yoğun olduğu hastane bölümlerinden polikliniklere odaklanılmalıdır. Bu hedefler doğrultusunda yapılan çalışmanın amacı, örnek bir poliklinik ünitesi üzerinden poliklinik hasta bekleme alanlarının fiziksel çevre- insan davranışı ilişkisi açısından tasarımının değerlendirilmesi ve tasarım ölçütlerinin belirlenmesidir. Aynı zamanda mekana ilişkin şu sorulara cevap aranması amaçlanmıştır: poliklinik hasta bekleme alanları kullanıcı ihtiyaçlarını karşılamakta mıdır, kamusal alanların tasarımına ilişkin kalite ölçütlerine uygunluğu nedir, sirkülasyon sisteminin mekan tasarım kalitesine etkisi ne düzeydedir.

Yapılan çalışma literatür taraması ve alan çalışması olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Öncelikle mekan kavramı, insan-mekan etkileşimi ve alan çalışmasının yapılacağı poliklinik üniteleri hakkında literatür taraması yapılmış, kavramsal çerçeve oluşturulduktan sonra yakın bir zamanda hizmete açılmış olan Yozgat Şehir Hastanesi poliklinik ünitesi ve hasta bekleme alanları üzerinde plansal ve uygulamalı inceleme yapılmıştır. Alan çalışmasını oluşturan ilk aşama bir tasarım problemi olarak ele alınan mekana ilişkin; mekanın kullanıcıları kimlerdir,

kullanıcıların ihtiyaçları nelerdir, mekanda gerçekleşen davranış örüntüleri nelerdir sorularına cevap aranmasıdır. İlk aşama kullanıcı profilini ve mekanla ilgili birtakım parametreleri belirlemek amacı ile yapılmaktadır. Bilindiği üzere bir mekan çeşitli bileşenlerden oluşmaktadır. Bu bileşenler mekansal organizasyonda sınırlayıcı, belirleyici, yönlendirici ve birleştirici özellikleri desteklemektedir. Dolayısıyla fiziksel mekanın bileşenleri mekansal davranışı etkilemektedir. Bu nedenle ikinci aşamada poliklinik ünitesinin mimari planları üzerinden mekansal bileşenler tespit edilmiştir. Belirlenen bileşenlerin, gözlem yöntemi ile poliklinik hasta bekleme alanlarında insan-mekan etkileşimine etkisi değerlendirilmiştir. Üçüncü aşamada ise poliklinik ünitelerinde mekansal organizasyonun kalitesini belirleyecek parametreler değerlendirilmiştir. Mekansal organizasyonlar şu hususlarda incelenmiştir: ne tür mekanlar nerede yer alıyor ve nasıl tanımlanıyor, mekanlar arasında, tek tek iki mekan arasında ve dışarıyla ne tür ilişkiler kuruluyor, organizasyona nereden giriliyor ve dolaşım yolunun nasıl bir şekillendirilmesi var. Bu aşamada mekanların birbiri ile ilişkiliği üzerine çalışılmıştır. Üç aşamadan oluşan alan çalışmasının sonuçları tablolar halinde sunulmuştur. Sonuç olarak poliklinik hasta bekleme alanlarının fiziksel çevre- insan davranışı ilişkisi açısından tasarımı değerlendirilmiş ve tasarım ölçütleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Şehir hastaneleri, poliklinik üniteleri, hasta bekleme alanları, fiziksel çevre- insan davranışı ilişkisi, mekansal organizasyon

IN TERMS OF FLIGHT SAFETY, MUŞ AIRPORT AND SURROUNDING BIRD
SHELTERS

UÇUŞ GÜVENLİĞİ AÇISINDAN MUŞ HAVALİMANI VE
ÇEVRESİNDEKİ KUŞ BARINMA ALANLARI

Dr. Öğr. Üyesi Cemal SEVİNDİ

Atatürk Üniversitesi
Öğr. Gör. **Şule DEMİR**
Gümüşhane Üniversitesi

Özet

Muş Havalimanı 1650 km² alana sahip Muş Ovası'nın merkezi kesiminde yer alır. Muş Şehri'nin 13.9 km kuzeydoğusundaki havalimanı, deniz seviyesinden 1267 metre (4157 ft) yükseltide kurulmuştur. Havalimanı Şanlıurfa-Diyarbakır-Muş-Erzurum-Ağrı-Iğdır-Kars illerini kat eden kuzeydoğu-güneybatı yönlü ana kuş göç güzergâhı üzerinde bulunmaktadır. Sahada yapılan gözlemler ve mevcut kayıtlarına göre havalimanı çevresinde 197 kuş türü listelenmiştir. Hava ulaşım araçlarına yılda ortalama 1-5 kuş çarpma olayının gerçekleştiği havalimanında, riskleri azaltmaya yönelik çeşitli tedbirler alınmıştır. Bununla beraber havalimanı çevresinde kuşların beslenme ve barınma amaçlı kullandıkları farklı nitelikte çok sayıda yoğunlaşma alanı mevcuttur. Havalimanının 5.1 km güneybatısında oluşturulmuş gölet, 7 km güneybatısındaki katı atık depolama alanı ve aynı konumdaki mesire alanı, kuşlar için bir üreme ve beslenme alanıdır. Muş Ovası'nda batıda Karaköprü, doğuda Düzkışla, kuzeyde Kırköy ve güneyde Sungu yerleşimleri arasında kalan 20092 hektar alan, Önemli Doğa Alanı (ÖDA) olarak çevre düzeni planına geçmiştir. ÖDA sınırları içerisinde kalan ve havalimanına batısındaki Berce Alpaslan Tarım İşletmesi, özellikle Otis tarda (Toy) türü için üreme alanı durumundadır. Havalimanının 5.9 km kuzeydoğusundaki Tabanlı Göleti üreme ve beslenme alanı, 9.9 km uzaklıktaki Korkut Göleti beslenme alanı olarak haritalanmıştır. Belirlenen bu alanların dışında Karasu Çayı boyunca kuşlara rastlamak mümkündür. Diğer taraftan batıda Karasu Çayı-Murat Nehri kavuşunu ile doğuda Mazık Dağı-Sazlıkbaşı Sazlığı (İron) arasında doğu-batı doğrultulu günlük hareketlerin olduğunu da belirtmek gerekir. Bu çalışmada kuş yoğunlaşma alanları dışında, hava ulaşımını tehdit eden türler ve riskli dönemler üzerinde durularak, çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Muş Havalimanı, Muş Ovası, Kuş Çarpması, Uçuş Güvenliği

Abstract

Muş Airport is located in the central part of the Muş Plain with an area of 1650 km². The airport, 13.9 km northeast of Muş City, was established at an elevation of 1267 metres (4157 ft) above sea level. The airport is located on the main bird migration route in northeast-southwest direction, which traverses the provinces of Sanliurfa-Diyarbakir-Muş-Erzurum-Ağrı-Iğdır-Kars. According to field observations and current records, 197 bird species are listed around the airport. Various measures have been taken to reduce the risks at the airport, where an average of 1-5 bird strikes per year occur to air transport vehicles. However, there are numerous concentration areas around the airport which are of different nature that birds use for feeding and housing

purposes. The pond formed 5.1 km southwest of the airport, the solid waste storage area 7 km southwest, and the promenade area at the same location are a breeding and feeding area for birds. The 20092 hectare area between Karaköprü in the West, Düzkışla in the East, Kırköy in the North and Sungu in the south in the Muş Plain has passed to the environmental layout plan as an important Nature Area (ÖDA). Within the borders of ÖDA and to the west of the airport, the Berce Alpaslan agricultural enterprise is a breeding ground for the Otis Tarda (Toy) species in particular. Based pond breeding and feeding area 5.9 km northeast of the airport, Korkut pond feeding area 9.9 km away is mapped as. It is possible to find birds along the Blackwater stream outside of these designated areas. On the other hand, it is also worth noting that there are daily movements in east-west direction between Karasu stream-Murat River reunion in the west and Mazik Mountain-Sazlikbaşı Reeds (Iron) in the East. In this study, various recommendations were made, with emphasis on species threatening air transport and risky periods other than bird concentration areas.

Key Words: Muş Airport, Muş Plain, Bird Strike, Flight Safety

LAND USE IN ERZURUM PROVINCE

ERZURUM İLİNDE ARAZİ KULLANIMI

Dr. Öğr. Üyesi Cemal SEVİNDİ

Atatürk Üniversitesi
Öğr. Gör. **Şule DEMİR**
Gümüşhane Üniversitesi

Özet

Yüzölçümü itibarıyla Türkiye'nin en büyük illerinden biri olan Erzurum'un, Doğu Anadolu Bölgesi'nin Erzurum-Kars ve Yukarı Murat-Van bölümleri ile Karadeniz Bölgesi'nin Doğu Karadeniz Bölümü'nde toprakları mevcuttur. İlin Karadeniz Bölgesi'nde kalan kesimlerinde, iklim şartları bağ-bahçe tarımına imkân verirken; arızalı topoğrafik yapı nedeniyle tarım toprakları vadilerle parçalanmış durumdadır. Doğu Anadolu Bölgesi'nde kalan yörelerde ise bitkisel üretim genelde sınırlı ve tarla tarımı şeklindedir. İlin en önemli tarım potansiyeline sahip ovaları, yeterince geniş olsalar da yükseltinin fazla oluşu ve iklim şartlarının karasallığı, bitkisel üretimi sınırlandırmıştır. Erzurum İli'nde tarım yapılabilir nitelikteki arazilerin miktarı, 25.006 km² bulan yüzölçümü ile orantılı değildir. Nitekim Erzurum İli arazisinin %72'lik bölümü kültüre elverişli olmayan çayır-mera ve ormanlık-fundalık alanlardan oluşmaktadır. İl genelinde kültüre elverişli alanların oranı %18 kadar olup, işlenen tarım arazilerinin miktarı %12, kullanılmayan tarım alanlarının oranı ise %6 kadardır. Bu çalışmada Erzurum İlin'deki genel arazi kullanımı, tarımsal arazi kullanımı ve dönemsel değişimleri incelenmiş; işlenebilir nitelikteki tarım arazinin sınırlı olması üzerindeki faktörler belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla ilin topoğrafya, hipsometri, eğim, toprak, hidroğrafya, arazi kullanım haritaları çizilmiş; gerekli görülen alanlarda, arazi kullanımındaki değişimleri belirlemek amacıyla uydu görüntülerinden yararlanılmıştır. Tarımsal arazi kullanım haritası, hem hidrografik havza sınırları ve hem de idari sınırlar (ilçe, köy) esas alınarak çizilmiştir. Böylece havza ve idari unsurlara ait veri tabloları elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Erzurum, Tarım, Arazi Kullanımı, Genel Arazi Kullanımı

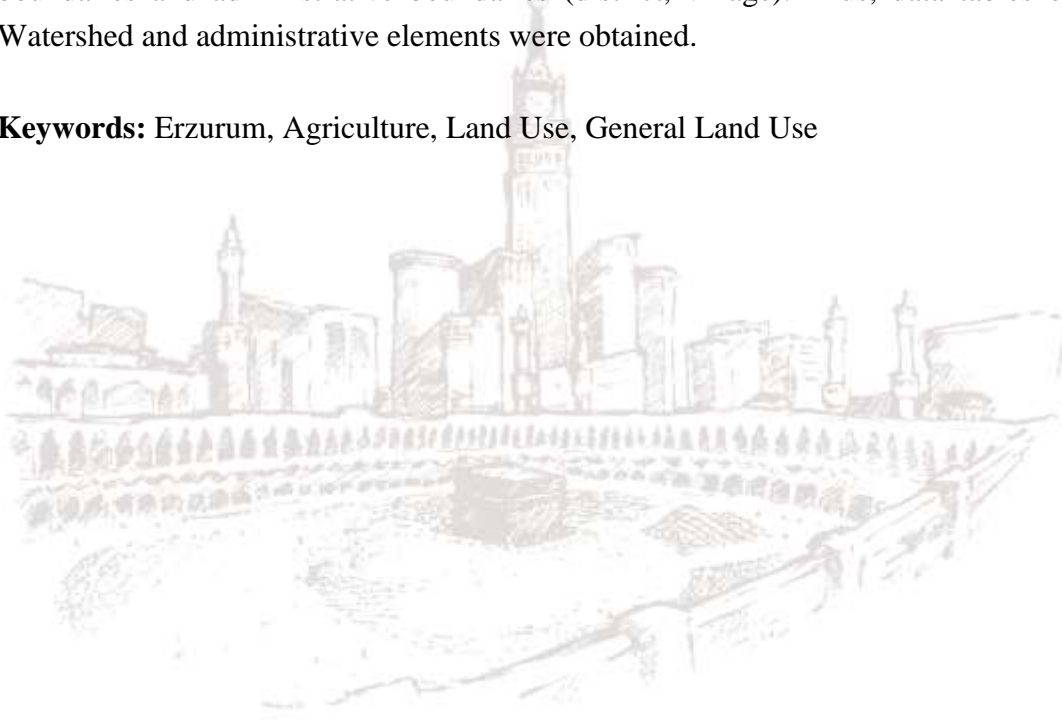
Abstract

Erzurum, which is one of the largest provinces of Turkey by area, has territory in the Eastern Anatolia region of Erzurum-Kars and upper Murat-Van sections and in the Eastern Black Sea section of the Black Sea region. In the remaining parts of the province in the Black Sea region, while the climatic conditions allow vineyard-garden agriculture, the agricultural lands are fragmented with valleys due to faulty topographic structure. In the eastern Anatolia region, crop production is generally limited and field agriculture is in the form of. The plains of the province have the

most important agricultural potential, although they are large enough, the high elevation and the territorial nature of the climatic conditions limited the production of the plant. The amount of agricultural land in Erzurum province is not proportional to the area of 25.006 km². As a matter of fact, 72% of the Land of Erzurum province consists of meadows-pastures and forested-heathland areas which are not suitable for Culture. The proportion of cultured areas in the province is as much as 18%, while the amount of farmland processed is 12% and the proportion of unused farmland is 6%. In this research, General Land Use, agricultural land use and periodic changes in Erzurum province were examined; factors on limited agricultural land of tradable nature were tried to be determined. For this purpose, topography, hypsometry, slope, soil, hydrography and land use maps of the province were drawn; satellite images were used to determine changes in land use in areas deemed necessary. The agricultural land use map is drawn on the basis of both hydrographic watershed boundaries and administrative boundaries (district, village). Thus, data tables of Watershed and administrative elements were obtained.

Keywords: Erzurum, Agriculture, Land Use, General Land Use

BİR YOL AYRIMINA DOĞRU: LÜBNAN'DA MEHMET ALİ PAŞA YÖNETİMİ

Prof. Dr. Abdullah EKİNCİ

Abdullah ORAK

Harran Üniversitesi

Özet

Lübnan, birçok etnik ve dini unsuru bünyesinde barındırması bakımından Ortadoğu'nun ender ülkelerinden biridir. Burada aynı etnik kökenden gelmekle birlikte birbirinden farklı inanç ve kültürlere sahip olan gruplar arasında Maruni ve Dürziler ön plana çıkmaktadır. Bununla birlikte Maruni ve Dürziler arasında Ortaçağlara uzanan anlaşmazlıklar söz konusudur. Özellikle de 19. yüzyılın başlarına gelindiğinde bu gruplar arasında yaşanan olaylar ve meydana gelen uluslararası gelişmeler Lübnan'ı hem toplumsal hem de yönetsel olarak bir yol ayrımının eşiğine getirmiştir. Lübnan'ı bu yol ayrımına getiren sebeplerin belki de en önemlilerinden biri buranın Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın yönetimine geçmesidir. Osmanlı Devleti'ne isyan eden Mehmet Ali Paşa, Lübnan'ı kendi hakimiyetine altına almıştır. Ardından askere alma, vergileri arttırma ve halktan silahları toplama gibi bir takım uygulamalarla buranın toplumsal dokusunda çeşitli sorunlara neden olmuştur. Bu çalışmada, Mehmet Ali Paşa'nın Lübnan'ın idaresini ele almasıyla birlikte burada yaşanan sorunlar tahlil edilmeye çalışılmış ve Mehmet Ali Paşa'nın Lübnan'a etkileri araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kavalalı Mehmet Ali Paşa, Lübnan, Maruni, Dürzi

XX. YÜZYILIN BAŞLARINDA İRAN ve RIZA HAN'IN YÜKSELİŞİ

Prof. Dr. Abdullah EKİNCİ

Mehmet KISAK

Harran Üniversitesi

Özet

Tarihi mirası, dini değerleri ve kozmopolit yapısıyla Ortadoğu'nun kadim ülkelerinden biri olan İran, tarih boyunca önemli çatışma ve kargaşalara sahne olmuştur. Bu yönüyle sadece uzak geçmişle değil yakın tarihiyle de dikkatleri üzerine çekmeyi başarmış, öyle ki yirminci yüzyılın başlarında önemli olaylara sahne olmuştur. Bu olaylardan ilki 1905-1911 yılları arasında toplumsal olayların eşliğinde meydana gelen Meşrutiyet Devrimi'dir.

Bununla birlikte İngiliz ve Rusların İran üzerindeki rekabetleri, Birinci Dünya Savaşı'nın olumsuz etkileri ve en önemlisi de Rıza Han'ın bu karmaşa ortamında iktidara gelişi meydana gelen diğer önemli hadiseler arasında olmuştur. Bu çalışmada İran'ın yirminci yüzyıl başlarındaki genel durumu ve Rıza Han'ın darbe sonucunda iktidara gelişi ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Meşrutiyet Devrimi, Birinci Dünya Savaşı, Rıza Han

ORTADOĞU'DA BATI'NIN VARLIĞINA TARİHSEL BAKIŞ

Doç. Dr. Metin AKSOY

Gümüşhane Üniversitesi

Özet

Kuzey Afrika ve Ortadoğu'da Hazreti Muhammet'ten sonra Arap imparatorluklarının gelenekleri bulunmaktadır. 661-750 yılları arasında başkentleri Şam olan Emeviler egemenliklerini Arap yarımadasından başlayarak Fas üzerinden İspanyaya kadar genişletmişlerdir. Arapların egemenliğinin Osmanlılar tarafından kırılması ve 1918 yılına kadar devam etmesi bölgede yabancı egemenliğini engelleyen etken unsur olmuştur. Ancak bu tarihten itibaren batılı emperyalist devletlerin varlığı artmaya başlamış ve aralarında paylaşım mücadelesi başlamıştır. Napolyon 1798/99 yılında İngiltere'nin Hindistan yolunu kesmek ve kendi ününü arttırmak için Mısır seferine çıkmıştır. 1830 yılında Fransa monarşisi Cezayir'i anavatanın parçası olarak ilan etmekle Ortadoğu'da varlığını sürekli hale getirmiştir. 1860 yılında Dürzilerin Suriyeli Hristiyanlara saldırmasıyla 3. Napolyon Osmanlı sultanından buradaki Hristiyanların Fransa tarafından koruyuculuğunu talep etmiştir. Ruslarda aynı zamanda kendilerini Ortodoks Hristiyanların koruyucusu olarak görüyorlardı. İngiltere Fransa'nın Mısır seferine Yemen'in liman şehri Aden'i kendi topraklarına katarak Hindistan yolunu güvenli hale getirmeye çalışarak karşılık vermiştir. 1882'de İngiltere Mısırda İngiliz düşmanlığının artmasıyla kendi vatandaşlarını koruma bahanesiyle Mısır'a müdahale etmiştir. Osmanlı İmparatorluğunun İttifak devletleriyle 1. Dünya savaşına katılmasıyla da İngiltere Mısır üzerinde hamiliğini ilan etmiştir. İspanya 1884'ten 1904'e kadar batı sahra sınırına ulaşarak hamilikle başlayan işgal bölgelerini topraklarına katmayla sonuçlandırmıştır. İspanya 1912 yılında da Fransa ile birlikte yeraltı kaynağı zengini olan Fas krallığını paylaşmıştır. İtalyanlar ise bu paylaşım yarışında geri kalmayarak 1912 yılında Libya'yı işgal etti. Daha sonra Amerikan müdahalesi ve İsrail'in kurulması Ortadoğu'da çok oyunculu denklemin oluşmasına katkı sağlamıştır. Batılı devletlerin 18. Ve 19. Yüzyıllarda başlayan kuzey Afrika ve Ortadoğu'daki varlıkları günümüzde devam etmektedir. Bu bildiride Batılı devletlerin bölgedeki varlıklarının stratejik, ve siyasal nedenleri analiz edilerek günümüz Ortadoğu coğrafyasındaki kaosun tarihsel nedenleri araştırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ortadoğu, Kuzey Afrika, Batı, Emperyalizm, Küresel Güç

ORTADOĞU'DA BÖLGESEL GÜÇ MÜCADELESİ

Doç. Dr. Metin AKSOY

Gümüşhane Üniversitesi

Özet

1918'de İngiltere ve Fransa, Osmanlı İmparatorluğu'nun Ortadoğu ve Arap dünyasındaki yerini küresel güçler olarak aldılar. Fransa, Kuzey Afrika (Mağrip), Lübnan ve Suriye'de etkin olurken İngiltere'de Mısır, Ürdün, Irak ve Basra Körfezi'nde hakim oldu. 1945'ten sonra ise ABD ve Sovyetler Birliği küresel güçler olarak Ortadoğu'da da dış aktörler haline geldiler. Bu ülkelerin her biri kendi etkin olduğu veya hamiliğini üstlendiği ülkeyi ekonomik ve askeri olarak desteklediler. Soğuk Savaş'ın sona ermesinden sonra ABD bölgeye on yıl boyunca tek egemen güç oldu. Sonrasında ise Rusya yeniden ortaya çıkarak küresel ve bölgesel iddialarda bulunmaya başladı. Bu aktörlere ek olarak yükselen güç Çin yeni bir siyasi ve ekonomik oyuncu olarak ortaya çıktı. Bu küresel güçlerin yanında ayrıca, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkan bölgesel güçler önemli pozisyonlar kazandılar. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Cezayir, Fas, Mısır, Irak, Suudi Arabistan ve Suriye gibi altı Arap ülkesi kendilerini bölgede bölgesel güçler olarak görmektedirler. Bu altı ülkenin yanında bölge ülkesi olan ancak Arap olmayan İran, İsrail ve Türkiye gibi üç ülkede bölgesel güç iddiasını taşımaktadır. Bölgesel güç iddiasını taşıyan bölge ülkeleri küresel güçlerin bölgesel politikalarını Ortadoğu'da üstlenmektedirler. Bu da Ortadoğu'nun istikrarsızlığının temelini oluşturmaktadır. Ortadoğu'nun sahip olduğu kaynaklar ve stratejik önem dünya enerji ve ticaret politikasını yakından ilgilendirmektedir. Bu nedenle küresel güçlerin vekâlet savaşları kimi zaman bölge ülkeleri üzerinden kimi zamanda terör örgütleri üzerinden yürümektedir. Bu bildiride Ortadoğu'da bölgesel güç iddiası taşıyan ülkeler ile bölgenin istikrarsızlığı arasındaki ilişki analiz edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ortadoğu, Bölgesel Güç, Vekalet Savaşı, Çıkar

**FRANSIZ MANDA YÖNETİMİ ALTINDAKİ SURİYE'DE YAŞANANLARA BİR
BAKIŞ**

Öğr. Gör. Dr. Ayşe ERKMEN

Gaziantep Üniversitesi

Özet

Birinci Dünya Savaşı'nı Osmanlı Devleti adına bitiren yıl olan 1918 yılında Osmanlı ordusu Suriye topraklarından geri çekilmiştir. Bu gelişmenin ardından Şerif Hüseyin'in oğlu olan Emir Faysal harekete geçerek söz konusu bölgede bir devlet kurma çalışmalarını başlatmıştır. Suriye'de denetimi sağlayan Faysal Lübnan'ı da kontrolü altına almak istemiş, ancak harekete geçen Fransız ordusu bunu engellemiştir. 1920 Martında toplanan Suriye Ulusal Kongresi Suriye'nin bağımsızlığını ilan etmiş ve Emir Faysal'ı da yeni kurulan Suriye Devleti'nin başına kral olarak getirmiştir. Suriye de bunlar yaşanırken, San Remo Konferansı'nda (24 Nisan 1920) alınan kararla Suriye toprakları Fransız manda yönetimi altına verilmiştir. Gizli anlaşma olan Sykes-Picot Anlaşması ile de Suriye toprakları Fransa'ya bırakılmıştı. Suriyeli milliyetçiler ve Kral Faysal, Fransa'nın manda yönetimine karşı çıkmış bunu kabul etmemiştir. Bunun üzerine Fransız güçleri Suriye'de harekete geçerek Faysal yönetimine son vermiştir. Bu gelişmeyle Faysal, Suriye topraklarından ayrılmak zorunda kalırken Suriyeli milliyetçiler Fransız yönetimine karşı mücadeleyi bağımsız olana kadar sürdürmüşlerdir. Fransa ise burada tutunabilmek için askeri, siyasi, ekonomik alanlarda her türlü baskıyı uygulamaya koymuştur. Fransa Suriye'yi doğrudan yönetimle yöneterek yönetim kadrolarına Fransızları yerleştirmiştir. Suriye'de böl yönet politikası uygulamıştır. Söz konusu toprakları etnik yapısına göre beş ayrı birime bölerek yönetmiştir. Suriye'de Fransız yönetimine karşı ilk büyük ayaklanma 1925 yılında başlamış ve bu büyük ayaklanma 1927 yılına kadar sürmüştür. Ayaklanmada Suriyeliler büyük kayıplar vermiştir. Suriyeliler bu mücadeleyi sürdürmüş ve 1936 yılında bağımsızlık anlaşması yapılmış ancak bu anlaşmayı Fransız parlamentosu onaylamamıştır. Suriye bağımsızlığını 1946 yılında elde edebilmiştir. Suriye nüfusunun etnik yapısına bakıldığında Araplar çoğunlukta idi. Bunlarında çoğunluğu Sünni idi. Sünni Müslüman aileler, Fransız yönetimindeki Suriye'de kendileri askeri kadrolarda görev almazken çocuklarını da askeri okullarda okutmamışlardır. Bu nedenle de bağımsız olduktan sonra Suriye'yi azınlıkların yönetmesi söz konusu olmuştur. Çalışmanın amacı Fransız manda yönetimi altındaki Suriye'de yaşananları araştırmaktır.

Anahtar Kelimeler: Suriye, Fransız Manda Yönetimi, Bağımsızlık

TURKEY'S SHIFTING ROLE IN THE MIDDLE EAST

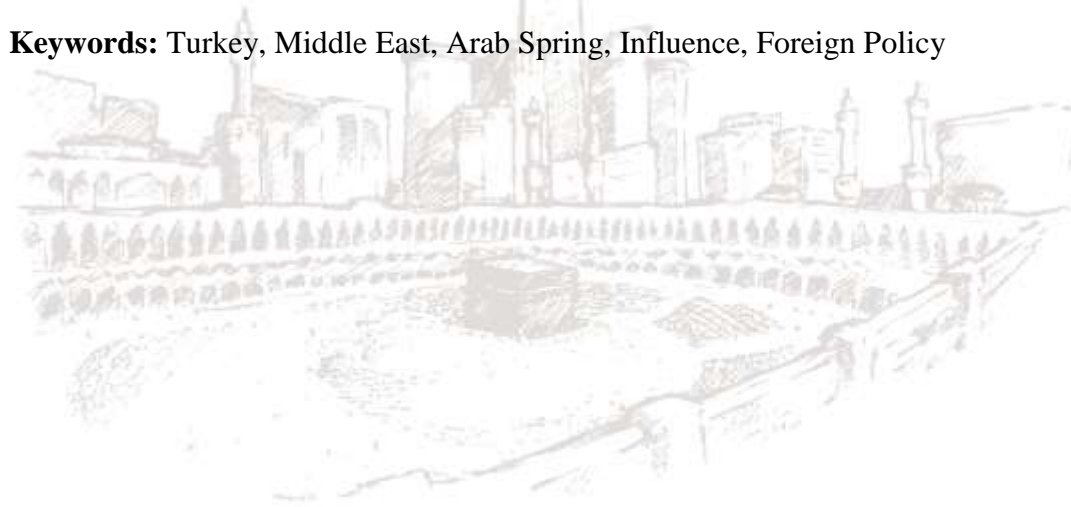
Asst. Prof. Karol BIENIEK

Pedagogical University, Cracow, Poland

Abstract

With no doubts Turkey as a Middle Eastern country has its own aspirations and purposes towards this region. What is even more current proceedings at the Middle East open the way for Ankara to become a successful mediator in the several regional conflicts since Turkey still does have enough abilities and resources to spread its influence. All this overlaps with Turkey's own perception of its regional role and a pursuit of new framework of its foreign policy in general since EU direction seems to be suspended mainly due to ambiguity of several European countries. This paper basically seeks to explain the nature of the Turkey's foreign policy towards the Middle East, before and after the Arab Spring and also in the current period. Answering the question if current foreign policy of Ankara is an expression of simple political pragmatism or rather a becoming regional mediator ambitions, remains main purpose of this article.

Keywords: Turkey, Middle East, Arab Spring, Influence, Foreign Policy

**KAHİRE KONUŞMASINDAN OBAMA DOKTRİNE: TEK LİDER İKİ
ORTADOĞU TEMSİLİ**

Hüsna Taş

YETİM

Sakarya Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa YETİM

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Özet

The Atlantic dergisinin Nisan 2016 sayısında Jeffrey Goldberg tarafından Obama Doktrini başlıklı bir yorum yazısı yayınlamıştır. Söz konusu doktrinin önemli bir bölümü Obama'nın genelde Ortadoğu özelde ise Irak ve Şam İslam Devleti (*Ed-Devlet'ül İslamiye fi'l Irak ve's Şam-DAEŞ*) ve Suriye savaşına yönelik görüşlerini kapsamaktadır. ABD Başkanı Barak Obama'nın özellikle Suriye meselesine dâhil olmama yönünde aldığı karardan duyduğu memnuniyeti ifade eden cümleler kurması, İslam'ı Ortadoğu'nun modernleşmesinin önündeki engel olarak tanımlaması ve Ortadoğuluları "Asya halklarının tersine Amerikalıları nasıl öldürürüz diye düşünen insanlar" olarak tanımlaması Obama'nın Kahire'de İslam dünyasına yaptığı toleranslı konuşmanın karşısı şeklinde tezahür etmiştir.

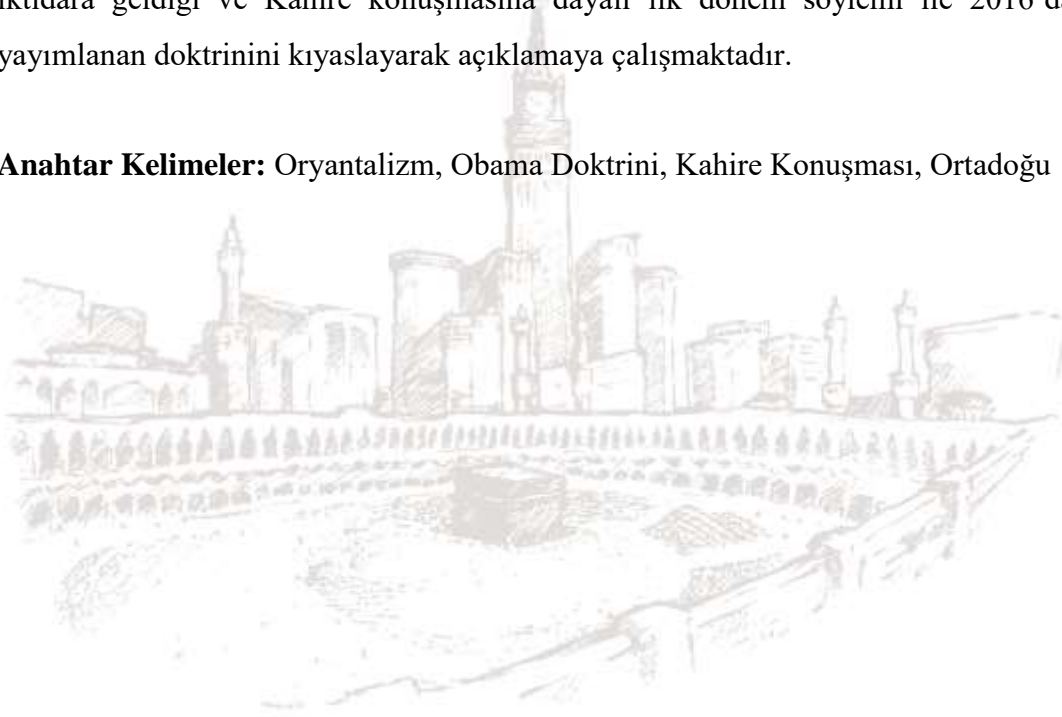
Hâlbuki Obama göreve başladığı ilk günlerden itibaren temel hedefini Bush döneminin 11 Eylül saldırıları sonrası ortaya konan *Terörle Savaş* politikası sonucu *küstürülen* İslam Dünyası ile ilişkileri tamir etme ve bu politikayı tersine çevirme olarak belirlemiştir. Bu amaçla da Başkanlığının ilk dönem ülke ziyaretlerini Mısır ve Türkiye başta olmak üzere İslam ülkelerine yapmıştır. Obama'nın 2009 yılında Kahire'de belirttiği 'yeni bir Arap ajandası', Müslüman dünya ile yeni bir başlangıç, İslam'a karşı oluşan olumsuz basmakalıp önyargıları silme ve bütün ülkelerle doğrudan diplomasi' yönündeki hedefleri bağlamında düşünüldüğü zaman açıklanan doktrinde Ortadoğu'ya yönelik söz konusu kıyaslamaları ve genellemeleri yapmamış olması gerekmez miydi? Diğer bir anlatımla, Kahire'deki meşhur konuşmasında belirttiği gibi 'Amerikan yardımıyla yeni bir Ortadoğu ajandasının' bir parçası gereği Ortadoğu ile daha yakından ilgilenmesi gerekirken neden doktrinde Ortadoğu'ya yönelik ümide yer vermeyecek şekilde karamsar cümleler kurmaktadır? Hangi koşullar Obama'nın başta belirttiği Suriye savaşına karşı hareketsiz kalmak bizim vicdanımızı sızlatır' yaklaşımının yerini 'Savaşa müdahil olmamak konusunda doğru

bir karar almışım' şeklinde bir cümleye evrilmesine varan bir dönüşüme yol açmaktadır?

Obama'nın genelde Ortadoğu'daki olaylara ve özelde ise Suriye Savaşı'na karşı mesafeli durmasının nedenini ve değişen söylemini oryantalizm mantığı içerisinde anlamaya çalışmak çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Bu bağlamda, söz konusu amaca ulaşmak şu soruların cevaplarıyla ilişkilendirilmeye çalışılacaktır. Obama'nın Kahire konuşmasında temsilini kurduğu ve hayal ettiği değişebileceğine inandığı bir Ortadoğu'nun aksine doktrinde neden 'moderniteye ayak uyduramayan'' bir Ortadoğu vardır elinde? Yönetilmesi gereken Ortadoğu kendi kaderine mi yoksa başka aktörlerin ellerine mi bırakılmıştır? Bu sorular üzerine temellendirilen çalışma, Obama döneminde değişen ABD'nin Ortadoğu ve İslam ülkeleri algısını Obama'nın iktidara geldiği ve Kahire konuşmasına dayalı ilk dönem söylemi ile 2016'da yayımlanan doktrinini kıyaslayarak açıklamaya çalışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Oryantalizm, Obama Doktrini, Kahire Konuşması, Ortadoğu

SIYASAL LİDERLİK VE RECEP TAYYİP ERDOĞAN¹

Dr. Öğr. Üyesi Oğuz GÖKSU

Gaziantep Üniversitesi

Özet

Türkiye’de siyasal kültürün lider odaklı olduğu ve liderlerin siyaseti şekillendirdiği yaygın bir genel kabuldür. Liderlik bir sosyal bilim fenomenidir. Günümüzde artık liderlik çağı yaşandığı söylenebilir. Siyasal partilerin birbirine benzemeye başlaması, vaatlerin ve vizyonların aynılaşması, ideolojilerin silikleşmesi ve etkisini yetirmeye başlaması siyaset sahnesinde liderlerin öne çıkmasını sağlamıştır. Seçmenler geçmişte partilerle özdeşleşirken artık, seçmenler liderlerle özdeşleşmektedir. Almanya’da Angele Merkel, Rusya’da Vlademir Putin, Kuzey Kore’de Kim Jung-Un, Japonya’da Şinzo Abe, Kanada’da Justin Trudeau, ABD’de önce George W. Bush, arkasından Barack Obama, şimdi de Donald Trump, Hindistan’da Narendra Modi temsil ettikleri partilerin önüne geçmiş durumdadırlar. Çalışmada Max Weber’in liderlik tipolojilerine de atıf yapılarak modern liderlik tarzları incelenmiş Recep Tayyip Erdoğan örneği üzerinden Türkiye’ye özel bir siyasal liderlik modeli geliştirmek amaçlanmıştır. Çalışma Erdoğan’ın vatandaşlarla duygusal bağ kurduğu ön kabulünden hareket etmektedir. Çalışmanın sorunsalı: “Türkiye’deki siyasal kültüre bağlı olarak toplum nasıl bir siyasal liderlik modelini kendisine yakın bulmaktadır?” Çalışma, Erdoğan’ın İstanbul Büyükşehir Belediye Başkan adayı olarak siyasette kendisini hissettirdiği 1994’ten başlayarak 16 Nisan 2017 Referandumuna kadar olan süreci kapsamaktadır. Erdoğan’ın siyasal hayatının devam etmesi ve yaşayan bir lider olması çalışmada karşılaşılan en büyük zorluktur. Bu çalışmada betimsel yöntem kullanılmaktadır. Betimleyici bir çalışma olarak durum tespiti yapmakta, bir siyasal lider olarak Erdoğan’ın büyük resmini çizmektedir. Araştırma farklı alanlardan 35 uzmanla yapılan derinlemesine görüşmelerle gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde yarı yapılandırılmış soru formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda Erdoğan’ın vatandaşlarla duygusal bağ kurduğu, toplumsal meşruiyetini ve seçmen sadakatini bu bağla sağladığı belirlenmiştir. Araştırma bulgularına göre, Türkiye’de geçerli olabilecek bir siyasal liderlik modelinin olmadığı, dönemin koşulları, toplumun beklentileri ve liderin niteliklerinin örtüşmesiyle halkın büyük çoğunluğundan onay alabilecek liderlik tarzlarının ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Çalışma neticesinde siyasal liderlikte ‘Erdoğan tarzı liderlik’ oluşturulmuştur. Erdoğan tarzı liderliği diğer liderlik tipolojilerinden ayıran unsurlar: Duygusal bağ, toplumsal meşruiyet, özdeşleşme, siyasal iletişim ve teşkilatçılıktır. Bu liderlik tarzında Erdoğan; Müslümanca yaşam tarzını kamusal alanda meşrulaştıran, muhafazakar-seküler barışmasını henüz sağlayamamış, siyasal iletişimi stratejik biçimde kullanan, liderliği kabul gören fakat, hoşgörü zafiyeti olan bir liderliği temsil etmektedir.

Anahtar kelimeler: Siyasal liderlik, Recep Tayyip Erdoğan, duygusal bağ

¹ Bu bildiri “Siyasal İktidar İnşasında Lider Olgusu: Lider Tipolojileri Bağlamında Recep Tayyip Erdoğan Analizi” adlı doktora tezinden üretilmiştir.

TÜRK VATANDAŞLIĞININ EVLAT EDİNİLME YOLUYLA KAZANILMASI

Doç. Dr. Necla ÖZTÜRK

Arş. Gör. Güven YARAR

Akdeniz Üniversitesi

Özet

Türk vatandaşlığının kazanılması ve kaybı halleri, esas itibariyle 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununda (TVK) düzenlenmiştir. 2009 yılında yürürlüğe giren bu Kanuna göre Türk vatandaşlığının kazanılması iki şekilde olur; doğumla (aslen) veya sonradan (mükteseben) kazanma. Türk vatandaşlığının sonradan kazanılması ise; yetkili makam kararı, seçme hakkının kullanılması veya evlat edinilme ile suretiyle gerçekleşir. Evlat edinilme, evlat edinen ile evlat edinilen arasında nesebe ilişkin hükümler tesis eden ve mahkeme kararıyla kurulabilen bir hukukî müessesedir. Evlat edinilme işleminin gerçekleşmesiyle birlikte kişiler, aile, miras ve vatandaşlık hukukuna ilişkin bazı sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Evlat edinilmenin vatandaşlık hukukuna etkisi Türk vatandaşlığının evlat edinilen tarafından kazanılması bakımından ortaya çıkar.

TVK'nın 17. maddesine göre; *bir Türk vatandaşı tarafından evlat edinilen ergin olmayan kişi, millî güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak şartıyla, karar tarihinden itibaren Türk vatandaşlığını kazanabilir* denilmektedir. Bu bakımdan evlat edinilme yoluyla Türk vatandaşlığının kazanılabilmesi için öncelikle bir Türk vatandaşı tarafından evlat edinilmek gerekmektedir. Bunun yanı sıra evlat edinilecek yabancının ergin olmaması ikinci koşul olarak karşımıza çıkar. Ayrıca evlat edinilmek suretiyle evlat edinilecek küçüğün millî güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir halinin bulunmaması da aranan şartlardandır.

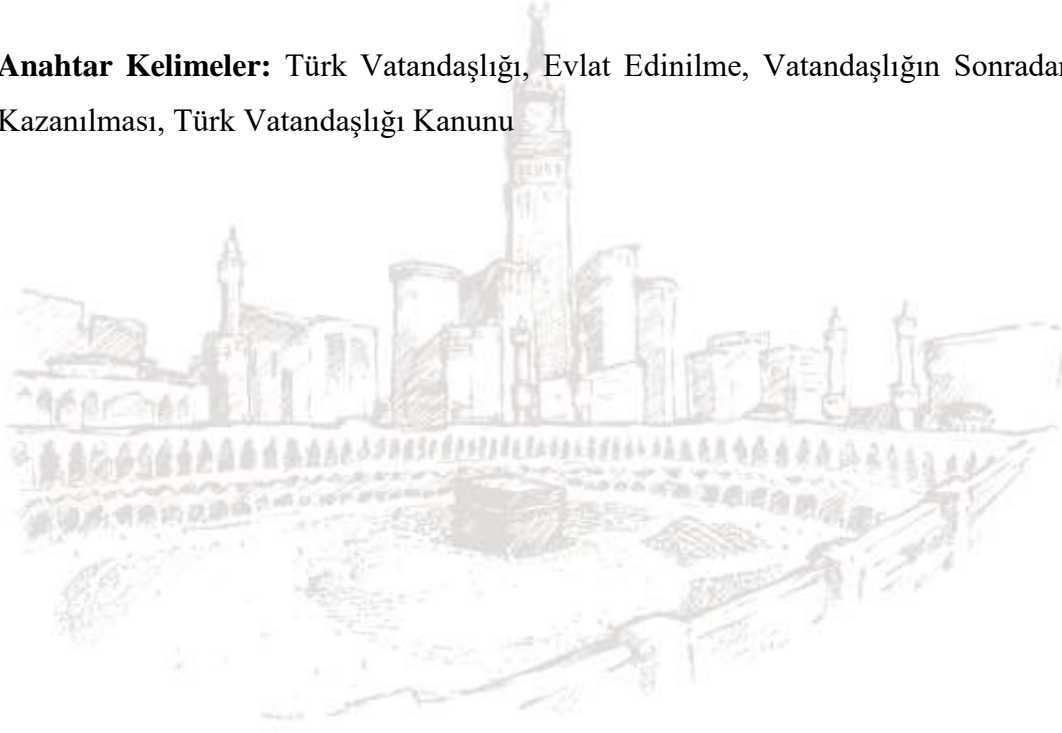
TVK'nın yanı sıra, Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına ilişkin Yönetmeliğin (TVKUY) 32. maddesinde de evlat edinilme yoluyla Türk vatandaşlığının kazanılmasına ilişkin bazı hükümlere yer almaktadır. Bu noktada, öncelikle evlat edinilen kişinin Türk vatandaşlığını kazanmasının ardından evlat

edinen ile arasındaki evlatlık ilişkisinin herhangi bir şekilde son bulması durumu düzenlenmiş ve bu durumda evlat edinilen kişinin Türk vatandaşlığını muhafaza edeceği hükme bağlanmıştır. Öte yandan, bir Türk vatandaşı tarafından evlat edinilen ve müracaat tarihinde ergin olan yabancıнын evlat edinilme yoluyla Türk vatandaşlığını kazanamayıp genel yoldan kazanabileceği düzenlenmiştir.

Bu bildirinin amacı öncelikle evlat edinilme yoluyla Türk vatandaşlığının kazanılması şartlarını, usulünü ve evlat edinilme suretiyle Türk Vatandaşlığının kazanılmasında yetkili makamı açıklamak, daha sonra bu yolla kazanılan vatandaşlığın hüküm ve sonuçlarına değinmek, son olarak da konuya ilişkin olarak uygulamada karşılaşılan problemlere yer verip bazı görüş ve önerilerde bulunmaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk Vatandaşlığı, Evlat Edinilme, Vatandaşlığın Sonradan Kazanılması, Türk Vatandaşlığı Kanunu

**ÖRGÜTSEL DESTEĞİN ALGILANAN TÜKENMİŞLİK DUYGUSUNA ETKİSİ
ÜZERİNE BİR İNCELEME**

Doç. Dr. Mehmet ALTINÖZ
Öğr. Gör. Dr. Demet ÇAKIROĞLU
Hacettepe Üniversitesi

Özet

Örgütsel destek, çalışanlara kurum ve yöneticiler tarafından değer verilmesine yönelik bir algılama biçimi olarak kabul edilmektedir. Çalışanların kendilerini güvende hissetmeleri ve örgütlerinin yanlarında olduklarını düşünmelerini sağlaması bakımından kurumsal değerler kapsamında çalışan mutluluğunu ve verimliliğini artırmaya yönelik özellikler ile karşılıklılık ve örgütsel bağlılık gibi olumlu sonuçları ortaya koymaktadır.

Günümüz iş ortamındaki gelişmeler, çalışanların yaşamlarına büyük kolaylıklar sağlarken, bunun yanı sıra daha stresli bir yaşam içerisinde bulunmalarına neden olmaktadır. Açık bir sistem olan iş yaşamı süreç içerisinde çalışanları stresli bir ortama itmekte, bu durum çalışanlar için fiziksel ve psikolojik birçok sorunu ortaya çıkarmaktadır.

Stresin sonuçlarından biri olarak görülen tükenmişlik duygusu; olumsuz iş deneyimi bulunan çalışanları anlamak için ortaya konulan bir kavram olarak kabul edilmekte, işyerindeki duygusal tükenmeyi, çalışanların duyarsızlaşması ile ilgili olarak diğer çalışanlara ve yöneticilere karşı düşük başarı algısı içeren duygusal bir çöküntüyü karşımıza getirmektedir.

Algılanan tükenmişlik duygusuna yönelik örgütsel desteğin etkisinin hangi seviyede olacağı hususu son yıllarda üzerinde çalışılan bir konu haline gelmiştir. İş ortamında çalışanların sosyal ve duygusal gereksinimlerinin karşılanması, performansının ödüllendirilmesi ve organizasyonun gönüllü olduğu algısının yükselmesi durumunda; mutlulukların önemsendiği, artan çabalara önem ve değer verildiğine ilişkin yaklaşımların ortaya konulduğu görülmektedir.

Çalışmanın amacı; söz konusu sürece katkı sağlamak, çalışanlar üzerindeki örgütsel desteği tanımlamaya çalışmak ve bu desteğin algılanan tükenmişlik duygusuna olan etkisini incelemektir. Bu amaçla; Ankara'da faaliyette bulunan bir kamu hastanesindeki sağlık çalışanlarına yönelik hazırlanmış olan anket formu

uygulanarak, örgütsel desteğin sağlık çalışanlarının tükenmişlik duygusuna olan etkisi ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın sonunda ortaya çıkan bulgulara dayanarak, örgütsel destek ile ilgili olarak yapılması gerekenler ve özellikle tükenmişlik duygusunun ortadan kaldırılmasına yönelik öneriler getirilmiştir. Bu kapsamda hazırlanan çalışmanın, uygulayıcılara ve alan çalışmalarına katkı sağlayacağı umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel destek, tükenmişlik duygusu, kamu hastanesi, sağlık çalışanları, duygusal tükenmişlik

**TÜRK BİLEŞİK (KOMPOZİT) YAYLARINI DİĞER MİLLETLERİN
YAYLARINDAN AYIRAN YAPISAL ÖZELLİKLER**

Ömer Tarkan TUZCUOĞULLARI

Gaziantep Üniversitesi

Özet

En az 5000 yıldır tarih sahnesinde hüküm süren Türkler, savaşçı özelliklerini ve egemenliklerini geliştirdikleri üstün nitelikli silahlarına borçlular. Geliştirdikleri bileşik yaylar; barutun bulunup, ateşli silahların icat edilmesinden sonra bile yüzyıllarca etkisini göstermiştir. Bunun yanında; ata hakim olma, onu eğitme ve savaşta kullanılacak hale getirilmesi ile birlikte, atlı süvarilikte ki son nokta olan, at üzerinde geriye ok atma ile çok hareketli ve çevik orduları kurabilmişlerdir. At üzerinde bu güçlü yayları kullanabilmek onları diğer milletlere karşı üstün kılmıştır.

Çalışma; tarihi derinliğe inerek Bileşik Yay (Kompozit Yay) olarak adlandırılan bu teknolojik yayları, diğer milletlere ait yaylardan ayıran yapısal özelliklerin irdelenmesi üzerinedir.

Bu yapısal özellikler sayesinde Türk okları özellikle hücum ve kuşatmalarda, ateşli silahların hafiflemesi ve menzillerinin artmasına kadar (16. yüz yıl) etkilerini sürdürmüştür. Yay; kirişin çekilmesi ile kasan bölgesinde oluşan enerjinin oka yüklenmesine dayalı bir mekanizmadır. Hedefe fırlatılan ok da yay gibi teknoloji harikasıdır ki döneme ait metal zırhları delerek içindeki savaşçıyı öldürür ya da yaralar. Ağaç, hayvan siniri, boynuz ve bunların birleştirilmesini sağlayan balık tutkalı ile yapılan yaylar, çok fazla yapısal değişime uğramadan, Ön Türklerden Osmanlı'lara; 1600 yılların sonlarına kadar savaş okçuluğu, 1800 yılların sonlarına kadarda spor okçuluğu olarak devam etmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türk, Bileşik Yay, Kompozit Yay

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE TÜRKLERDE OK İLE HABERLEŞME VE
DAVETİYE GÖNDERME ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Ömer Tarkan TUZCUOĞULLARI

Gaziantep Üniversitesi

Özet

Ok, yüzyıllarca Türk'ün vazgeçilmez silahıdır. Türk okçularının maharetli olması, çok iyi eğitilmiş atlara sahip olmaları ve çok güçlü yaylar kullanmaları, onları yüzyıllarca yenilmez yapmıştır. Dönemin en etkili silahı olarak ok ve yay; Asya da, Afrika da ve Avrupa da olmak üzere üç kıtada hüküm süren Türklerin at üstündeki gücüdür. Manevi anlamda; hâkimiyet ve tabiiyetinde sembolü olan ok ve yayın bu anlamdaki kültürel varlığı, en az savaştaki etkinliği kadar sürmüştür ve hatta günümüze kadar gelmiştir. Tabiiyeti altındaki boylara ok göndermek, çağrının, yani haberleşmenin sözsüz anlatımıdır. Yine, dost olmayan kavim ve milletlerin hükümdarlarına yazılı oklar ya da fetihnameler göndermek “ok”a yüklenen anlamlardır. “Ok” ve “okı (mak) fiilinin ilişkisi; Gabain'e göre “çağırarak, davet etmek” anlamında kullanılmaktadır. Ok'un bir davet sembolü, haberleşme, tehdit ve ürkütme amacıyla kullanılmasına, geniş Türk tarihinde her ordu ve devlet anlayışında rastlamak mümkündür. Asya dan Anadolu'ya kadar hüküm sürmüş tüm devletlerde ok ve yay hakimiyet ve tabiiyet anlayışını yitirmemiş, haberleşme ve davet savaş dışında da manevi varlığını sürdürmüştür. Yakın zamana kadar kırsal kesimlerde; toylara, düğünlere ve güreşlere davetlerde, haberci ile haber gönderme devam etmekteydi. Okı, okuntu; yani haberin, davet edilen kişilere; okucu ya da okuyucu olarak adlandırılan kişiler tarafından iletilmekte iken, artık bunun yerini yazılı davetiyeler ya da elektronik ortamda gönderilen mesajların aldığını görüyoruz..

Anahtar Kelimeler: Türkler, Ok, Haberleşme, Davetiye

‘AFETİN İZLERİ’ TÜBİTAK 4004 PROJESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Aytek ERSAN
Emre ÇOŞKUNLU
Emre DOĞRAMACI
Erkin TEKİN
K. Gökhan SANCAK
Zeynep TÜRNUKLÜ

İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü

Özet

Bu çalışmada, Samsun Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğünce (AFAD Samsun) yürütülen ve TÜBİTAK 4004 Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları 2018/2 çağrı döneminde desteklenen 218B190 numaralı ‘Afetin İzleri’ projesinden bahsedilmiştir. Proje kapsamında ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinden 306 katılımcı ile Samsun ili Kavak, Havza ve Ladik ilçelerinde bulunan fay izi, çığ patikası ve heyelan bölgelerinden oluşan 5 afet lokasyonunda eğitim faaliyetleri yürütülmüştür. Yerinde eğitimlerin yanı sıra katılımcıların serbest zaman geçirebilecekleri Ladik Gölü ve Ambarköy Açık Hava Müzesi de ziyaret edilerek bu noktalar hakkında jeolojik ve sosyokültürel bilgilendirme yapılmıştır. Proje ile doğal afet türleri ve bilhassa ilde sıkça görülen afetler konusunda farkındalığın artırılması amaçlanmıştır.

1 etkinlik gününde program, katılımcıların AFAD Samsun yerleşkesinde bulunan toplantı salonuna gelmesi ile başlamıştır. Mühendisler ve arama kurtarma teknisyenlerinden oluşan proje ekibince karşılanan öğrencilere proje hakkında bilgilendirme sunumu yapılmış, ardından yola çıkılarak sırasıyla Kavak Mahmutlu fay izi, Ladik Ambarköy Açık Hava Müzesi, Ladik Gölü, Ladik Çakırgümüş çığ patikası, Ladik Hamamayağı fay izi, Havza Erelisi ve Ladik Teberoğlu heyelanları incelenerek program tamamlanmıştır. Olası acil müdahale gerektiren durumlar için katılımcılara 1 sağlık personeli program boyunca refakat etmiştir. Programın Ambarköy Açık Hava Müzesi incelemesi sırasında katılımcıların takım çalışması ile aktarılan bilgilerin sorgulandığı, yer-yön bilgilerinin sınandığı, alandaki hedeflere ulaşmayı amaçlayan Afet İzlerinin Peşinde Oyunu oynatılmıştır.

Ölçme değerlendirmeye yönelik, katılımcılara doğal afetler hakkındaki güncel bilgileri, AFAD hakkındaki bilgileri, ilin afetselliği, yaşam çevrelerindeki tehlike ve riske dair düşünceleri ve projeye ilişkin 5 farklı kategoriden oluşan 20 soruluk bilgi testleri uygulanmıştır. Testler etkinlik günü ön test ve son test, etkinlik gününden 4 hafta sonra da yenilenecek toplamda 3 kez uygulanmıştır. Etkinlik günü uygulanan son testte ayrıca proje eğitimi ve eğitmenler hakkında katılımcıların puan ile yanıtlayabileceği sorular yöneltilmiş, katılımcının serbest düşüncelerini yazabileceği görüş ve öneri bölümüne de yer verilmiştir.

Son test başarı oranının ön teste göre farkedilebilir derecede yüksek olması, teknik bilgilerin yerinde görülerek daha anlaşılabilir olduğunu göstermiştir. Projenin katılımcıların doğal afetler ve ilin afetselliği konusunda bilinçlenmesine katkı sağladığı gözlemlenmiştir. Proje ile yerinde gözlem ve incelemeler sayesinde birden fazla duyu organının harekete geçmesi sağlanmıştır. 2 etkinlikteki katılımcı topluluklar dezavantajlı bireylerden oluşmuş (tüm katılımcıların %20’si); dezavantajlı bireyler için de bilginin ulaşılabilir ve kullanılabilir olması sağlanmıştır.

MIDDLE EAST INTERNATIONAL CONFERENCE ON CONTEMPORARY SCIENTIFIC STUDIES-II

İl Afet ve Acil Durum Müdürlükleri arasında ilk kez yürütülen bir TÜBİTAK 4004 Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları projesi olan Afetin İzleri kapsamında; 15 personelden oluşan proje ekibi ile 2019 yılı Mart-Haziran ayları arasında 7 lokasyonda gerçekleştirilen 12 etkinlikte, 8 kurum ve topluluktan 306 katılımcı projeden faydalandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: AFAD, afet, saha çalışması, Samsun, sınıf dışı eğitim

**‘AFETİN İZLERİ’ TÜBİTAK 4004 PROJESİNDE KATILIMCILARA
UYGULANAN BİLGİ TESTLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Aytek ERSAN

Emre ÇOŞKUNLU

Erkin TEKİN

Abdullah ERTURAL

Merve Arıcı KİZEK

İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü

Özet

Bu çalışmada, Samsun Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğüne (AFAD Samsun) yürütülen ve TÜBİTAK 4004 Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları 2018/2 çağrı döneminde desteklenen 218B190 numaralı ‘Afetin İzleri’ projesinde katılımcılara uygulanan bilgi testlerinin değerlendirilmesinden bahsedilmiştir. Proje kapsamında ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinden 306 katılımcı (%20’si dezavantajlı bireyler) ile Samsun ili Kavak, Havza ve Ladik ilçelerinde bulunan fay izi, çığ patikası ve heyelan bölgelerinden oluşan 5 doğal afet ve 2 kültürel lokasyonda eğitim faaliyetleri yürütülmüştür.

Doğal afet türleri ve bilhassa ilde sıkça görülen afetler konusunda farkındalığın artırılması amaçlanan projede; sahada yerinde yapılan eğitimlerin yanı sıra, saha çalışmaları öncesi ve sonrasında katılımcılara ölçme değerlendirmeye yönelik bilgi testleri uygulanmıştır. Bu bilgi testleri, alanında uzman mühendislerden oluşan teknik personel tarafından incelenmiş ve kapsam geçerliği sağlanmaya çalışılmıştır. Katılımcılara yöneltilen testler, doğal afetler hakkındaki güncel bilgileri, AFAD hakkındaki bilgileri, ilin afetselliği, yaşam çevrelerindeki tehlike ve riske dair düşünceleri ve projeye ilişkin bilgileri sorgulayan 5 farklı kategoride 20 sorudan oluşmaktadır. Testler etkinlik günü saha çalışması öncesinde ‘ön test’, saha çalışması sonrasında ‘son test’ ve etkinlik gününden en az 4 hafta sonra ‘+4 hafta testi’ olarak uygulanmıştır. Uygulanan 3 testin de soruları aynı olmakla birlikte, etkinlik günü uygulanan son testte proje eğitimi ve öğretmenler hakkında katılımcıların puan ile yanıtlayabileceği sorular yöneltilmiş, ayrıca katılımcının serbest düşüncelerini yazabileceği görüş ve öneri bölümüne de yer verilmiştir.

Tüm testlerin yanıtları, projeye özel tasarlanan yapay zeka tabanlı bir yazılıma aktarılarak analize hazır hale getirilmiştir. Analiz neticesinde tüm soruların hangi zümre tarafından hangi başarı durumu ile cevaplandırıldığı görülebilmektedir. Buna göre; sırasıyla ortaokul, lise ve üniversite zümrelerinin ön test başarıları %47, %54 ve %67 iken, son test başarıları %68, %80 ve %84’tür. Katılımcıların soru kategorisi başarısına bakıldığında; ön test ve son test arasındaki farkın en yüksek olduğu (%40-%79) kategori, 8.-12. soruların oluşturduğu ilin afetselliğidir. Buna karşın, ön test ve son test arasındaki en düşük fark (%71-%80), 13.-18. soruların oluşturduğu yaşam çevresindeki tehlike ve riskler kategorisidir. Bununla birlikte tüm katılımcıların %27’sini oluşturan lise zümresi; %40’tan %85’e artışla 8.-12. soruların oluşturduğu ilin afetselliği kategorisinde en farklı başarıyı göstermişlerdir.

Toplam/zümre ve kategori/zümre analiz sonuçlarının tamamında son test başarısının ön test başarısından yüksek olması, teknik bilgilerin yerinde görülerek daha

anlaşılabilir olduğunu göstermiştir. Projenin, katılımcıların doğal afetler ve ilin afetselliği konusunda bilinçlenmesine katkı sağladığı gözlenmiştir. İl Afet ve Acil Durum Müdürlükleri arasında ilk kez yürütülen bir TÜBİTAK 4004 Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları projesi olan Afetin İzleri kapsamında; 15 personelden oluşan proje ekibi ile 2019 yılı Mart-Haziran ayları arasında 7 lokasyonda gerçekleştirilen 12 etkinlikte, 8 kurum ve topluluktan 306 katılımcı projeden faydalandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: AFAD, afet, Samsun, sınıf dışı eğitim, test

8983 NUMARALI MARAŞ ŞER'İYYE SİCİLİNE GÖRE MARAŞ'TA SOSYO-
EKONOMİK YAPI

Ahmet Kerem BİRHAN

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Özet

Osmanlı Devleti'nde merkezde ve taşrada her tabakadan insanlar arasındaki hukukî ilişkilere dair kayıtları içeren şer'iyeye sicil defterleri, Osmanlı hayatının aile, toplum, ekonomi ve hukuk gibi birçok alanının tarihi için en önemli kaynaklardır. Bunun yanında Kadıların Osmanlı sistemindeki etkin rolleri sebebiyle Şer'iyeye sicilleri, sosyal ve yerel tarih çalışmalarında da ana kaynak niteliği taşımaktadır.

Şer'iyeye sicillerinin ana kaynaklardan olmasından dolayı, 8983 Numaralı Maraş Şer'iyeye Sicili de önemli bir yere sahiptir. Bu açıdan Maraş Şer'iyeye Sicilleri, Maraş'ın sosyo-ekonomik tarihi açısından da büyük bir öneme sahiptir. Maraş Şer'iyeye Sicilleri içinde 8983 numaralı defter içerik yönünden diğer defterlerden farklılık göstermektedir. H.1297-1299/ M.1879-1881 tarihli olan bu defterde Maraş merkezde bulunan mahalleler, köyler, kazalar ile ilgili temettuat kaydı mevcuttur. Mahalle bazında hane reisleri ve ödedikleri vergi miktarı vergi sınıfına göre kaydedilmiştir.

8983 Numaralı Maraş Şer'iyeye Sicili kayıtlarında, Maraş merkezde bulunan bazı mahallelerin isimleri, mahalli idareciler ve esnaf ve meslek grupları ile ilgili önemli bilgiler bulunmaktadır. Bunun yanında Maraş'ın XIII. yüzyıldaki mahallelerinin isimleri, mahallenin demografik ve ekonomik yapısı, meslek grupları ve çeşitliliği ile ilgili karşılaştırmalı değerlendirmeler de bu kayıtlara bağlı olarak yapılabilmektedir. Böylece Maraş'ın demografik, idari, kültürel ve sosyo-ekonomik yapısı hakkında bilgilere ulaşılabilir.

Anahtar Kelimeler: Kadı, Şer'iyeye Sicili, Maraş, Sosyal, Ekonomik

Abstract

These registers, which contain records of the legal relations between people from all strata in the center and in the provinces in the Ottoman Empire, are the most important sources for the history of many areas of Ottoman life such as family, society, economy and law. In addition, due to the active role of the Kadis in the Ottoman system, Sharia records are the main source of social and local history studies.

Since the Sharia Registrations are the main sources, the maras sharia registrar No. 8983 has an important place. In this respect, the maras sharia registrations are of the great importance for the socio-economic history of Maras. The number 8983 in the maras sharia registers differs from the other books in terms of content. In this book dated H.1297-1299/M.1879-1881, there is a dividend record related to neighborhoods, villages and accidents in the center of Maras. Heads of households and the amount of tax paid by neighborhood are recorded according to tax class.

The records of the Maraş Şer'iyeye registrar numbered 8983 contain important information about the names of some neighborhoods in the center of Maraş, local

administrators and tradesmen and occupational groups. Besides, Maras XIII. The names of the neighborhoods of the 19th century, the demographic and economic structure of the neighborhood, occupational groups and their comparative evaluations can be made depending on these records. Thus, information on the demographic, administrative, cultural and socio economic structure of Maras can be accessed.

Keywords: Kadi, Sharia Registry , Maras, Social, Economic

**İTHALAT, İHRACAT VE EKONOMİK BÜYÜME ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN
ZAMAN SERİSİ ANALİZİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ (1980-2010)**

Kubra GÖGER

Okyay UÇAN

Ezgi ÇAYIRLI

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Özet

Bir ülkenin ekonomik kalkınmasını sağlamada ve ekonomik performansını değerlendirmedeki en önemli faktörlerden birisi büyümedir. Dışa açık ekonomilerde ihracatın ve ithalatın büyüme üzerindeki etkisi oldukça fazla hissedilmektedir. Literatürde çok yaygın bir konu olan, istikrarlı ve hızlı bir büyümenin nasıl gerçekleşeceği sorusuna aranan cevap bu konu üzerinde birçok analizin yapılmasına neden olmaktadır. Bu analizler uygulamalı ekonomik çalışmalar arasında önemini göstermiştir. Ancak araştırmacıların kullandıkları zaman dilimi farklı olduğu için konular benzer olsa dahi çalışmaların sonucu farklı çıkabilmektedir.

Bu çalışmada, Türkiye'nin 1980-2010 yılları arasında ihracat, ithalat ve ekonomik büyüme arasındaki ilişki birim kök testi ve VAR analizi yardımıyla Granger nedensellik testi ile araştırılmıştır. Birim kök testi sonucuna göre serilerin seviyede durağan olmayıp birinci farklarında durağanlığı sağladıkları görülmüştür. Buna bağlı olarak uygulanan eşbütünleşme testi sonucu ise ithalat, ihracat ve ekonomik büyüme arasında uzun dönemli bir ilişkinin olmadığı sonucunu bulmuştur. Birinci farkında durağan olan seriler arasında eşbütünleşme bulunmadığı için değişkenlerin farkı alınıp seviyede durağan hale getirilmiştir. Bu durumda VAR analizi yapılmıştır. Uygulanan Granger nedensellik testi sonuçlarına göre, ekonomik büyüme ve ihracat arasında bir ilişkinin var olduğu ve ilişkinin yönünün de ekonomik büyümeden ihracata doğru tek yönlü olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde ihracat ile ithalat arasında da bir ilişkinin olduğu ve bu ilişki yönünün de ithalattan ihracata doğru tek yönlü olduğu gözlemlenmiştir. Modelin istikrarlılığı açısından CUSUM ve CUSUM SQ testleri uygulanmıştır. Modelde bulunan hata terimleri %5 anlamlılığını gösteren güvenli bant aralığında kaldığı görülüp tahmin edilen katsayıların istikrarlı olduğu sonucuna varılmıştır. Etki-tepki ve varyans ayrıştırma analizleride nedensellik analizi sonucunda elde edilen, ithalattan ekonomik büyümeye doğru bir nedensellik ilişkisinin olmadığı ve yine ihracattan ekonomik büyümeye doğru bir nedensellik ilişkisinin olmadığı sonucunu da destekler niteliktedir. Ekonometrik sorunların analizini yapabilmek için uygulanan normallik testi sonucunda her bir hata teriminin normal dağılımı gösterdiği görülmüştür. White testi sonucunda değişen varyans sorunu ile karşılaşılmamıştır. Ayrıca modelde çoklu doğrusal bağlantı sorunu

olmadığı tespit edilmiştir. Son olarak hata terimleri arasında otokorelasyonun olup olmadığını anlamak için Durbin-Watson testi uygulanmıştır ve modelin otokorelasyona sahip olmadığı anlaşılmıştır. Böylece modelde hiçbir ekonometrik sorunun olmadığı görülmüştür. Sonuç olarak ele alınan dönemde ekonomik büyümedeki gelişmelerin ihracatı artırmada önemli rolü olduğu, yani “Büyüme Kaynaklı İhracat” hipotezinin varlığı sonucuna ulaşılmıştır. Ekonominin büyümesi ile inovatif teknolojilerin oluşumu, nitelikli işgücü miktarının yükselmesi ve üretkenliğin artması düşünülerek büyümenin ihracat üzerinde olumlu etki bırakacağı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İhracat, ithalat, ekonomik büyüme

ENSESTİN EDEBİYATA DÜŞEN İZİ

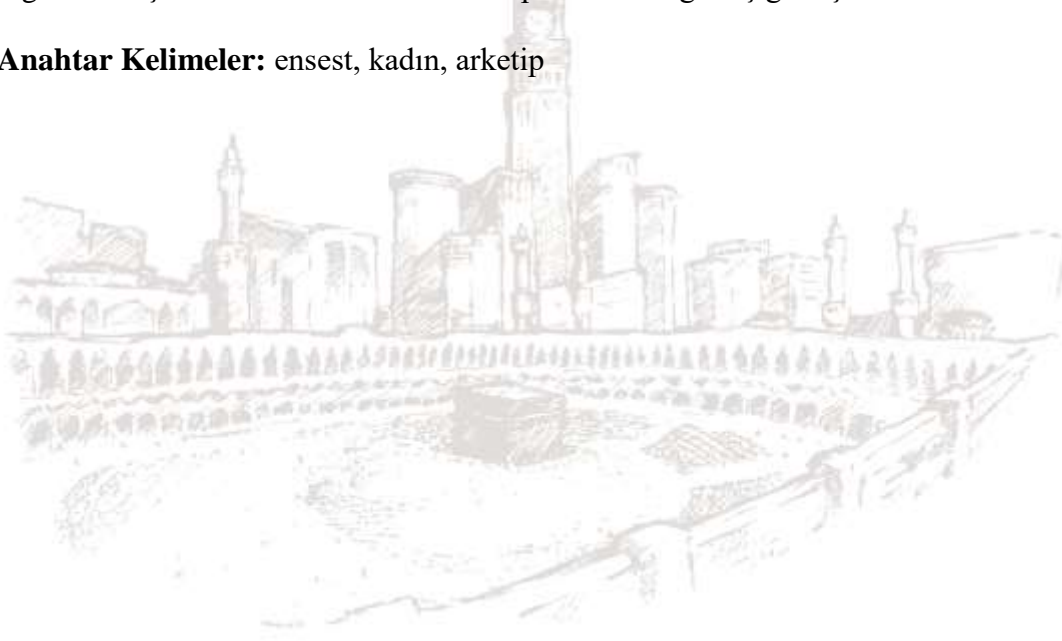
İnci ARAS

Anadolu Üniversitesi

Özet

Karşılaştırmalı edebiyat bilimi çalışmalarına bakıldığında en az iki farklı dile, kültüre eserlerin biçimsel, imgesel, sosyolojik, psikolojik, metinler arası vb. ortak bir noktada çözümlenip karşılaştırıldığı görülmektedir. Bu noktadan hareketle dilsel, dinsel, kültürel açıdan birbirinden farklı bir geleneğe dayanan Alman ve Türk edebiyatının iki eserini ortak bir paydada ele almamız da mümkündür. Bu çalışmada Türk edebiyatının ödüllü kadın yazarı Şebnem İşigüzel'in "Bir Öğleden Sonra" (2006) öyküsü ile Annemarie Schenkel'in "Cinayet Çiftliği" (2006) romanı ensest motifi bağlamında metne bağlı yöntemle karşılaştırılacaktır ve iki eserin ortak noktası olan ensest motifinin öncelikle mitolojiyle olan göbek bağına ve ulusal ve uluslararası edebiyat geleneğindeki yerine ilişkin bilgi verilecektir. Daha sonra çalışmanın odak noktasındaki her iki eserdeki kadın ana karakterlerin ensest olgusuna ilişkin tutumlarının ortak arketipsel kökleri gün ışığına çıkarılacaktır.

Anahtar Kelimeler: ensest, kadın, arketip

TÜRK DİZİLERİNDE ÜRÜN YERLEŞTİRME ÜZERİNE BİR İNCELEME

Dr. Öğr. Üyesi Oğuz GÖKSU

Gaziantep Üniversitesi

Özet

Pazarlama, halkla ilişkiler ve reklam alanlarının kesişim noktasında bulunan ürün yerleştirme konusu, geleceğin en önemli sektörlerinden biri olacak gibi gözükmektedir. Temelde reklam amaçlı bir uygulama olan ürün yerleştirme, reklam veren firmanın ürün ya da hizmetlerini belirli bir bedel karşılığında iletişim ortamlarında görünür kıldığı bir ortaklığı ifade etmektedir. Ürün yerleştirme, tüketicilerin ürüne yönelik inanç ve davranışlarını olumlu etkilemek amacıyla markalı ürünlerin filmler, televizyon programları gibi tüketiciyle iletişimin sağlandığı ortamlara amaçlı ve planlı bir şekilde yerleştirilme uygulaması olarak tanımlanmaktadır. Markalar kitle iletişim araçlarında ne kadar fazla görünürse zihinlerde o kadar çok yer kazanmaktadır. Hedef kitlenin markaya yönelik tutum ve davranışı ürün yerleştirme çalışmalarıyla değişikliğe uğramakta, olumsuz tutum pozitifçe çevrilebilmekte var olan olumlu tutum ise daha da güçlü bir hal kazanmaktadır. Çalışmanın amacı, ürün yerleştirmenin iki farklı televizyon dizisinde nasıl uygulandığını ortaya koymaktır. Ürün yerleştirme stratejisini tercih eden markaların doğru dizileri seçerek hedef gruplarıyla reklam yerine ürün yerleştirme yöntemiyle iletişim kurmasının etkisini tartışmaktır. Çalışmanın hedefi, ürün yerleştirmenin marka bilinirliğine ve farkındalığına nasıl katkı sağlayacağını literatür bağlamında irdelemektir. Bu çalışma markalaşma bağlamında ürün yerleştirme konusuna kapsayıcı bir bakış açısı getirmesi açısından önem taşımaktadır. Çalışma, ‘Çocuklar Duymasın’ ve ‘Adını Feriha Koydum’ dizileriyle sınırlandırılmıştır. Çocuklar Duymasın dizisi uzun yıllardır devam etmesi, beş farklı televizyon kanalında gösterilmesi, yüksek rating oranları ve önemli bir izleyici kitlesine sahip olması nedeniyle, Adını Feriha Koydum dizisi de yayınlandığı dönemde yüksek rating alması ve Türkiye’nin dünyanın birçok ülkesine ihraç ettiği bir dizi olması nedeniyle araştırmaya dahil edilmiştir. Çalışmada metodolojik açıdan literatür taraması tekniği kullanılmıştır. Marka, markalaşma, marka konumlandırma konuları ve ürün yerleştirme kapsamlı şekilde incelenerek çalışmanın kuramsal zemini oluşturulmuştur. Ayrıca ürün yerleştirmenin hukuki boyutu da irdelenmiştir. Televizyon dizileri çevrimiçi kaynaklardan izlenmiştir. Adını Feriha Koydum dizisinin 40. ve 41. bölümleri, Çocuklar Duymasın dizisinin 80. ve 81. bölümleri incelenmiştir. Çocuklar Duymasın dizisi toplam 201 dakika, Adını Feriha Koydum dizisi ise, toplamda 223 dakika izlenerek araştırma gerçekleştirilmiştir. Çalışma neticesinde her iki dizide de ürün yerleştirme stratejisinden etkin şekilde yararlanıldığı görülmüştür. İki dizide de uygulama bazında en çok tercih edilen ürün

yerleştirme çeşidi doğal ürün yerleştirme tekniğidir. Dizilerin özellikle başrol oyuncularını ürün yerleştirmede kullanılmaktadır. Uygulama açısından işitsel ürün yerleştirmenin her iki dizide de kullanılmadığı belirlenmiştir. Adına Feriha Koydum dizisinde yabancı menşeli markaların daha fazla ürün yerleştirme yaptığı saptanmıştır. Ayrıca teknoloji firmalarının özellikle cep telefonlarıyla ürün yerleştirme yaptığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ürün yerleştirme, marka, Türk dizileri, çocuklar duymasın, adını Feriha koydum

**SOSYAL HİZMET BAĞLAMINDA YENİ DARÜLACEZE SOSYAL HİZMET
ŞEHİRİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME**

Öğr. Gör. Merve KAYA

Özet

Cumhuriyet dönemi öncesinden kalan ender kuruluşlardan biri olan Darülaceze 124 yıldır sosyal hizmet camiasında seçkin yerini korumaktadır. Darülaceze, dar ve aceze kelimelerinin bir araya gelişi ile oluşturulmuş bir isimdir. Dar sözcüğü ev, aceze sözcüğü ise aciz kelimesinin çoğulu olup acizler anlamına gelmektedir. Dolayısıyla Darülaceze literatürde acizler evi, düşkünler evi gibi isimlerle de karşımıza çıkmaktadır. Sultan II. Abdülhamit döneminde kurulan Darülaceze'nin ilk kuruluş amacı artan dilencilik ile mücadele etmektir. Kuruluş, kurulduğu ilk günden bu yana Darülaceze Nizamnamesi'nde belirtilen özel koşullarda bulunan ve bu kapsamda "aceze" kategorisinde yer alan sakinlere hizmet vermektedir. 1895 yılında hizmete açılan Okmeydanı'nda bulunan yerleşkede birisi poliklinik dairesi olmak üzere toplamda sekiz daire ile hizmetini sürdürmektedir. Poliklinik dairesine başvuru yapanlara (sakinler dışında kalan halk dahil olmak üzere) ayaktan tedavi yoluyla sağlık hizmeti sunmaktadır. Diğer dairelerde aceze durumundaki; yetişkin kadınlar, yetişkin erkekler, yaşlılar ve çocuklar yatılı olarak hizmet alan durumundadır. Darülaceze'nin ikinci yerleşkesi 1998 yılında Kayışdağı'nda faaliyete geçmiştir. İstanbul ilinin Ataşehir ilçesine bağlı bulunan semtte hizmete açılan yerleşkede 9 site ve mevcut sitelere ilaveten 1 misafirhane yer almaktadır. Darülaceze Başkanlığının yeni projesi ile bir sosyal hizmet şehri kurulması planlanmaktadır. Projenin hayata geçirilmesi ile ilgili çalışmalara başlanmıştır. Türkiye'de aynı kapsamda değerlendirilebilecek bir emsali bulunmadığından ilk olarak kabul edilebilecek bu proje özellikle yatılı sosyal hizmet kuruluşları açısından atılmış önemli bir adımdır. Sosyal hizmet; mikro bazda bireyin, mezzo bazda grupların makro bazda toplumun refahını hedefleyen ve bu doğrultuda çalışmalar yürüten bir meslek ve multidisipliner bir bilim dalıdır. Sosyal hizmet disiplininin; aile ve aile refahı, çocuk ve çocuk refahı, endüstriyel sosyal hizmet, engelli ve engelli refahı, yaşlı ve yaşlı refahı, gençlik ve gençlik refahı, yoksulluk, tıbbi ve psikiyatrik sosyal hizmet, toplum ve toplum refahı gibi alanları vardır. Sosyal hizmet bütüncül bir perspektifle hareket eder. Bu çalışmada Darülaceze ve Darülaceze tarafından verilen hizmetler konu kapsamına dahil edilmiştir. Çalışma ile Darülaceze'nin geçmişten günümüze sunduğu hizmetler ile birlikte halihazırda hayata geçirilmekte olan Yeni Darülaceze Sosyal Hizmet Şehri'nin sosyal hizmet disiplini açısından yeri ve önemi hakkında bir değerlendirme yapılması amaçlanmıştır. Yapılan değerlendirmeler neticesinde; sosyal hizmet veren kuruluşlardaki genel işleyiş göz önüne alındığında, tek tipleşmiş kuruluşlar ve kuruluş çalışanlarının yenilenmesi ve sosyal hizmetlerin sunulmasında bütüncül bir anlayış ile hareket edilmesi noktasında Yeni Darülaceze Sosyal Hizmet

Şehri'nin farklı bir perspektif ile yeni bir yatılı kuruluş anlayışına atılmış önemli bir adım olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Darülaceze, Sosyal Hizmet, Yeni Darülaceze Sosyal Hizmet Şehri

**TÜRKİYE'DE HIV POZİTİFLERİN SAĞLIK HİZMETLERİNE ERİŞİMİNDE
HUKUKİ DAYANAKLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ**

**Öğr. Gör. Merve KAYA
Ogün Şahin KARSLI**

Özet

AIDS (Acquired Immune Deficiency Syndrome-Edinilmiş Bağışıklık Eksikliği Sendromu), bağışıklığın yani vücudun savunma mekanizmasının fonksiyonel görevlerini kaybetmesiyle farklı enfeksiyonların bu hastalık sürecine dahil olduğu bir rahatsızlıktır. Enfeksiyon hastalıklarından bir tanesidir. HIV ise tedavisi gerçekleşmediğinde vücudumuzun çeşitli hastalık ve enfeksiyonlara yönelik direncini yok eden fonksiyon kaybı oluşturan halidir. Vücut bu süreçte hastalıklara sebep olan etkenlerle mücadele edemeyeceği bir duruma gelir. Hastalar ölüm riskiyle karşı karşıyadır.

HIV 2016 senesinde dünyada 40 milyona yakın bir sayıya erişmiştir. Bu yıl içerisinde 2 milyona yakın kişi HIV'e yakalanmıştır. 1 milyonu aşan sayıda hasta ise yaşamını yitirmiştir. Afrika'da en çok hasta sayısı oluştururken Avrupa'da hastalığa yakalananlar en hızlı seviyeye gelmiştir. Türkiye'de 1985'de ilk vakalar görülmüş olup hastalar yıllar geçtikçe sayısal olarak yükselmiştir. Günümüzde Türkiye'deki hasta sayısı 15.000'i geçmiştir. Yapılan araştırmalar hastalığa yakalanan kadın sayısının erkek sayısından fazla olduğunu göstermektedir ve orta yaş grubu bu hastalıktan daha fazla etkilenmiştir.

Hastalığa sahip bireyler bir takım fizyolojik ve psikolojik olumsuz etkiler yaşamakla birlikte aynı zamanda sosyal dışlanmaya da maruz kalmaktadır. Hukuki düzenlemeler yaşanan ayrımcılık ve sosyal dışlanmanın önüne geçmede büyük önem arz etmektedir.

Tüm bireylerin sağlık hakkı sosyal devlet anlayışı içerisinde anayasa ve uluslararası taraf olduğu anlaşmalar ile güvence altına alınmıştır. 'Refah devleti' ya da 'sosyal devlet', tarih içerisinde insanların yaşam şartlarını düzeltme niyetiyle sosyal güvenliği sağlayan yapıları meydana getirme ve eşitliği yayma zemininde oluşmuştur. Sosyal devlet ve güvenlik anlayışı içerisinde kendisini tanımlayan her devlet sağlık hakkını bireylerin eşit olarak yararlanabileceği bir biçimde sunmalıdır. Türkiye'de HIV Pozitif/ AIDS hastalarının sağlık hakkından diğer insanlar ile eşit olarak yararlanabilmesi ve bu hakka erişimlerindeki engellemeleri önleyebilmesi için aşağıda belirtilen hukuki kuralları iyi bilmesi gerekmektedir. Türkiye'de bireylerin sağlık hakkı anayasa ve taraf olduğu uluslararası anlaşmalar ile korunmuştur.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi 25.maddesi her bireyin temel gereksinimlerini kendi isteği ve potansiyeli dahilinde karşılayamaması sonucunda refah devleti kavramı içerisinde güvence altında olduğunu belirtmektedir. Bu anlamda sosyal hizmet ve korunma anlayışı devreye girmektedir.

Bu çalışmada HIV Pozitif/AIDS hastalarının sağlık hizmetlerine erişiminde Türkiye’de yaşadıkları sorunlar, bu sorunların hangi çalışmalar ile giderilebileceği, bu hastaların diğer ülkelerdeki HIV Pozitif/ AIDS bireylere göre avantajlı ve dezavantajlı olduğu durumlar, hastaların sağlık hizmetlerine erişiminde karşılaştıkları ayrımcılığı önlemeye yönelik kullanabilecekleri hukuki dayanaklar üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: AIDS, HIV, HIV Pozitif, Sağlık Hakkı

GÜDÜLENMENİN AŞAMALARI DÜRTÜ, ARZU VE İSTEK

Araş. Gör. Doç. Dr. Hüseyin KOTAMAN

Harran Üniversitesi

Özet

Öğrencileri öğrenme için güdülemek eğitimin en önemli konulardan biridir. Yapılandırıcılık gibi çeşitli yaklaşımlar insanın doğuştan içsel merakı sahıpl olduğunu, bu nedenle öğrenmeye hevesli olduğunu öne sürmektedirler. Bu tür yaklaşımlar genel ilke açısından haklı olsalar da öğrencilerin önceden belirlenmiş zaman süresince ve önceden belirlenmiş konularla öğrenme etkinliğine girmelerini sağlama yönünde güdülemeye dair pek çok çalışma yapılmıştır ve halen de yapılmaktadır. Öğrencilerin öğrenmeye istekli hale getirebilmek için isteğin aşamalarının incelenmesi ve bu doğrultuda öğrencide belli bir konuya dair öğrenme isteği oluşturabileceğini öne sürmekteyim. Çalışmanın amacı isteğin, dürtü ve arzudan farklarını belirtmek, isteğin aşamalarını ortaya koyarak, bu aşamalar doğrultusunda öğretmenlerin öğrencilerini güdülemek için neler yapabileceklerine dair öneriler getirmektir. Dürtü her insanın temel ve ilkel gereksinimlerini gidermek yönelimidir. Bir canlı olarak insanın yaşamını sürdürmek için elde etmesi gereken beslenme, üreme, korunma gibi etkenlere yönelik atılımları ya da saldırıları dürtüsel hareketlerdir. Dürtüyü aşamayan insan sadece varlığa yönelir bu da hem kendisine hem de çevresine zarar verebilir. Örneğin aç olan bir insanın ağaçtan meyve kopartıp yemesi, cinsel dürtüsü uyanan bir insanın karşı cinse saldırması ya da onu para ile satın alması veya kandırması, insanın soğuktan bir ağaç kovuğuna ya da mağaraya sığınması dürtüsel davranışlardır. Dürtüleri doğrultusunda davranan insan kendini gerçekleştiremez çünkü dürtü bilincin eylem sürecine en az dahil olduğu aşamadır. Dürtüsel istek insanı varlığa bağımlı hale getirerek, özgürlüğünü kısıtlamakta ve bu nedenle kendi olmasını engellemektedir. Arzu, bilincin dürtüsel yönelim doğrultusunda devreye girdiği güdülenme aşamasıdır. Arzu eden insan daha çok dışı yönelik olarak davranır. Dıştan gördüklerini bilincine taşıyarak onları elde etmeye yönelebilir. Örneğin, tok olmasına rağmen gördüğü başka bir insanın elindeki yiyeceğin çok güzel olduğunu düşünen ve bu düşünce nedeniyle o yemeği ele geçirmeye çalışan insan arzu düzeyinde harekete geçmiştir. Arzu düzeyinde harekete geçen insan da genellikle dışarıdan belirlenmektedir. Arzu düzeyinde harekete geçen bir öğrenci de genellikle öğrenme davranışını diğer insanlara ya da toplumsal beklentilere göre yönlendirebilir. Bu da öğrencinin kendi davranışlarını geliştirmesinde güçlükler neden olabilir. İstek insanın eksikliğini farkına varması ve bunu akla uygun olarak tamamlama yönelimidir. İnsanın dürtüden isteğe geçebilmesi için kendisine yukarıdan bakabilmesi gerekiyordu. Böylece kendisini de görebildi. Kendisini de görebildiği için kendi eksikliğini de, karşı tarafın eksikliğini de görebilir hale geldi bu isteğin uyanmasını sağladı. Buna dayanarak, öğrenmenin başlangıcında öğrenen kişinin eksiklik duygusundan doğan, eksiksizliğe yani bütüne ulaşma istediğinin olduğunu belirtmekteyiz. İstek kişinin öğrenmek için çaba, mücadele, olumsuzlama, keşfetme ve yaratma sürecinde eylem ortaya koyarak öğrenmesini mümkün kılmaktadır. İnsan sadece istek duyan değil istediğini bile bilen bir varlıktır. Yani isteğinin bilincinde olduğu için kendi isteği üzerine de düşünebilmektedir. Böylece isteğini yönlendirebilmekte ve sürdürebilmektedir. Bu çalışmada yukarıda bahsedilen kavramlar daha ayrıntılı şekilde açıklanmışlardır.

MIDDLE EAST INTERNATIONAL CONFERENCE ON
CONTEMPORARY SCIENTIFIC STUDIES-II

Anahtar Sözcükler: İstek, güdülenme, dürtü, öğrenme

YÜKSEK ÖĞRETİMDE ÖĞRETMEN YAKINLIĞI

Araş. Gör. Doç. Dr. Hüseyin KOTAMAN

Harran Üniversitesi

Özet

İnsanın içinde yer aldığı pek çok süreç gibi eğitim süreci de toplumsaldır. Bu nedenle eğitim süreci insani ilişkileri içermektedir. Öğretim üyeleri öğretme, üniversite öğrencileri de öğrenme makineleri değildir. Öğretmen yakınlığı kavramı öğretmen ve öğrenci arasındaki insani ilişkinin önemini ortaya koymaktadır. Öğretmen ve öğrenci arasındaki resmi uzaklığın aşılmasının, aralarında insani ilişki kurulmasının öğrencilerin güdülenmelerine ve öğrenme başarımlarına önemli katkılar yaptığını pek çok araştırma ortaya koymuştur. Üniversite öğretiminde öğrenci ve öğretim üyesi arasındaki mesafe genellikle eğitim diğer kademelerinde öğretmen ve öğrenci arasındaki mesafeden daha fazladır. Üniversite öğrencilerinin yetişkin kabul edilmesi, öğretim üyelerinin asıl işlerinin çoğunlukla öğretmenlik olmaması, bazı bölümlerde sınıfların 100 kişiye kadar çıkması gibi nedenler bu durumun ortaya çıkmasına neden olmuş olabilir. Bu nedenle öğretmenlik yakınlığına ilişkin uygulamaların üniversitede eğitimin kalitesine ve öğrencinin güdülenmesine olumlu katkıları olabilir. Bu çalışmalarının amacı üniversite düzeyinde öğretmen yakınlığının etkilerini tartışmak ve bu düzeyde öğretmen yakınlığını arttırabilecek öneriler geliştirmektir. Örneğin, bilimsel çalışmalar ilk izlenimin önemi ortaya koymuşlardır. Evrimsel doğamız gereği hızlı yargıya varan canlılarız çünkü uzun süre doğada yaşayan atalarımızın karar vermek için fazla zaman harcamaları yaşamalarına mal olabilirdi. Bu nedenle görüntüye bakarak yargıda bulunma davranışı evrim sürecinde biyolojimize işlemiştir. Bu eğilim etkileri doğal olarak hala devam ettiği için de insanların dış görünüşlerine ya da ilk görünüşteki hal ve davranışlarına bakarak çok kısa sürede onlarla ilgili bir yargıda bulunabiliyoruz. Yapılan araştırmalar öğrencilerin de öğretmenleri ile ilgili çok hızlı yargıya vardıklarını ve bu yargıların bazı durumlarda değişime dirençli olduğunu göstermektedir. Daha yeni çalışmalar ise öğretmenin niteliğine bağlı olarak zaman içerisinde ilk yargının değişebildiğine değinmişlerdir. Her ne olursa olsun ilk izlenimin her insan ilişkisinde olduğu gibi öğretmen-öğrenci ilişkisi üzerinde etkisinin olduğu genel olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle öğretim üyelerinin öğrencilerle ilk karşılaştıklarında onlara güven verebilecek, onları etkileyebilecek bir davranışta bulunmaları, öğrenci ile kuracakları ilişkiyi kolaylaştırabilir. Bu çalışmada öğrencilerin adlarının ilk dersten itibaren ezberle bilinmesinin öğretim üyesi ve öğrencilerin ilişkilerini olumlu katkı sağlayabileceği öne sürülmüştür. Bunun yanı sıra öğretim üyelerinin derslere zamanından önce gelip öğrencileri adları ile karşılamalarının da öğrencilerin güdülenmeleri ve derse karşı tutumlarında olumlu etkiler yapabileceği öne sürülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Öğretmen yakınlığı, üniversite eğitimi, öğrencinin güdülenmesi, öğrenci başarısı

GAZİANTEP ŞEHİTKÂMİL BELEDİYESİ SPOR KULÜBÜ YÜZÜCÜLERİNİN
YÜZME SPORUNA BAŞLAMA NEDENLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE
GÖRE İNCELENMESİ

Büşra ŞAHİN
Yahya DOĞAR
İnönü Üniversitesi

Özet

Bu araştırmada; Gaziantep Şehitkamil Belediye Spor Kulübü Sporcularının yüzmeye başlama nedenlerinin cinsiyet, yaş, gelir, spor yapma yılı gibi farklı değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma da tarama modeli kullanılmıştır. Bu araştırmanın evrenini Gaziantep Şehitkamil Belediye Spor Kulübünde yüzen toplam 291 sporcu oluşturmaktadır. Örneklem grubumuzu ise bu evrenin içinden tesadüfi olarak seçilmiş 150 yüzücü oluşturmaktadır. Çalışmadaki veriler Gill ve arkadaşları (1983) tarafından geliştirilen Türkçe uyarlaması Oyar ve Arkadaşları tarafından (2001) yılında yapılan Spora Katılım Güdüsü Ölçeği (PMQ) kullanılmıştır. Çalışmada kullanmış olduğumuz (PMQ) daha önce kullanılmış olup geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Ölçek 3, likert tipi olup alınabilecek en yüksek puan 90, en düşük puan ise 30 dur. Uygulanan anketin güvenilirlik katsayısı (cronbach's alpha) SPSS25 paket programından hesaplanarak, 79 bulunmuştur. Araştırmada betimleyici istatistikler Cronbach's Alpha Testi, bağımsız değişkenler t testi ve Anova testlerinden yararlanılmıştır.

Araştırma bulgularına göre cinsiyet, gelir düzeyi ve spor yapma yılının spora başlamada ve bu sporu devam ettirmede etkili olmadığı ancak yaş değişkeninin etkili olduğu bulunmuştur. Yaş grupları küçüldükçe (8-10 yaş) bireylerin spora başlamada daha çok eğlence, yaş grupları büyüdükçe (11-13 ve 14-16) sporcuların daha çok beceri geliştirmek için bu sporu devam ettirdikleri ayrıca ailelerin çocukların spora başlamada ve devam ettirmede bir etkisinin olmadığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yüzme, Yüzme Sporü, Yüzmeye Başlama Nedenleri

**11-12 YAŞ GRUBUNDAKİ ÇOCUKLARA UYGULANAN MİNİ-TRAMBOLİN
EGZERSİZLERİNİN FİZİKSEL UYGUNLUK BİLEŞENLERİNE ETKİSİ**

Mehmet Cevher İŞERİ

Raman Anadolu Lisesi

Bekir MENDEŞ

Gaziantep Üniversitesi

Özet

Bu çalışmada, 8 haftalık mini-trambolin egzersizinin 11-12 yaş arasındaki erkek çocukların fiziksel uygunluk bileşenlerine etkisi araştırılmıştır. Çalışmaya 11-12 yaş arasında Deney Grubu (DG, N=23) ve Kontrol Grubu (KG, N=22) katılmıştır. DG'na 8 hafta boyunca haftada 2 gün 30 dakika mini-trambolin egzersizleri uygulanırken, KG'na herhangi bir egzersiz uygulanmamıştır. Gruplara çalışma öncesi ve sonrası; denge, bacak kuvveti, 20 metre sürat ve vücut yağ yüzdesi testleri uygulanmıştır. Tespit edilen özellikler bakımından grupların ön ve son test ölçümlerinin karşılaştırılmasında Tekrarlanan Ölçümlü Varyans Analizi tekniği kullanılmıştır. Analiz sonucunda vücut yağ oranı bakımından ($P=0.045$), bacak kuvveti ($P=0.000$) ve 20 metre sürat Grup x Ön test-son test interaksiyon etkisi önemli bulunmuştur. Dolayısıyla grupların bu özelliklere etkisi ön test ve son teste göre anlamlı farklılıklar göstermiştir. Anterior / Posterior bakımından sadece grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuşken ($P=0.000$), Medial Lateral İndeks bakımından ise sadece ön test-son test arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($P=0.004$). Overall Stability bakımından ise ne interaksiyon etkisi ($P=0.154$), ne grup etkisi ($P=0.078$) ve ne de ön test-son test etkisi ($P=0.234$) anlamlı bulunmuştur. Konuyla ilgili olarak farklı yaş gruplarında yapılacak daha geniş tabanlı çalışmaların yapılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Denge, Kuvvet, Mini-trambolin egzersizi, Sürat, Vücut yağ oranı

**PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİ ALAN BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENİ
ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİNE İLİŞKİN
GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Fikret ALINCAK

Gaziantep Üniversitesi

Büşra ŞAHİN

Malatya Üniversitesi

Özet

Öğretmen yetiştirmede, öğretmen adaylarının almış oldukları temel bilgileri uygulamaya dönüştürmesi açısından öğretmenlik uygulaması dersi büyük önem taşımaktadır. Bu anlamda öğretmenlik mesleğinin başlangıcı ve en önemli süreçlerinden biri öğretmenlik uygulamasıdır. Bu sürecin dengeli bir biçimde işlemesi için üniversite ve okul işbirliğinin olması gerekmektedir. Dolayısıyla öğretmen adayının yetişmesinde ve gelişmesinde beden eğitimi öğretmeni ile uygulama öğretim elemanının davranış ve tutumları oldukça önemlidir. Bu çalışmanın amacı beden eğitimi öğretmenlerinin, öğretmenlik uygulaması dersi ile ilgili görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırmada pedagojik formasyon eğitimi alan beden eğitimi öğretmeni adaylarının; öğretmenlik uygulaması dersi ile ilgili görüşlerinin neler olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen açık uçlu sorular, pedagojik formasyon eğitimi alan beden eğitimi öğretmeni adaylarına sunulmuştur. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan mülakat yöntemi kullanılarak, Gaziantep Üniversitesinde öğrenim görmüş ve pedagojik formasyon eğitimi alan 20 beden eğitimi öğretmeni adayından elde edilen veriler, içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda pedagoji formasyon eğitimi alan beden eğitimi öğretmeni adayları, öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarının mesleğe hazırlanmaları açısından gerekli ve önemli bir ders olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmen adayları uygulamaya gittikleri okullarda araç-gereç eksikliği ve fiziki çevre şartlarının yetersiz olmasından dolayı sıkıntı yaşadıklarının belirtirken, genel anlamda bu ders kapsamında kendilerini olumlu bir biçimde geliştirdiklerini ve öğrenci ile etkili iletişim kurabildiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca araştırma grubu öğretmenlik uygulaması dersinin iki dönem verilmesi gerektiğini ve biraz daha verimli olması için üniversite ve uygulama okullarının ortak çalışması gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

MIDDLE EAST INTERNATIONAL CONFERENCE ON
CONTEMPORARY SCIENTIFIC STUDIES-II

Anahtar Kelimeler: Pedagojik formasyon, Beden eğitimi, Öğretmen adayı, Öğretmenlik uygulaması

ATÇA ÖRNEĞİ EKSENİNDE LİSE ÖĞRENCİLERİNİN HÜZÜN TURİZMİ
ALGI VE DEĞERLENDİRMELERİNE YÖNELİK KARŞILAŞTIRMALI BİR
ÇALIŞMA

Prof. Dr. Hulusi DOĞAN

Hatice FERЕК

Arş. Gör. Ulaş KILIÇARSLAN

Umut ÖZENÇ

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Özet

Geçmişte yaşanan savaşlar, doğal afetler, soykırımlar ve toplu ölümler gibi olayların insanlarda derin izler bırakması sonucunda, bu olayların meydana geldiği yerleri ziyaret etme isteği ve yaşanan olayları tekrardan hissedebilme arzusu, insanları seyahat etmeye teşvik eden motivasyonlardan birisi olmaktadır (Varol, 2015: 148; Belli ve Özdemir, 2018; Birdir vd., Stone, 2006; 2015; Çelik, 2017; Ertürk, 2018; Okuyucu ve Erol, 2018; Köleoğlu, 2018). Hüzün turizminin temelinde de, günümüzde insanların bu destinasyonlara giderek o anları gözünde canlandırması, yaşanmışlıkları hissetmesi, hüzün, acı keder gibi hisleri yaşama isteği oluşmaktadır (Varolgüneş, 2018). Hüzün turizmi, ilk olarak Lennon ve Foley'in (1996,1999) kullandığı bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Seaton (1996), ölüm bölgelerine yapılan ziyaretlerin 20. yüzyıldan çok önce turizm tüketiminin ayrılmaz bir parçası olduğunu belirtse de, 90'ların sonunda artan kültür turlarıyla birlikte, insanların özellikle yakın geçmişte yaşanan felaket ve trajik olayların yaşandığı yerlere olan ziyaretlerin sayısında büyük bir artış olduğu görülmektedir (Lennon ve Foley (1999). Bu bağlamda Auschwitz Nazi Kampı, Antik Roma'da gladyatör dövüşlerinin yapıldığı Collesium, Kennedy suikastının yapıldığı kitap deposu, Prenslere öldürüldüğü Londra Kulesi'ndeki oda, ünlü aktör James Dean'in trafik kazası geçirdiği otoyol, 11 Eylül anıtı ve müzesi, Pearl Harbor, Pompei yanardağ patlaması kalıntıları, Hiroshima nükleer saldırı alanları dünyadaki bazı önemli hüzün turizmi noktaları olarak öne çıkmaktadır. Ülkemizde de başta Çanakkale olmak üzere, Sarıkamış, Sakarya, Dumlupınar ve Anıtkabir hüzün turizminin önemli merkezleri arasında yer almaktadır. Ancak ülkemizde hüzün turizmi potansiyeline sahip daha birçok yerin olduğu ve bunların yeterince bilinmediği de açıktır. Dolayısıyla bu çalışmanın ana amacı da Yunan işgalinde büyük katliam ve acıların yaşandığı yerlerden bir tanesi olan Atça'nın (Sultanhisar-Aydın) hüzün turizmi potansiyeli ve geçmişine dikkat çekmektir. Bu çerçevede özellikle Atça'da eğitim görmekte olan lise öğrencilerinin hüzün turizm turizmi bilgi düzeyleri ile Atça'daki hüzün turizm potansiyeline yönelik farkındalıkları araştırmada ele alınmaktadır. Bu amaçla

araştırmada iki aşamalı bir anket yöntemi kullanılmıştır. Birinci aşamada lise öğrencilerinin hüzün turizmi bilgi düzeyleri ile Atça'daki hüzün turizmi noktaları ve potansiyeline yönelik algı ve değerlendirmelerini belirlemeye yönelik bir anket uygulanmıştır. Anketin hemen ardından öğrencilere hüzün turizminin ne olduğu ve Atça'daki hüzün turizmi noktaları ve tarihi geçmişine ilişkin görsel bir sunum gerçekleştirilmiştir. Görsel sunumun ardından ikinci aşamaya geçilerek Atça hüzün turizm ve potansiyeline ilişkin algı ve değerlendirmelerinde bir farklılık olup olmadığına yönelik ikinci bir anket uygulanmıştır. Öğrencilerin sunum öncesi ve sonrası algı ve değerlendirmelerini kıyaslamasında amacıyla da araştırmada t-test ve Anova (oneway) testleri kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hüzün turizmi, Atça, turizm eğitimi

KAYNAKÇA

Belli, S. ve Özdemir, E., G., (2018). Sinop Cezaevi'nin Hüzün Turizmi Çerçevesinde İncelenmesi: TripAdvisor Örneği. *1.Uluslararası Turizmde Yeni Jenerasyonlar ve Yeni Trendler Konferansı (01-03 Kasım 2018)* Sapanca. Türkiye.

Birdir, K., Dalgıç, A., Güler, O. ve Kayaalp, Y. (2015). Hüzün Turizmi: Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkını Ziyaret Eden Yabancı Turistlerin Deneyimleri. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 3(4), 12-23.

Çelik, A. (2017). Hüzün Turizmi Üzerine Bir Derleme. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3, 41-55.

Ertürk, M. (2018). Kıbrıs Türk Milli Mücadele Dönemi'nden Miras: KKTC'nin Hüzün Turizmi Potansiyeli. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(4), 57-73.

Foley, M. ve Lennon, J. J. (1996). JFK and dark tourism: A fascination with assassination. *International Journal of Heritage Studies*, 2(4), 198–211.

Köleoğlu, N. (2018). Hüzün Turizmi ve Gelibolu Tarihi Alan Bölgesinde Yaşayan Yerel Halk Üzerindeki Etkisinin Kümeleme Analizi İle Modellenmesi. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(13), 144-153.

Lennon, J. J., & Foley, M. (1999). Interpretation of the Unimaginable: The U.S. Holocaust Memorial Museum, Washington, D.C., and “Dark Tourism” *Journal of Travel Research*, 38(1), 46–50.

Okuyucu, E ve Erol, F. (2018). Savaş Alanları Turizmine Yönelik Motivasyon, Duygu ve Deneyimler: Metristepe ve İnönü Şehitlikleri-Bozüyük Örneği, *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 16 (1), 135-151.

Seaton, A. (1996). “Guided by the Dark: From Thanatopsis to Thanatourism.” *International Journal of Heritage Studies*, 2 (4), 234-244.

Stone Dr, P. (2006). A Dark Tourism Spectrum: Towards A Typology of Death and Macabre Related Tourist Sites, Attractions and Exhibitions, *Tourism: An Interdisciplinary International Journal*, 54(2), 145-160.

Varol, F. (2015). Hüzün Turizminin Türkiye’de Var Olan Potansiyeli Üzerine Kuramsal Bir Araştırma. *I. Eurasia International Tourism Congress: Current Issues, Trends, and Indicators*. 28-30 Mayıs, Konya, 3, 147-160.

Varolgüneş, F., K., (2018). Hüzün Turizminde (Dark Tourism) Mabetleşme Süreci İle Mekânsal Belleğin İlişkilendirilmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 5(7), 4443-4451.

KADINA ŞİDDET

Arş. Gör. Nurdilan ŞENER

Arş. Gör. Filiz ERSÖĞÜTÇÜ

Fırat Üniversitesi

Özet

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ); Sahip olunan güç veya kudretin, yaralanma ve kayıpla sonlanan veya sonlanma olasılığı yüksek bir biçimde bir başka insana, kendine, bir gruba veya topluma karşı tehdit yoluyla ya da bizzat uygulanmasıdır, şeklinde tanımamıştır. Başka bir tanımla İster kamusal, ister özel alanda olsun kadına yönelik her türlü baskı yöntemi şiddettir. Şiddetin çeşitli türleri bulunmaktadır. Bunlar fiziksel şiddet, sözel şiddet, ekonomik şiddet, cinsel şiddet, psikolojik şiddet ve sosyal şiddettir.

Kadına yönelik şiddet, kadın mortalite ve morbiditesini etkileyen, ölüm, yaralanma ve sakatlıklara yol açan, iyileşmeyi geciktiren ve tedaviye uyumu bozan bir durumdur. DSÖ (2013) raporuna göre; kadınlara uygulanan şiddetin ağır bir toplumsal sorun olduğu, ruhsal, ekonomik, sosyal ve sağlıkla ilgili olumsuz sonuçlara yol açtığı belirtilmiştir.

Şiddet sonucu meydana gelen fiziksel semptomlar; yaralanma, psikosomatik sorunlar, kronik ağrı, gastrointestinal semptomlar, morarma ve şişmeler olarak sıralanabilmektedir. Şiddetin kadında sosyal etkileri korku, uykusuzluk, bitkinlik, halsizlik, seslere aşırı tepki gösterme, baş dönmesi, unutkanlık, kendini suçlama, geleceğe yönelik ümitsizlik, yalnızlık hissi, ağlama, depresyon, anksiyete, intihar ve madde bağımlılığı gibi sorunlara yol açtığı bildirilmektedir.

Aynı zaman da şiddet kadın üreme sisteminde çeşitli olumsuz sonuçlara neden olabilmektedir. Bunlar; kronik pelvik ağrı, pelvik inflamatuvar hastalık, düzensiz vajinal kanama ve akıntı, dismenore, cinsel disfonksiyon, premenstrual sendromda ve cinsel yolla bulaşan hastalıklara yakalanma riskinde artış olarak sıralanabilmektedir. Bunun yanında şiddetin; infertilite, gebelik komplikasyonları ve düşükler bu olumsuz etkiler arasında yer almaktadır.

Türkiye de en önemli sorunlardan biri kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleridir. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması'na göre her 10 kadından 4'ünün eşi ya da erkek arkadaşından fiziksel şiddet gördüğünü belirtmiştir.

Kadına yönelik şiddet olgularının tanımlanmasında, tedavi, destek ve rehabilitasyonu yanı sıra, toplumda şiddetin azaltılmasında, önleme, koruma ve erken müdahaleyi içeren şiddetsiz bir kültür oluşturmada da sağlık çalışanlarına önemli görevler düşmektedir. Toplumun tüm alanlarında hizmet sunan sağlık çalışanları, şiddet ile ilişkili kendi tutumlarını tanımaya, kendi tutumlarını değerlendirip kendi düşüncelerinin farkına varmaya ve profesyonel hizmet sunumlarında ve yaklaşımlarında kendi düşüncelerinin etkilerinden arınmış olmaya çabalamalıdır. Sağlık çalışanları, etik ve mesleki kodlar doğrultusunda aile şiddet mağdurunu tanıma, suçluluk hissetmeden sorununu dile getirmede cesaretlendirme, mahremiyetini ve güvenliğini sağlama, uygun veri toplama, gerekli durumlarda diğer profesyonellere yönlendirme ve destek sistemleri ile ilgili rehberlik etme görevlerini yerine getirmelidir.

Anahtar kelimeler: Kadın; Şiddet; Sağlık çalışanları

ENGELLİ ÇOCUĞA SAHİP EBEVEYN

Arş. Gör. Nurdilan ŞENER
Arş. Gör. Filiz ERSÖĞÜTÇÜ

Fırat Üniversitesi

Özet

Anne babalar, çocukların içinde yaşadıkları çevrenin temel üyeleri olarak büyük önem taşımaktadır. Çocuklar, gelişimlerinin her alanında anne babaya ihtiyaç duymakta ve onların ilgi, destek ve sevgileri ile hayata ilk adımlarını atmaktadırlar. Sağlıklı bir çocuğun anne babasının toplum içinde sıklıkla gördükleri doğal anne baba rollerini benimseyerek çocuklarını büyütme kolay olmaktadır (1). Engellilik Yetersizlik veya özürllülük halleri sebebiyle kişinin yaş, cinsiyet, kültürel ve sosyal düzeyine göre normal kabul edilen yaşam koşullarını yerine getirememesi olarak açıklanmaktadır. Engelli bir çocuğa sahip olmak anne ve babanın anne baba rollerinde değişikliklere neden olabilmektedir (1, 2). Aileler çocuklarının engelli olduklarını ilk öğrendiklerinde yaşadıkları duyguları ifade etmekte zorlanabilmektedirler. Bir duygu karmaşığı içerisine girebilmektedirler. Engelli çocuğa sahip olan ebeveynlerin kendi yaşadıkları karmaşıklığın yanında karşılaşmış oldukları baskılar ve gerilimler de ebeveynler için kaygı ve stres kaynağı olmaktadır (3). Yoğun üzüntü ve yas, çocuğun engelli olduğunu öğrenildiğinde de ortaya çıkan bir süreçtir. Normal özelliklere sahip bir çocuk beklerken ve gelecekle ilgili bütün umut, beklenti ve planlarını da çocuk üzerine kurarken, beklentilerin dışında farklı özelliklere sahip bir çocuğun dünyaya gelmesi ailenin yapmış olduğu bütün planlarda değişiklik yapmasına neden olacaktır (3).

Çocuğun engelli olduğu gerçeği, doğumla birlikte hemen ortaya çıkabileceği gibi, çocuğun yaşı ilerledikçe ortaya çıkan uyumsuzluk ya da okula gittiğinde akranlarından bazı yönlerden geri kalarak da fark edilebilir. Aile her çeşit kayıpta benzer bir biçimde yaşanan psikolojik uyum tepkileri gösterir İster doğumsal nedenlerden oluşsun, isterse gelişimin herhangi bir döneminde ortaya çıksın, çocukta oluşan engel, aile sağlıklı bir bebek beklerken çocuğunun engelli olması aileyi şok, inkar etme, öfke, kızgınlık, kaygı utanma, pazarlık, kapı kapı dolaşma, mucize arama ve çocuğu reddetme, mantığa bürünme, gibi durumlarla karşı karşıya bırakılır (3).

Çocuk, eşler tarafından aralarındaki sevginin ürünü ve kişisel başarıları olarak algılanmaktadır. Anne çocuğunun doğumunu hafif bir kaygıyla bekler, çünkü çocuk kendi ürünüdür ve çocuğun engelli olması durumunda eşinin yaşadığı düş kırıklığının sorumlusu olarak kendisini görür. Anne, engelli çocuğunun ihtiyaçlarını karşılayıp bakımını sağlayabilmek için, psikolojik desteği ve gücü kendisinde bulabilmesi gerekir. Bunun içinde çocuğun engelinin vermiş olduğu psikolojik durumdan uzaklaşarak annelik duygularıyla özdeşim kurup, yaşamını sürdürmesi gerekir (3). Ayrıca engelli bir çocuğa sahip olmak aile yaşamını önemli düzeyde etkileyen bir durumdur. Bu durum aileye yük getirmektedir. Aile yükünü etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Bunlar arasında direkt bakım güçlükleri, ev rutinlerinin ve rollerinin bozulması, ekonomik endişeler, tıbbi giderler, gelir azlığı ve duygusal stres önemli yer tutmaktadır. Engelli çocuğu olan annelerin çocuklarının bakım zorluğunun, depresyonu tetiklediği ve çocuklarının durumu ile ilgili annelerin babalardan daha çok endişelendikleri görülmektedir. Annelerin babalara göre daha çok etkilendiği tespit edilmiştir. Engelli çocuğa sahip aileler durumla baş etmede tek başlarına

kaldığını vurguladıklarından dolayı bu çocuklar ve aileleri toplumda önemli bir risk grubunu oluşturmaktadır. (4). Ailelerin yaşadıkları sorunların neler olduğu belirlenip, hemşirelerin de gereksinimler doğrultusunda girişimleri planlanması ve uygulaması öncelik taşımaktadır (4). Engelli bireye bakım verirken fiziksel ve psikolojik olarak büyük yük taşıyan ailelerin yaşadığı sorunların saptanması, sorunlara çözüm önerileri oluşturmak ve sunulacak bakım ve hemşirelik hizmetlerini planlamak açısından önemlidir (5).

Anahtar kelimeler: Engellilik; ebeveynlik; hemşirelik

KAYNAKLAR

1. Ergin D, Şen N, Eryılmaz Ne, Pekuslu S, Kayacı M. (2007). Engelli Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Depresyon Düzeyi Ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. Journal Of Anatolia Nursing And Health Sciences, 10(1).
2. Tuğan HN. Türk Sinemasında Hastalık ve Beden Temsilleri. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Doktora Tezi. 2014
3. Tütüncüoğlu C, Balkan İK. (2013). Diyabetli Çocuğu Olan Annelerin Aile İşlevlerinin Ve Durumluk-Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. Psikoloji Çalışmaları Dergisi, 33(1), 17-39
4. Özsoy SA, Özkahraman AGŞ, Çallı YHF. (2006). Zihinsel Engelli Çocuk Sahibi Ailelerin Yaşadıkları Güçlüklerin İncelenmesi. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 9(9).
5. Özmen D, Çetinkaya A (2012). Engelli Çocuğa Sahip Ailelerin Yaşadığı Sorunlar. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 28(3), 35-49.

YAŞLI İHMALİ ve HEMŞİRELİK BAKIMI

Arş. Gör. Filiz ERSÖĞÜTÇÜ

Arş. Gör. Nurdilan ŞENER

Fırat Üniversitesi

Özet

Yaşlı bireye yaklaşım sorunlarından biri de yaşlı ihmalidir. Yaşlı ihmal, yaşlı bireyi, yiyecek, giyecek, ısınma gibi temel gereksinimlerinden mahrum etmek olarak tanımlanabilir. Yaşlı bireyin sağlığını ve güvenliğini tehdit eden zararlardan korumada yetersizlik, yaşlı bireyin kendi bakımına gerekli dikkat ve özen göstermesinde yetersizlik, yatak yaraları, aşırı zayıflama, kilo kaybı ve gözlerde çökme, dehidratasyon, bireysel hijyenin kötü olması, yatak ya da elbiselerin kirli olması, tedavi edilmeyen mental ya da fiziksel rahatsızlıklar, görünen yaralarını inkar etme ya da fazla acıklama yapma, ilacını almama gibi durumlar yaşlı bireyin ihmal belirtisi olabilir. Güçsüz, mental bozukluğu ya da depresyonu olan, gereksinimlerini karşılamada başkalarına bağımlı olan yaşlı bireyler yaşlı istismar ve ihmalinde riskli gruplardır. Yaşlı bireyleri korumada, onlar için sağlıklı ve doğru kararlar almada ve sahip olduğu yasal hakların sürdürülmesinde hemşirelerin yasal sorumlulukları vardır. Holistik yaklaşım içerisinde verilen bakım ve ev ziyaretleri sırasında, hemşire yakın izlem ile istismarı belirleyebilir, istismar ve ihmal durduracak stratejiler geliştirebilir. Yaşlının zihinsel ve duygusal yetersizliği olduğunda istismarı saptamak daha zordur. Bu durumlarda hemşire yaşlının sözel olmayan davranışlarına olabildiğince dikkat göstererek ve fiziksel bulguları arayarak istismarı saptayabilir. Yaşlıya bakım veren hemşire, aile üyelerinin yaşlılık ve sorunları, yaşlı istismarı ve ihmal konusunda bilgilendirilmesi ve bu konuda medyanın desteğinin de alınması önemlidir. Özellikle istismar ve ihmal yönünden risk taşıyan yaşlı bireyler istismar ve ihmal yönünden incelenmeli, bakım verenlerin sorumluluklarını yerine getirmede yaşadıkları bilgi ve beceri eksikliği, yaşadıkları korku, anksiyete, stres, davranış sorunları, baş etmede yetersizlik, iletişim kurma ve tedavi gibi konularda eğitim ve danışmanlık yapılması, yaşlı bireylerin topluma aktif katılımını sağlayacak olanaklara yer verilmesi önemli hemşirelik girişimleridir.

Keywords: Yaşlı birey, ihmal, hemşirelik bakımı

KÜLTÜR VE KİŞİLİK

Arş. Gör. Filiz ERSÖĞÜTÇÜ

Arş. Gör. Nurdilan ŞENER

Fırat Üniversitesi

Özet

Kişilik ve kültür yakından ilişkilidir. Kişiliğin bir yönü, toplumsallaşma yoluyla kültürün edinilmesi sonucu belirlenmektedir. Ayrıca, diğer kişilerin kendisini ne şekilde gördüğü birey için önemli olmakta ve birey davranışlarını ona göre ayarlamaktır. Bu yolla, aynı kültür çevresinde yetişen bireyler, kendilerine özgü kişilik özellikleri yanında, toplumun geneli tarafından paylaşılan o kültüre özgü özellikleri de taşımaktadırlar. Kişilik ve kültür terimleri birbirinin içine girmiş ayrılmaz parçalardır. Kültüre uymayan kişilik diye bir şeyden söz etmek neredeyse çok zordur. Bir toplumun bireyleri arasında kültüre uyma dereceleri bakımından farklılıkları olabilir. Ancak bu kültür ve kişilik kavramlarının birbirlerinden farklı konular olduğu anlamına gelmekten daha çok, kültüre uyum konusundaki derece farklılıklarına işaret eder. Çünkü bir toplumda uyumu gerektiren her konuda derece farklılıkları söz konusudur. Kültür, belirli bir toplumun karakterini meydana getiren fikirleri, bilgileri, bütün kültür sahalarını kaplayan ve onlara nüfuz eden inançları, tutum ve davranış tiplerini içeren bir sistemdir ve insanın ne olduğunun cevabı içinde doğduğu kültürde cevap bulmaktadır. Çünkü insanoğlu yaşarken bazı değer, inanç ve sosyal ilişkileri öğrenerek toplumsal bir varlık haline gelmektedir. Ancak kültürün bu unsurları her bireyde aynı şekilde karşılık bulamaz. Yani bir toplumun her bireyi aynı kültüre aynı derecede nüfuz edemez. Bir bireyin kişilik yapısı, eğer içinde yaşadığı kültürün değerleriyle çelişiyorsa, bireyde bazı psikiyatrik belirtiler gözlemlenmektedir. Fert ve toplum ilişkisini ifade eden sosyalleşme, bu anlamda kültür ve kişilik arasında bir öge olarak var olmuştur. Çünkü sosyalleşme, ferdin sosyal boyutta ortaya çıkmasıyla var olan bir süreçtir ve hem fert hem de toplum açısından ayrı ayrı ele alınır. Sosyalleşme, kişiliği belirleyici bir olgudur ve sosyo-kültürel normlara ve beklentilere uyma davranışı yaratır. Kültürden kültüre değişen kişilik gelişimi, cinsiyetle ilgili roller, çocuk yetiştirme, akıl hastalıkları gibi sosyopsikolojik olgu ve süreçler, kültürlerarası genelliği olan kavramlar değildir. Kavramlarla ilgili bu durum, kültürden kültüre değiştiği için kişilik, ilişkili olduğu kültürün bir parçası olarak görülmeye daha uygundur. Bu uygunluk bize, kültür ve kişiliği birbirinden farklı olgular gibi ele almamız gerektiğini gösterir.

Keywords: Kültür, kişilik, ilişki

ALGI YÖNETİMİNDE ETKİLİ BİR ARAÇ OLARAK DİL

Mehmet Fatih AKGÜL

Milli Savunma Üniversitesi

Özet

Algıyı, insanın çevresinden verilen uyarıların duyu organları yoluyla hissederek anlamlandırması, zihninde yorumlaması ve edindiklerini kalıcı bilgi olarak kaydetmesi şeklinde düşünebilir. Algı; belli fiziksel nedenlerle dilin kuruması, zihninin insana “su iç” demesi sonrasında insanın “bu şartlar oluştuğunda su içmeliyim” cümlesini bilgi olarak kaydetmesi şeklinde doğal bir seyir sonrasında oluşabileceği gibi ticari bir markanın, belirli bir süreç içinde, doğru iletileri doğru ölçülerde vermesiyle “evet; dilin kurudu, su içmelisin ama senin susuzluğunu sadece benim sunduğum bu marka su giderir” biçimindeki yönetilmiş bir algılama sürecinin sonunda da oluşabilmektedir. Algı sürecinin oluşumunda belirleyici olan duyuların hissedişlerindeki farklılar ve zihnin işleyiş biçimlerinin bireyden bireye gösterdiği değişiklikler, algıların kişilere, toplumlara, uluslara göre farklılıklar göstermesine neden olmaktadır. Ticari firmaların ekonomik kazanç sağlama amaçları, dini-politik oluşumların kendi öğretilerini doğru olarak kabul ettirme ihtiyacı, bölgesel veya küresel bir güç olmak isteyen devletlerin politikalarını uygulama arzuları onları birbirinden çok farklı özellikler gösteren insanlar üzerinde algı yönetimi uygulamaya yöneltmektedir. Bunlar, alıcıda oluşturmak istedikleri hissedişleri yaratmakta, duysal yollardan hissettirmekte ve alıcının bunu bilgi olarak kaydetmesini sağlamaktadırlar. Bunu yaparken en etkili araç olarak dili kullanmaları; dilin bir bilginin, bir hissedişin, bir fikrin zihinler arası yolculuğunu mümkün kılan bir araç olması, zaman içerisinde büyüyen, değişen canlı bir varlık olması, bireyin bütünü parçası olduğunun somut ispatı olması gibi kendine has özelliklerinden kaynaklanmaktadır. Tarih boyunca pek çok kez uygulanan ve günümüzde ağırlığını en belirgin biçimde hissettiren algı yönetiminde, en sonuç alıcı ve en etkili araç dil olmuştur. Dünya coğrafyasında nicelik olarak çok fazlaşamayan Arap ulusu, - mensubu olmaktan onur duyduğum- İslam dininin ve bu dinin dili olan Arapçanın gücüyle kendi kültür havzasını ve etki alanını çok geniş coğrafyalara ve kalabalık nüfuslara doğru genişletmeyi başarmıştır. Günümüzde Libya sokaklarında dolaşırken rastlanan çocuklara isimleri sorulduğunda, ataları olan Kartacalıların ünlü önderi Hannibal’ın adını taşıdıkları pek görülmezken birçok Ömer’le, Ali’yle, Ayşe’yle tanışılması çok daha olasıdır. Alan genişletici algı yönetimi mümkün olduğu gibi aksi de mümkün olabilmektedir. George Orwell’in 1984 adlı eserinde - aslında kendi ülkesindeki algı yöneticilerine selam çakarcasına- kaleme aldığı; “özgürlük sözcüğünü kullanmazsak ve kullanımını ortadan kaldırırsak bir süre sonra geriye ne özgürlük diye bir kavram ne bir tanım ne de bir amaç kalır” şeklinde özetlenebilecek satırlar algı yönetiminin gücünü gözler önüne serer niteliktedir.

Küresel ve yerel algı yöneticilerinin birbirinden farklı pek çok amaç için algı yönetimine başvurdukları gözlemlenebilmektedir. Bunu yaparken dili etkili biçimde kullanmaktadırlar. Algı yönetimine maruz kalan bireylerin, ulusların; her alandaki yaratılarında ana dilleriyle adlandırmalar yapmaları, özlerini yansıtanın yerine konmak istenenleri öncelikle ulusal kimliklerine uygun mudur diye irdelemeleri, hissedişlerinin biçimlendirilmesine karşı tetikte olmaları algılarının istendik biçimde yönlendirilmesine karşı algılarını daha dirençli kılabilecektir.. Çünkü bir insan kimin dilini konuşuyorsa onun gibi yaşıyor, onun gibi düşünüyor.

Anahtar Kelimeler: Algı, Algı yönetimi-dil, Bireysel-ulusal algısal direnç

**VERGİ KAÇAKÇILIĞI FİİLİ NEDENİYLE KESİLEN VERGİ ZİYA CEZASINA
EK AYRICA MAHKUMİYET CEZASI UYGULAMASI VE ADİL
YARGILANMA HAKKI: BİR ANAYASA MAHKEMESİ KARARI ÜZERİNDE
İNCELEME**

Dr. Öğr. Üyesi Doğan BOZDOĞAN

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Özet

Adil yargılanma hakkı yargının ortaya çıkışı ile birlikte var ola gelmiştir. Avrupa insan hakları sözleşmesinin 6. ve 1982 Anayasası'nın 36. maddesinde açıklanan adil yargılanma hakkı yargılamanın hakkaniyete uygun ve adil bir biçimde yerine getirilmesini amaçlar. Hukuk devletinin temelini oluşturan adil yargılanma hakkı, hukuk ve ceza davalarında ve hatta belli ölçülerde medeni hak ve vecibe niteliğinde olan idari iş ve işlemlerden doğan davalarda (örneğin vergi davaları) da yargılamaya ilişkin ilkeleri belirlemektedir.

Adil yargılanma hakkı bakımından sorgulanan şey varılan sonuçtan çok, yargılama sürecidir. Diğer bir deyişle” içerik olarak adil bir karar verilip verilmediği değil, adil bir karar verilebilmesi için gerekli koşulların sağlanıp sağlanmadığı” önem kazanmaktadır.

Vergi yargısı kapsamında da tabii ki adil yargılanma hakkı esasını korumaktadır. Vergi davalarında adil yargılanmanın esası olan ilkelerin korunması önem arz etmektedir. Özellikle adil yargılama açısından vergi yargısı kapsamında tartışma konusu olabilecek unsurlardan birisi vergi kaçakçılığı fiili nedeniyle hem vergi ziyayı hem de buna ek olarak mahkumiyet cezası verilmesidir. Hem vergi ziyayı hem de mahkumiyet cezasının verilmesi Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamında aynı fiil nedeniyle yeniden yargılanmama veya cezalandırmama ilkesinin ihlal edilip edilmediğinin irdelenmesini gerekli kılar.

Çalışmada incelenen 27.03.2019 tarihli Anayasa Mahkemesi kararında, vergi ziyayı ve özel usulsüzlük cezaları uygulanan, bunun yanında sahte fatura kullanmak ve düzenlemek suretiyle vergi kaçakçılığı suçundan cezalandırılması talebiyle açılan ceza davasında yapılan yargılama sonucunda mahkûmiyetine hükmedilen mükellef hakkında iki ayrı cezaya muhatap olmasına ilişkin somut olayın koşullarında, adil yargılanma hakkı bağlamında aynı fiil nedeniyle yeniden yargılanmama veya cezalandırılmama ilkesinin ihlaline yol açılmadığı ve Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamında aynı fiil nedeniyle yeniden yargılanmama veya cezalandırmama ilkesinin ihlal edilmediğine karar verilmiştir. Bu önem arz eden bir karardır. Bu kararlar birlikte kaçakçılık fiili ile vergi ziyayı cezası kesilen mükellefin aynı zamanda mahkumiyet cezası alması adil yargılama hakkı kapsamında meşru bir nitelik kazanmıştır.

Çalışmada öncelikle adil yargılama hakkı açıklanacaktır. Bunu takiben vergi kaçakçılığı suçu Vergi Usul Kanunu'nun 359. maddesi kapsamında detaylandırılacak ve akabinde vergi ziyayı kavramına değinilecektir. Bu açıklamalar çerçevesinde emsal niteliğindeki Anayasa Mahkemesi kararı irdelenecek ve vergi yargısında adil yargılanma hakkı ile ilgili olarak bir takım önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar kelimeler: Vergi kaçakçılığı, vergi ziyayı, adil yargılanma hakkı

**THE PRIVATE PRISON PRACTICE AND THE RIGHT TO A FAIR TRIAL TO
THE PERSONAL LOSS OF REVENUE PENALTY DUTY FOR TAX LEADING
FIELDS: A REVIEW ON THE CONSTITUTIONAL COURT DECISION**

TÜKETİCİLERİN DUYGUSAL ZEKA SEVİYELERİ İLE RİSK ALMA
EĞİLİMLERİ

Doç. Dr. Mesut DOĞAN

Afyon Kocatepe Üniversitesi

Öğr. Gör. H. Serhat ÇERÇİ

Dr. A. Selçuk KÖYKÜOĞLU

Selçuk Üniversitesi

Abstract

The right to a fair trial came into existence with the emergence of the judiciary. The right to a fair trial as set out in Article 6 of the European Convention on Human Rights and Article 36 of the 1982 Constitution aims to fair and fair trial. The right to a fair trial, which forms the basis of the state of law, sets out the principles of the proceedings in cases of law and criminal cases and even in cases of administrative affairs and proceedings which are of a certain extent civil rights and obligations (eg tax cases).

What is questioned in terms of the right to a fair trial, rather than the result, is the trial process. In other words, whether or not a fair decision has been made in terms of content, whether or not the necessary conditions have been met for a fair decision are gaining importance.

Under the tax jurisdiction, the right to a fair trial is, of course, maintained. It is important to protect the principles which are the basis of fair trial in tax cases. One of the factors that may be the subject of discussion in terms of tax jurisdiction, especially in terms of fair trial, is the loss of tax as well as the conviction of conviction for tax evasion. Both the imposition of a tax loss and a conviction shall require the examination of the violation of the principle of non-prosecution or non-punishment for the same offense under the right to a fair trial guaranteed by Article 36 of the Constitution.

In the decision of the Constitutional Court of 27.03.2019 which was examined in the study, the tax loss and special irregularity penalties imposed, in addition to the use of fake invoices for the purpose of punishment for tax evasion by the use of criminal charges in the criminal case opened as a result of the criminal case against the taxpayers who have been subject to two different sentences and that there has been no violation of the principle of non-prosecution or punishment for the same offense in the context of the right to a fair trial and there has been no violation of the principle of non-prosecution or punishment for the same offense under the right to a fair trial guaranteed by Article 36 of the Constitution.

In the study, the right to a fair trial will be explained first. Subsequent to this, the tax evasion crime will be detailed under Article 359 of the Tax Procedures Law and then the concept of tax loss will be addressed. Within the framework of these explanations, the decision of the Constitutional Court, which is a precedent, will be examined and some suggestions will be made regarding the right to a fair trial in the tax jurisdiction.

Key words: Tax evasion, tax loss, right to fair trial

VE FİNANSAL OKURYAZARLIK SEVİYELERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Özet

Duygusal zekâ, bireyin başkalarının veya kendisinin duygularını çok iyi bir şekilde ifade etmesi, anlaması, yönetmesi ve kontrol edebilmesidir. Duygusal zekâ, bireylerin hayatı boyunca verecekleri kararlar için büyük öneme sahiptir. Ayrıca duygusal zeka bireyin hayatının çok önemli bir bölümüne etki edebilmesinin yanı sıra, risk alma eğilimi, yatırım kararları vs. etkili olabilmektedir. Tüketiciler yatırım kararları alırken veya yatırım kararlarında risk eğilimlerini belirlerken bilişsel ve duygusal faktörler çok büyük önem taşımaktadır. Tüketicilerin rasyonel karar almasını önleyen çok sayıda psikolojik birçok neden ve buna paralel olarak yatırımcı risk eğilimleri ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda araştırmanın temel amacı; tüketicilerin duygusal zeka seviyeleri ile risk alma eğilimleri ve finansal okuryazarlık seviyeleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu amaçla çalışmada 18-65 yaş arasında Ankara’da yaşayan tesadüfi örneklem yoluyla seçilmiş 450 tüketiciye anket uygulanmıştır. Araştırmada güvenilirliği ve geçerliliği daha önce test edilmiş ölçekler tercih edilmiştir. Ampirik analizlerde tek yönlü anova testi, t-testi, korelasyon ve regresyon yöntemlerinden yararlanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda tüketicilerin duygusal zeka seviyeleri ile risk alma eğilimleri ve finansal okuryazarlık seviyeleri arasındaki anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca tüketicilerin demografik özelliklerine göre risk alma eğilimlerinin ve finansal okuryazarlık seviyelerinin farklılaştığı belirlenmiştir. Tüketicilerin duygusal zeka seviyeleri ile risk alma eğilimleri ve finansal okuryazarlık seviyeleri arasındaki ilişkiyi inceleyen ilk araştırmalardan birisi olması açısından bu çalışma önem taşımaktadır. Bu yönüyle araştırmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tüketiciler, Duygusal Zeka, Risk Alma Eğilimi, Finansal Okuryazarlık

**SOSYAL SINIFLARIN SATINALMA TERCİHLERİ: MOBİL TELEFON
PAZARINDA BİR UYGULAMA**

Reha SAYDAN

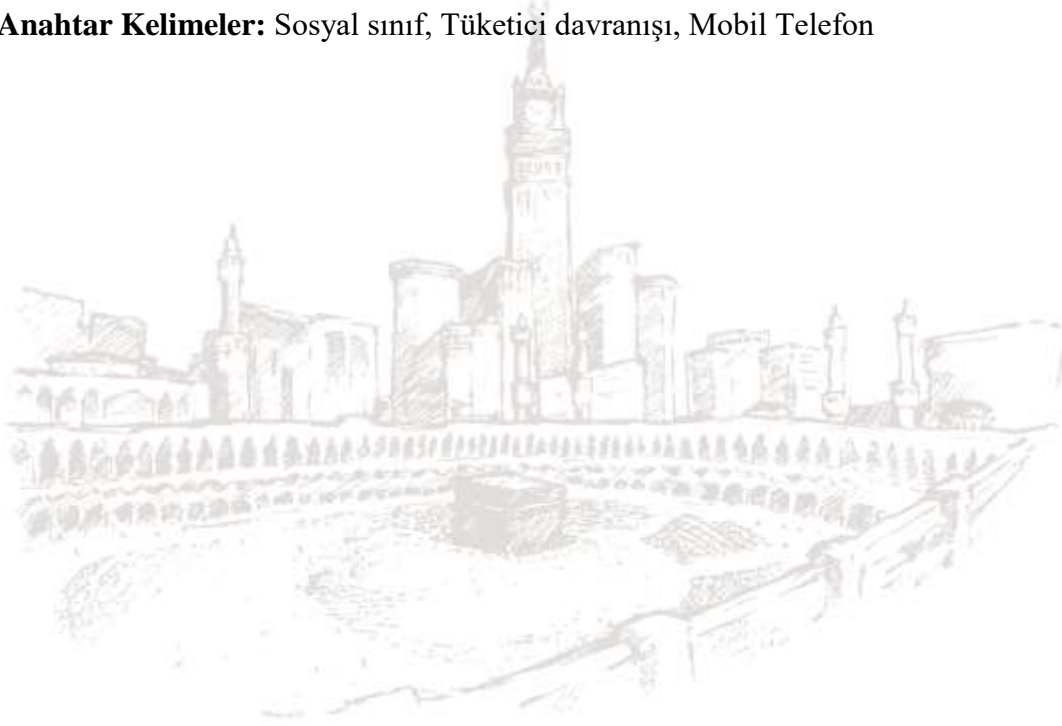
Bulut DÜLEK

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Özet

Sosyal sınıf ayırımı pazarlamada, özellikle pazar bölümlendirmede yararlı olmaktadır. Tüketicilerin tüketim kalıpları, marka değerlendirme ya da ihtiyaç kriterleri ve satın almayı gerçekleştirme süreçleri büyük ölçüde içinde yer aldıkları sosyal sınıfın değer ve standartları tarafından etkilenmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı farklı sosyal sınıflarda yer alan bireylerin mobil telefon satın alma davranışlarına etki eden faktörlerin sosyal sınıflara göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemektir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal sınıf, Tüketici davranışı, Mobil Telefon

**MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ MUHASEBE VE FİNANSMAN
ALANI ÖĞRENCİLERİNİN İŞLETMELERDE BECERİ EĞİTİMİ
UYGULAMASINDA KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ
VAN İLİNDE BİR UYGULAMA**

Reha SAYDAN

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Özet

Ülkelerin gelişmesinde ve kalkınmasında sanayileşmenin temel unsuru olan bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarına sahip yüksek verimi gerçekleştirecek kalifiye insan gücünün yetiştirilmesi gerekmektedir. Gelişen teknolojiye bağlı olarak meslek alanlarındaki çeşitliliğin artması ve mevcut mesleklerdeki nitelik ve niceliğin değişimine ayak uydurabilme, ülkemizde meslek öncesi eğitimin önemini artırmıştır. Meslekî ve teknik eğitim nitelikli insan gücü yetiştirerek hem istihdam sorununa hem de sektörler arasındaki dengenin sağlanmasına katkıda bulunmaktadır. Meslek eğitimi bir tarafta genç insanlara başarılı bir meslek yolu hazırlamak, diğer yandan ülkelerin gelişmesinde ve kalkınmasında önemli katkı sağlamaktadır. Meslekî ve teknik eğitim, bireylere değişime ayak uydurmalarını sağlayacak önemli kurumlar olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu çalışmanın amacı Mesleki Teknik Anadolu Lisesinde muhasebe ve finansman eğitimi alan ve İşletmelerde Beceri Eğitimi kapsamında staja giden öğrencilerin uygulamada karşılaştıkları sorunları tespit etmek ve ortaya çıkan problemler için çözüm önerileri getirmektir. Çalışmanın örneklemini 2018-2019 eğitim öğretim yılında Mesleki Teknik Anadolu Lisesi Muhasebe ve Finansman bölümünde okuyan 167 öğrenci oluşturmaktadır.

EVALUATION OF ANTIMICROBIAL EFFECT OF DIFFERENT CAPPING
MATERIALS

FARKLI KUAF AJ MATERYALLERİNİN ANTİMİKROBİYAL
ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Uzm. Dt. Zekiye EFE

Erciyes Üniversitesi

Dr. Dt. Ahmet ÇALIŞKAN

Eskişehir Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi

Dr. Öğr. Üyesi Seçil ÇALIŞKAN

Osmangazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi

Özet

Amaç: Kavite preparasyonu sonrası sekonder çürüğe, postoperatif hassasiyete, pulpal inflamasyona sebep olabilecek rezidüel bakterilerin yok edilmesi pulpa sağlığının devamlılığı açısından önemlidir. Bu *in vitro* çalışmanın amacı; kuafaj materyali olarak kullanılan kalsiyum hidroksit (KH), kalsiyum hidroksit-klorheksidin glukonat kombinasyonu (KH- CHX), mineral trioksit agregat (MTA) ve portland simanın (PS) derin çürüklü dişlerde kavite açımı sonrasında ortamda bulunması muhtemel mikroorganizmalar üzerindeki antimikrobiyal etkilerinin değerlendirilmesidir.

Gereç ve Yöntem: Çalışmada kullanılan standart suşlar, Ankara Refik Saydam Hıfzısıhha Enstitüsü Kültür Koleksiyonu' ndan temin edilmiştir. Escherichia coli (E. coli), Streptococcus mutans (S. Mutans), Staphylococcus aureus (S. Aureus), Pseudomonas aeruginosa (P. aeruginosa) mikroorganizmaları kullanılmıştır. Çalışmamızda antimikrobiyal etkilerinin değerlendirilmesi amacı ile kalsiyum hidroksit (Ultracal XS; Ultradent Products Inc., South Jordan, USA), kalsiyum hidroksit-klorheksidin glukonat kombinasyonu (Procal, Promida Dental, Eskişehir, Türkiye - Drogan, Ankara, Türkiye), MTA (ProRoot MTA, Dentsply, Tulsa Dental, Tulsa, OK) ve portland siman (in fabric product) firmaların talimatları doğrultusunda steril şartlarda karıştırılmış ve iç çapı 5 mm, kalınlığı 2 mm olan yuvarlak steril polietilen kalıplara yerleştirilmiştir. S. mutans, S. aureus'dan stoktan çıkarıldıktan sonra ayrı ayrı %5 koyun kanlı agar besiyerlerine, E. coli, ve P. aeruginosa'dan hazırlanan ayrı ayrı Mueller Hinton Agar besiyerlerine aktarılmıştır. Birbirlerinden eşit uzaklıkta olacak şekilde test edilen medikaman diskler önceden açılan kuyucuklara yerleştirilmiştir. İnkübasyonun 24. saatinde plaklar 37°C' lik etüvden çıkarılmış, cetvel ile inhibisyon zonları ölçülmüştür. Çalışma, her standart bakteri için her periyotda dört besiyeri kullanılmak üzere üç kez tekrarlanmıştır. Verilerin istatistiksel değerlendirilmesinde tek yönlü Anova testi, post-hoc Tukey testi ve ikili karşılaştırmalarda T- testi kullanılmış olup p<0.05 olan değerler anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Yapılan istatistik analize göre; P. Aeruginosa' ya karşı en yüksek antimikrobiyal etki KH ve KH-CHX gruplarında, E. Coli' ye karşı en yüksek etki MTA grubunda, S. Aureus' a karşı en yüksek etki KH-CHX grubunda görülmüştür. S. Mutans' ın MTA ve PS' a dirençli olduğu ancak KH ve KH-CHX grupları arasında antimikrobiyal etki açısından farklılık olmadığı tespit edildi.

Sonuç: Kullanılan kuafaj materyallerinin seçiminde ilgili derin çürüklü dişin mikrobiyal florasına uygun olarak kullanımının tedavinin başarısında katkısı olacağını ve konu ile ilgili ileri klinik araştırmalara ihtiyaç olduğunu düşünmekteyiz.

Anahtar kelimeler: Antimikrobiyal etki, Kalsiyum hidroksit, Kalsiyumhidroksit-Klorheksidin glukonat kombinasyonu, Mineral trioksit agregat, Portland siman.

Abstract

Aim: Elimination of residual bacteria that may cause secondary caries, postoperative sensitivity and pulpal inflammation after cavity preparation is important for the continuity of pulp health. The aim of this in vitro study was; Evaluation of antimicrobial effects of calcium hydroxide (KH), calcium hydroxide-chlorhexidine gluconate combination (KH-CHX), mineral trioxide aggregate (MTA) and portland cement (PS) on microorganisms that may be present in cavities after deep cavities.

Materials and Methods: Standard bacteria used in the study were obtained from Ankara Culture Refik Saydam Hygiene Institute Culture Collection. Escherichia coli (E. coli), Streptococcus mutans (S. Mutans), Staphylococcus aureus (S. Aureus), Pseudomonas aeruginosa (P. aeruginosa) microorganisms were used. Evaluation of the antimicrobial efficacy study with the aim of calcium hydroxide (Ultracal XS; Ultradent Products Inc., South Jordan, USA), calcium hydroxide-chlorhexidine gluconate combination (PROCAL, PROM Dental, Eskisehir, Turkey - Drog, Ankara, Turkey), MTA (proroot MTA , Dentsply, Tulsa Dental, Tulsa, OK) and portland cement (in fabric product) were mixed under sterile conditions according to the instructions of the companies and placed into round sterile polyethylene molds having an inner diameter of 5 mm and a thickness of 2 mm. S. mutans were extracted from S. aureus and transferred to 5% sheep blood agar, separately from E. coli and P. aeruginosa and separately to Mueller Hinton Agar. The discs tested at equal distance from each other were placed in wells that were previously opened. At the 24th hour of the incubation, plates were removed from the oven at 37 °C and the zones of inhibition were measured with a ruler. The study was repeated three times for each period for each standard bacterium. One-way Anova test and post-hoc Tukey test were used for statistical analysis. T-test was used in paired comparisons and values $p < 0.05$ were considered significant.

Results: According to the statistical analysis; The highest antimicrobial effect against P. aeruginosa was seen in the KH and KH-CHX groups, the highest effect against E. coli in the MTA group, and the highest effect against S. aureus in the KH-CHX group. S. Mutans was resistant to MTA and PS, but there was no difference in antimicrobial effect between CH and CH-CHX groups.

Key words: Antimicrobial effect, Calcium hydroxide, Calcium hydroxide-Chlorhexidine gluconate combination, Mineral trioxide aggregate, Portland cement

5-YEAR FOLLOW-UP OF ENDODONTIC THERAPIES COMPLETED IN A
SINGLE SESSION IN WIDE PERIAPICAL LESIONAL TEETH

GENİŞ PERİAPİKAL LEZYONLU DİŞLERDE TEK SEANSTA
TAMAMLANAN ENDODONTİK TEDAVİLERİN 5 YILLIK TAKİBİ

Uzm. Dt. Zekiye EFE

Erciyes Üniversitesi

Dr. Dt. Ahmet ÇALIŞKAN

Eskişehir Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi

Dr. Öğr. Üyesi Seçil ÇALIŞKAN

Osmangazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi

Özet

Giriş: Doğru vaka seçimi sonrasında kanal tedavilerinin tek seansta yapılması günümüzde oldukça yaygınlaşmaktadır. Bu klinik çalışmanın amacı, geniş periapikal lezyonlu dişlerde tek seansta tamamlanan endodontik tedavilerin başarı oranlarının değerlendirilmesidir.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışmada Erciyes Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Pedodonti Anabilim Dalı kliniğe başvuran 33 hastaya ait kanal tedavisi endikasyonu konan geniş periapikal lezyonlu 33 adet dişte yapıldı. Başvuran hastalarından ilgili dişlerinin klinik muayenesinde perküsyonda hassasiyet, hafif derecede mobilite ve akut ağrı şikayeti olan, radyografik muayenelerinde ise ilgili dişin peripikal kısımda geniş patolojik lezyon bulunan dişler çalışmaya dahil edilmiştir. Hastada normal kapanışta perküsyon ağrısı, dişte yükselme hissi, yüzde şişlik, aktif pü drenajı varsa ve bunun yanında restore edilemeyecek kadar madde kaybı bulunan dişler çalışma dışı bırakılmıştır. Hastaların ilgili dişlerine gerekli olduğunda uygun şekilde lokal anestezi yapılmasının ardından rubber-dam takılarak dişler izole edildi. Giriş kaviteleri açıldıktan sonra pulpa ekstirpe edilip kanal boyu tespiti yapıldı. Kanallar, apikal 15' e kadar genişletilip sonrasında Reciproc R40 (VDW, Münih, Almanya) 25 nolu eğe ile şekillendirildi. Kök kanalları, dezenfeksiyon işleminin tamamlanmasını takiben kağıt konlar ile kurutuldu. Herhangi bir eksuda akışı olmadığı tespit edilen kök kanalları guta perka (Diadent, Chongju, Korea) ve AH Plus (Dentsply DeTrey, GmbH, Konstanz, Almanya) kanal patı kullanılarak soğuk lateral kompaksiyon yöntemi ile doldurulup dişlerin restorasyonları yapıldı. Tedavilerin bitmesinden üç ay sonra yapılan kontrol muayenesinde hastaların ilgili dişlerindeki şikâyetlerinin ortadan kalktığı görüldü. Altı ay sonra alınan kontrol radyografilerinde iyileşmenin başladığı görüldü.

Bulgular: Tedavilerin bitmesinden üç ay sonra yapılan kontrol muayenesinde sadece bir hastaya ağrı şikâyeti nedeni ile retreatment yapıldı geri kalan hastaların ilgili dişlerindeki şikâyetlerinin ortadan kalktığı görüldü. Geri kalan hastaların beş yıl sonraki klinik muayenelerinde herhangi olumsuz durumla karşılaşmadı ve radyografik olarak lezyonların belirgin olarak iyileştiği görüldü.

Sonuç: Çalışmamızda elde ettiğimiz sonuçlara göre, tek seans kanal tedavisi hasta ve hekim açısından zaman kazancı sağlaması, dolgunun ilave bir anestezi gerekmeden tedavinin tek seansta bitirilmesi gibi avantajlar sağlamaktadır. Ancak, hatalı endikasyonlarda akut bir durumda kanalın boşaltılmasının zorluğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Anahtar kelimeler: Geniş periapikal lezyon, Tek seans kök kanal tedavisi, Periapikal iyileşme.

Abstract

Introduction: After the right case selection, canal therapies in a single session are becoming widespread today. The aim of this clinical study was to evaluate the success rates of endodontic treatments completed in a single session in large periapical lesions.

Materials and Methods: In this study, 33 patients with canal treatment indications for 33 patients who applied to Erciyes University Faculty of Dentistry Department of Pedodontics were performed. In the clinical examination of the patients whose teeth were present, patients with tenderness in percussion, mild mobility and acute pain were included in the study and radiographic examinations were performed. If the patient had percussion pain at normal closure, increased tooth sensation, facial swelling, active pus drainage, as well as teeth that had irreparable loss of material, they were excluded from the study. After appropriate local anesthesia was performed on the related teeth of the patients, rubber-dam was inserted and the teeth were isolated. After the entrance cavities were opened, pulp was extruded and channel length was determined. The ducts were enlarged to apical 15 and then formed with Reciproc R40 (VDW, Munich, Germany) file 25. The root canals were dried with paper cones following the completion of the disinfection process. The root canals without any exudate flow were filled with gutta percha (Diadent, Chongju, Korea) and AH Plus (Dentsply DeTrey, GmbH, Konstanz, Germany). Three months after the end of the treatment, the control examination revealed that the complaints of the patients had disappeared. Six months and five years later, control radiographs showed improvement.

Results: Three months after the end of the treatment, only one patient underwent retreatment due to pain. The remaining patients had no complaints on their teeth. Five years later, the remaining patients did not experience any adverse events and radiographic lesions were significantly improved.

Key words: Wide periapical lesion, Single session root canal treatment, Periapical improvement

**DETERMINATION OF OPTIMUM CONDITIONS IN THE SYNTHESIS OF
PHARMACEUTICALS USING MULTIVARIATE STATISTICS**

Ali Serol ERTÜRK

Adıyaman University

Abstract

Technological advances have already overcome setting up multiple reactions with the development of parallel reactors and advances in analytical assay/instrumentation. Nevertheless, the stress on the scientists asked to do more with fewer resources in a shorter timeline for the development of active pharmaceutical ingredients (API) has been increasing remarkably with the need of changing the research and development environment and increment of the green chemistry principles¹. In this concept, multivariate statistics have revealed the importance of design space and determination optimum conditions in the synthesis of pharmaceuticals by the approach of quality by design (QbD)^{2,3,4}.

Addressed herein a systematic analytical multivariate statistical approach to drive the full potential of design of experiments to optimize the critical reaction parameters in the synthesis of APIs by detecting the role of hidden interaction parameters and their effect on the product yield and quality.

Keywords: Multivariate statistics, quality by design, pharmaceutical chemistry, optimization

References

1. Weissman SA, Anderson NG. Design of Experiments (DoE) and Process Optimization. A Review of Recent Publications. *Org Process Res Dev*. 2014;140904154728003. doi:10.1021/op500169m
2. ICH Harmonized Tripartite Guideline: Development and Manufacture of Drug Substances (Chemical Entities and Biotechnological/Biological Entities) Q11. *ICH Harmon Tripart Guidel Dev Manuf Drug Subst (Chemical Entities Biotechnol Entities) Q11*. 2012.
3. Mohammed AQ, Sunkari PK, Mohammed AB, Srinivas P, Roy AK. Quality by Design in Action 2: Controlling Critical Material Attributes during the Synthesis of an Active Pharmaceutical Ingredient. *Org Process Res Dev*. 2015;19(11):1645-1654. doi:10.1021/op500297g
4. Mohammed AQ, Sunkari PK, Srinivas P, Roy AK. Quality by Design in Action 1: Controlling Critical Quality Attributes of an Active Pharmaceutical Ingredient. *Org Process Res Dev*. 2015;19(11):1634-1644. doi:10.1021/op500295a

**İKİLİ METAL ALAŞIMLI NANOPARÇACIKLARIN YÜZEY ENERJİSİNE
ETKİSİ**

Hüseyin ARSLAN

K.S.Ü.

Özet

Her çalışma için bazen deneysel sonuç bulmak mümkün olmayabiliyor. Özellikle de erime noktası yüksek olup, yüksek sıcaklıklarda çalışma gerektiren alaşımlar için bu durum daha da zorlaşmaktadır. Çünkü yüksek sıcaklıklarda hem oksidasyon ve benzeri olumsuzluklardan korumak çok zor olmaktadır. Hem de Bu sıcaklıklarda çalışmalar zahmetli ve masraflıdır. İşte tam da bu sebeplerden dolayı deneysel verilerin olmadığı durumlarda boyut etkisi de dahil olmak üzere alaşım nanopartiküllerinin yüzey enerjisinin hesaplanması için en doğru model önerilmiştir. Seçilen Au-Ag ve Cu-Ag sistemlerinin verilerinin değerlendirilmesi Hume - Rothery kuralları çerçevesinde yapılır.

Çeşitli katı Au-Ag ve Cu-Ag alaşımlarının yüzey enerjilerini hesaplamak için teorik bir yaklaşım uygulanır. Bu sistemlerin, bir metalin katı bir çözültü oluşturmak üzere başka bir metalde çözülebildiği koşulları tarif eden Hume - Rothery kurallarını yerine getirmesi beklenir. İlk olarak, çözünen ve çözücünün atomları yaklaşık olarak aynı atom boyutuna sahip olmalıdır (Göreceli Boyut Faktörü). İki elementin atom yarıçapı farkı% 15'ten azsa bu faktör tatmin edicidir. Au-Ag ve Cu-Ag çözümleri için bu değerler sırasıyla% 5.60 ve% 13.80'dir. İkincisi, kayda değer katı çözünlülük için, iki elemanın kristal yapılarının aynı veya aynı kristal kafes olması gerekir. Bu çalışmada incelenen hem Au-Ag hem de Cu-Ag alaşımları fcc yapılarına sahiptir. Diğer bir faktör elektro-negatifliktir. Elektro-negatiflik ne kadar yüksek olursa katı bir solüsyondan ziyade bir ara faz oluşturma şansı o kadar yüksek, bir başka deyişle elektronegatifliğin şüphesiz elektron alma eğilimi olduğu söylenebilir. Yukarıdaki kuralların tümünü yerine getiren iki metal arasında (Hume - Rothery Rules), daha düşük değeriğe sahip olan metal, daha yüksek değerli bir metalden daha fazlasını çözme eğilimindedir ve bunun tersi de (Göreceli Değer Faktörü).

Cu-Ag sistemindeki katı çözültü oluşumunun, boyut uyumsuzluğundan dolayı Hume - Rothery kurallarına göre uygun olmadığı, ancak bu sistemin dört Hume - Rothery kuralından üçünü yerine getirdiği görülüyor.

Sonuçlar, yüzey enerjisinin değerinin, parçacık büyüklüğü azaldıkça azaldığına göstermektedir. Model tahmini ile bu konuda daha önce yapılan çalışmalar arasında makul bir uyumun sağlandığı görülmüştür.

Sonuç olarak, çok daha küçük nanopartiküllerin yüzey enerjisinin değerlendirilmesi için, deneyler yoluyla ek bilgi gereklidir. Bu çalışmanın, onlarca yüzlerce nanometre ölçeğinde yeni nano malzemeler geliştirmek için çok faydalı olduğuna dikkat etmek gerekir, ancak bu model parçacığın artan sıcaklığını ve artan şekil faktörünü ihmal eder. Nanopartiküllerin yüzey enerjilerinin belirlenmesi üzerine yapılan çok az

çalışmaya ek olarak, bu çalışmanın faz diyagramlarını anlamada yardımcı olacak bir fikir sağlayabileceğine inanılmaktadır.

Keywords: Boyut etkisi, Nanoparçacık, Yüzey enerjisi

**ÇEŞİTLİ MODELLER KULLANILARAK AU-AG-CU ALAŞIMININ
VİSKOZİTESİNİN TAHMİN EDİLMESİ**

Hüseyin ARSLAN

K.S.Ü.

Özet

Bu çalışmada ele alınan Au-Ag-Cu alaşımından önce, bu alaşımı meydana getiren elementlerin genel özelliklerinden kısaca bahsedecek olursak, Au elementi Dünyada hemen hemen en değerli elementlerden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Hatta dünya ekonomisinde çok büyük öneme haiz olup, tüm dünya borsalarına yön vermektedir. Takı sanayiinde, elektronik sanayiinde, yemek takımlarında, süsleme sanatında, dış kaplamalarında, elektronik sanayiinde ve buna benzer daha birçok kullanım alanının olduğu aşikâr. Anti bakteriyel ve anti mikrobial özelliklerinden de yine literatürlerde sıkça bahsedilmektedir. Ag elementinin de benzer olarak değerli metallere olduğunu, takı sanayiinde, elektronik sanayiinde, yemek takımlarında, süsleme sanatında, değişik kaplama malzemelerinde, elektronik sanayiinde kullanıldığını biliyoruz. Beyaz eşyalarda özellikle gıda ile ilgili buzdolabı, derin dondurucu v.s. anti bakteriyel ve anti mikrobial özelliklerinden dolayı kaplama malzemesi olarak kullanıldığını da biliyoruz. Cu elementinin ise böcek ve çeşitli haşerelere karşı etkili olduğu söylenmektedir. Mutfak malzemesi olarak halen en yaygın metallere dendir. Tüm bu elementlerin genel olarak fiziksel özellikleri ise birbirine oldukça yakın ya da benzerdir. Erime noktaları yüksek sıcaklık gerektirirken, yumuşak ve işlenebilir olmaları sanayi sektörü için bunları vazgeçilmez kılmaktadır. Her üçünün de elektriksel ve ısı iletkenlikleri oldukça iyidir. Tüm bu olumlu özelliklerinden dolayı bir üçlü alaşım seçerken bu alaşıma karar verdik.

Bu çalışmada, bu üçlü alaşım sisteminin ikili alt sistemlerinin aşırı aktivasyon enerjileri kullanılarak elde edilen değerler hesaba katılarak GSM (General Solution Model) olarak ta bilinen Chou'nun genel çözüm modeli ve bazı fiziksel modeller kullanılarak üçlü sistemin viskozite değerleri hesaplanmıştır. Bu hesaplamalar, 1373 K, 1375 K ve 1873 K derecede yapılmıştır. Fiziksel modeller olarak bilinen ve bu çalışmada kullanılan modeller; Kaptay modeli, Kozlov-Romanov-Petrov (KRP) modeli ve Schick modelleridir. Hesaplanan sonuçlar, hem tüm modeller kendi içinde bir karşılaştırma yapılmış ve hem de bu sıcaklıklarda çalışılmış olan çok az sayıda deneysel sonuçlarla karşılaştırılmış ve gerekli yorumlar yapılmıştır. Böylece bu üçlü sistem için hangi modelin biraz daha ön plana çıktığı da belirlenmiş oldu. Tüm modellerle elde edilen sonuçların aslında deneysel verilerle çok fazla aykırılık teşkil etmediği hatta iyi bir uyum içerisinde olduğu görülmekle birlikte Schick modelinin diğer modellere göre biraz daha ön plana çıktığı görülmüş oldu.

Bu çalışmada, bileşime göre alaşımın viskozitesini incelemek yerine, alt ikili sistemlerden aşırı aktivasyon enerjileri dikkate alınarak Seetharaman modeline dayanan bir viskozite modeli bazı fiziksel modellerin deneysel sonuçları ile karşılaştırılmıştır.

Keywords: Au-Ag-Cu üçlü alaşımı, Viskozite, Chou'nun genel çözüm modeli

**N-HETEROSİKLIK KARBEN NİKEL(II) KOMPLEKSLERİNİN SENTEZİ VE
KATALİTİK AKTİVİTELERİ**

Deniz DEMİR ATLI

Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Özet

N-heterosiklik karben ligantlarının geçiş metal kompleksleri, organometalik kimyada ve homojen katalizde oldukça önemlidir [1]. Kuvvetli metal-karbon bağlarına sahip bu kompleksler, birçok organik tepkimede yüksek katalitik aktivite göstermektedir. Bu tepkimelerden biri olan Kumada çapraz kenetlenme tepkimesi, yeni C-C bağlarının oluşumu için kullanılan en önemli yöntemlerden birisidir [2,3].

Bu çalışmada, elektron verici süstitüentler içeren çeşitli benzimidazolyum tuzları hazırlanmıştır. Bu tuzların nikelosen ile tepkimeleri sonucunda yeni N-heterosiklik karben nikel(II) kompleksleri sentezlenmiştir. Komplekslerin yapısı ¹H NMR, ¹³C NMR, FT-IR, elementel analiz ve LC-MS/MS yöntemleri kullanılarak aydınlatılmıştır. Nikel(II) bileşiklerinin bazı aril klorürlerin fenilmagnezyum bromür ile çapraz kenetlenme tepkimelerindeki katalitik aktiviteleri incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: N-heterosiklik karben, nikel(II), homojen kataliz

Kaynaklar

[1] L. Cavallo, A. Correa, C. Costabile, H. Jacobsen, J. Organomet. Chem., 2005, 690, 5407.

[2] Metal-Catalyzed Cross-Coupling Reactions, 2nd ed.; A. de Meijere; F. Diederich, Eds; Wiley

VCH: Weinheim, 2004.

[3] J. Hassan, M. Sevignon, C. Gozzi, E. Schulz, M. Lemaire, Chem. Rev., 2002, 102, 1359.

NATURAL GAMMA DOSE RATE MEASUREMENT IN AIR AT DUMLUPINAR
ŞEHİT HAŞİM YENİGÜL PRIMARY SCHOOL

DUMLUPINAR ŞEHİT HAŞİM YENİGÜL İLKOKULUNDA HAVADA
DOĞAL GAMA DOZ HIZI ÖLÇÜMÜ

Ömer SÖĞÜT
Mustafa EYİCİL
KSÜ

Abstract

The radiation can also be fatal such as is a source of life for humans. The best example to this situation is sun rays. The sources of natural radiation in the world are the radiation from the space, radiated from the radioactive elements found in water, land and air on earth. Therefore, people are exposed to a certain amount of radiation throughout their lives. Natural and artificial radiations are among indispensable for human beings despite their risks. Because radiation is used in a wide range of fields from science and technology to agriculture, from industry to health. In this case, it increases the exposure of people to natural and artificial radiation. Radiation exposure varies from region to region and even among close places to each other. Even the natural radionuclide concentration rates found in the materials used in the construction of people's workplace and home affect the radiation dose to which they are exposed. The basic levels of natural radiation also vary depending on the geological and geographic structure of the region. The mineralogical structures of soil and rocks and geographical altitude affect the basic radiation level of the region. People living in mountainous and high altitudes are exposed to more natural radiation more than people living close places to sea level. Because in places higher than sea level, the higher the intensity of the cosmic rays coming from the stars to our world increases.

The aim of this study is to measure the level of external gamma radiation in Dumlupınar Şehit Haşım Yenigül Primary School. A device which has Atomtex AT1121 model, portable microcomputer and the heavy metal doped plastic scintillation detector was used for measurements. Atomtex AT1121 is a device that records the measured information prepared for radiation measurements. The measurements were carried out inside the building, outside the building and on the soil ground, 1 m above the ground, which could characterize the area under investigation. While the morning measurements on the ground range vary between 55.67 and 80 nSv/h and the afternoon measurements range between 54 and 80.67 nSv/h, in the morning the measured values at a height of 1 m are varied between 56.67 and 72 nSv/h and the afternoon measurements range between 57 and 72 nSv/h. The total YEDE value inside and outside the building was calculated as 419.502

$\mu\text{Sv/h}$ (0.419502 mSv/h). This value is greater than 410 μSv given by UNSCEAR as the world average for gamma radiation dose.

Keywords: School, YEDE, the radiation, gamma dose rate

Özet

Radyasyon insanlar için yaşamın kaynağı olduğu gibi ölümcülde olabilir. Buna en iyi örnek güneş ışınlarıdır. Dünyada doğal olarak bulunan radyasyonun kaynağı, uzaydan gelen, yeryüzünde sulara, karada ve havada bulunan radyoaktif elementlerden yayınlanan ışınlarıdır. Bu nedenle, insanlar yaşamları boyunca belirli oranda radyasyona maruz kalmaktadırlar. Doğal ve yapay radyasyonlar tüm risklerine rağmen insanlar için vazgeçilmezler arasındadırlar. Çünkü radyasyon bilim ve teknolojiye tarıma, sanayiden sağlığa kadar çok geniş bir alanda kullanılmaktadırlar. Bu durumda insanların doğal ve yapay radyasyon maruziyetini artırmaktadır. Radyasyon maruziyeti bölgeden bölgeye ve hatta birbirine yakın yerler arasında bile farklılıklar göstermektedir. İnsanların işyerinin ve oturduğu evin yapımında kullanılan malzemelerde bulunan doğal radyonüklid konsantrasyon oranları bile maruz kaldığı radyasyon dozunu etkilemektedir. Doğal radyasyonların temel seviyeleri, bölgenin jeolojik ve coğrafik yapısına bağlı olarak da değişiklik gösterir. Toprak ve kayaların mineralojik yapıları ile coğrafi yükseklik, bölgenin temel radyasyon seviyesini etkilemektedir. Dağlık, rakımı yüksek yerlerde yaşayan insanlar, deniz seviyesine yakın yerlerde yaşayan insanlardan daha fazla doğal radyasyona maruz kalırlar. Çünkü deniz seviyesinden yükseklere çıkıldıkça yıldızlardan dünyamıza gelen kozmik ışınların şiddetleri de artmaktadır.

Bu araştırmanın amacı, Dumlupınar Şehit Haşim Yenigül İlkokulunda dış gama radyasyon seviyesinin ölçümünün yapılmasıdır. Ölçümlerde, Atomtex AT1121 model, taşınabilir mikro bilgisayarlı ve ucuna ağır metal katkılı plastik sintilasyon dedektörü bağlanmış bir cihaz kullanıldı. Atomtex AT1121, radyasyon ölçümleri için hazırlanmış, ölçülen bilgileri kaydeden bir cihazdır. Ölçümler incelenen bölgeyi karakterize edebilecek şekilde bina içinde, bina dışında ve toprak zeminde yerde, yerden 1 m yükseklikte yapıldı. Zeminde sabah yapılan ölçüm değerleri 55.67 ile 80 nSv/h arasında ve öğleden sonra yapılan ölçüm değerleri 54 ile 80.67 nSv/h arasında değişirken, zeminde 1m yükseklikte sabah yapılan ölçüm değerleri 56.67 ile 72 nSv/h ve öğleden sonra yapılan ölçüm değerleri ise 57 ile 72 nSv/h arasında değişmektedir. Bina içi ve bina dışı toplam YEDE değeri 419.502 $\mu\text{Sv/h}$ (0.419502 mSv/h) olarak hesaplandı. Bu değer UNSCEAR tarafından gama radyasyon dozu için dünya ortalaması olarak verilen 410 μSv değerinden büyüktür.

Anahtar Kelimeler: Okul, YEDE, radyasyon, gama doz hızı

MEASUREMENT OF ELECTROMAGNETIC POLLUTION IN BLOCK A OF
TECHNICAL SCIENCES VOCATIONAL SCHOOL IN KARACASU CAMPUS,
KSU

KSU KARACASU YERLEŞKESİ TEKNİK BİLİMLER MESLEK
YÜKSEKOKULU A BLOK'UNDA ELEKTROMANYETİK KİRLİLİĞİN
ÖLÇÜLMESİ

Ömer SÖĞÜT

Ali ÖTER

KSÜ

Özet

Radyasyon insanoğlu için hayatın kaynağı olduğu kadar, ölümcül olabilecek kadar da tehlikelidir. Çünkü tüm canlılar gibi insanlarda doğumlarından ölümlerine kadar, iyonlaştırıcı ve iyonlaştırıcı olmayan hem doğal hem de yapay radyasyon kaynaklarına maruz kalmaktadır. Bu maruziyet gelişen bilim ve teknolojiye bağlı olarak her geçen gün artmaktadır. Özellikle bilişim ve iletişim teknolojisindeki gelişmelere bağlı olarak üretilen cep telefonu ve bunların iletişim merkezleri insanlar için tehlikeli olabilecek çevresel elektromanyetik kirlilik oluşturmaktadırlar. Çevresel elektromanyetik kirliliğin birçok kaynağı vardır. Ancak cep telefonları ve baz istasyonları bu kaynaklardan öne çıkanlardır. Elektromanyetik kirlilik diğer çevresel kirlilikler gibi gözle görülemez ve duyu organları ile tespit edilemezler bu nedenle diğer çevresel kirliliklerden çok daha tehlikelidirler.

Bu araştırmanın amacı, çevresel kirlilik kaynaklarından bir olan elektromanyetik kirliliğin ölçülmesi ve elektromanyetik kirlilik hakkında farkındalığın oluşturmaktır. Çalışmada Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu A Blok'u ve çevresinde GSM900 MHz, GSM1800 MHz ve GSM2100MHz (UMTS, 3G) frekanslarında baz istasyonlarından yayınlanan radyofrekans kökenli elektromanyetik dalgaların elektrik alan şiddeti, manyetik alan şiddeti ve eşdeğer düzlem dalga güç yoğunluğu ölçümleri yapıldı. Ölçümlerde frekans aralığı 1 MHz - 9.4 GHz olan Aarona Spectran HF-60105 V4 Taşınabilir Spektrum Analizörü olan bir elektromanyetik alan ölçer cihazı kullanıldı. Ölçümler BTK ve ICNIRP'nin önerisi doğrultusunda aynı noktadaki her bir ölçüm anlamlı bir sonuç ifade edebilmesi için 6'şar dakika boyunca yapıldı ve her bir ölçüm üçer kez tekrarlanarak ortalamaları alındı. Ölçüm sonuçları ICNIRP'nin limit değerleri ile aynı olan, Türkiye Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından belirlenen ortamın toplam limit değerleri, sırasıyla, GSM 900 MHz'de E için 41.25 V/m, H için 0.111 A/m ve S için 4.5 W/m²; GSM 1800 MHz'de E için 58.34 V/m, H için 0.157 A/m ve S için 9 W/m² ve 2100 MHz'de (UMTS) E için 61 V/m, H için

0.16 A/m ve S için 10 W/m² olarak tanımlanan değerlerle karşılaştırıldı. Ölçüm değerleri BTK ve ICNIRP gibi ulusal ve uluslararası kurumlar tarafından tanımlanan limit değerlerinden daha küçük olduğu tespit edildi.

Anahtar kelimeler: GSM, Elektrik alan, manyetik alan, güç yoğunluğu, cep telefonu

Abstract

Radiation is a source of life for human beings as well as dangerous enough to be deadly. Because, like all living things, human beings are exposed to both natural and artificial sources of radiation, from birth to death, ionizing and nonionizing. This exposure increases with each passing day depending on the developing science and technology. The cell phones and their communication centres, which are produced especially in connection with the developments in information and communication technology, create environmental electromagnetic pollution which may be dangerous for human beings. There are many sources of environmental electromagnetic pollution. However, the mobile phones and base stations stand out from these sources. The electromagnetic pollution, like other environmental pollution, is invisible and cannot be detected by sensory organs, so they are much more dangerous than other environmental pollution.

The aim of this study is to measure the electromagnetic pollution which is one of the sources of environmental pollution and to create awareness about the electromagnetic pollution. In this study, the electric field strength, the magnetic field strength and the equivalent plane wave power density measurements of radiofrequency origin electromagnetic waves broadcasted from base stations at GSM900 MHz, GSM1800 MHz and GSM2100MHz (UMTS, 3G) frequencies were made in A Block of Technical Sciences Vocational School on Karacasu campus of Kahramanmaraş Sütcü Imam University. Spectran HF-60105 V4 portable spectrum analyser was used to measure the electric field strengths, magnetic field strengths and the equivalent plane wave power densities in selected points. The measurements have lasted at least through six minutes as national and international organizations advised to obtain a significant result for each measurement. The obtained measurement results were compared with the limit values determined by Turkey Information and Communication Technologies Authority (BTK) which is the same with the limit values of the ICNIRP (in GSM900 MHz 41.25 V/m for E, 0.111 A /m for H and 4.5 W/m² for S; in GSM1800 MHz 58.34 V/m for E, 0.157 A/m for H and 9 W/m² for S and in GSM2100 MHz (UMTS, 3G) 61 V/m for E, 0.16 A/m for H and 10 W/m² for S, respectively. It is understood that all of the values obtained from measurements (E,

H and S) are smaller than the limit values determined for non-ionizing radiation defined by national and international institutions such as BTK and ICNIRP.

Keywords: GSM, electric field, magnetic field, strength density, mobile phone

MEASUREMENT OF NOISE POLLUTION IN C CORRIDOR OF THE KSU
MEDICAL FACULTY HOSPITAL

KSÜ TIP FAKÜLTESİ HASTANESİNİN C KORİDORUNDAKİ
POLİKLİNİKLERDE GÜRÜLTÜ SEVİYESİNİN ÖLÇÜLMESİ

Ömer SÖĞÜT
Büşra ZEYTUN
K.S.Ü.

Özet

Ses havada veya başka bir ortamda dolaşan ve bir canlının kulağına ya da uygun bir alıcıya ulaştığında duyulabilen titreşimlerdir. Ses insanlar için en önemli iletişim araçlarından biri olmasına rağmen, ses gürültüye dönüştüğü zaman birçok olumsuz sağlık etkilerine de neden olabilir. Gürültü insan için her zaman önemli bir çevresel problem olmuştur. Gürültü, istenmeyen ses, insanların fizyolojik veya psikolojik durumlarını olumsuz yönde etkileyen veya herhangi bir kişinin huzurunu bozan ve rahatsız eden sesli bir akustik enerji olarak tanımlanabilir. Ses nesnel bir kavram olup ölçülebilir ve kişiye bağlı olarak değişmez. Gürültü ise çok öznel bir kavramdır. Bu nedenle, birileri için hoş ve güzel olan sesler, başka biri için rahatsız edici olabilir. Gürültü, en yaygın iş sağlığı tehlikelerinden biridir. Gürültüye maruz kalmanın olumsuz sonuçlarını önlemek için, gürültü seviyeleri kabul edilebilir düzeylerde tutulmalıdır. Bazı insanlar gürültüye bağlı işitme kaybına diğerlerinden daha duyarlı olabilir. Gürültü kaynaklı işitme kaybı genellikle geri döndürülemez. Gürültülü ortamlarda yaşayan çocuklar ve yetişkinler artan psikolojik stres ve endişe ile karşı karşıya kalabilir. Güvenli ses seviyeleri, maruz kalınan yoğunluğa (yüksekliğe), süreye (sürenin uzunluğuna) ve maruziyet sıklığına bağlıdır. Bu nedenle, insanların yaşam alanlarında ve iş ortamlarında ses şiddeti ölçülerek gürültü düzeyleri tespit edilmelidir. Ortam gürültüsü, bir ortamda bulunan tüm sesleri içerir. Ortamdaki gürültü seviyesi her an ölçülebilir. Ancak her an değişebilir. Bu nedenle, tek bir dB (A) ölçümü, ortam gürültüsü hakkında çok bilgi verir. Çevresel gürültüde en yaygın ölçüm dB (A) seviyesidir 8-12 yaş arası çocuklar ve gençlerle ilgili yapılan araştırmalarda, son 30 yılda ergenlerde işitme kaybı olaylarında artış olduğunu göstermektedir. Daha da korkutucu olanı, yüksek gürültü seviyelerine maruziyetin neden olduğu işitme kaybının uzun yıllar boyunca farkına varılamamasıdır. Potansiyel yüksek ses kaynakları arasında müzik aleti çalmak, konserlere katılmak, müzik dinlemek veya oyun dinlemek için kişisel kulaklık kullanmak, avlanma veya hedef atıcılığı bulunmaktadır.

Bu araştırmanın amacı günümüzün en önemli çevre problemlerinden biri olan gürültü kirliliğine ve bu kirliliğinin neden olabileceği olumsuz sağlık etkilerine dikkat çekmektir. Bu amaç doğrultusunda, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinin C koridorunda boyunca tespit edilen üç noktada Pazartesi-

Cuma olmak üzere 5 gün, 08:00-09:01, 10:00-11:01, 12:00-13:01, 14:00-15:01 ve 16:00-17:01 saatleri arasında dB(A) olarak ortalama ve maksimum ses şiddeti ölçümleri yapıldı. Ölçümler, her noktada, 8 dakika boyunca yapıldı ve en üçer kez tekrarlandı. Ölçüm değerlerinden hesaplanan Leq değerlerine göre elde edilen sonuçlar (63.09-64.22 dB) sağlık yapıları (hastaneler) için kabul edilebilir limit değerinden (35 dB) daha büyük olarak bulundu.

Anahtar Kelimeler: Ses, desibel, dalgalar, gürültü, şiddet, desibel metre

Abstract

Sound is vibrations that circulate in the air or other environment and can be heard when they reach a human ear or a suitable receiver. Although the sound is one of the most important communication tools for people, it can cause many negative health effects when the sound turns into noise. Noise can be defined as unwanted a sound, an audible acoustic energy that negatively affects the physiological or psychological state of people, which disturbs or impairs the convenience or peace of any person. The sound is an objective concept and can be measured and not changed depending on the person. The noise is a very subjective concept. Therefore, the sounds that are nice and beautiful for someone can be bothersome for someone else. The noise is one of the most common occupational health hazards. To avoid negative consequences of exposure to noise, the noise levels should be maintained at acceptable levels. Some people may be more susceptible to noise-induced hearing loss than others. The noise induced hearing loss is generally irreversible. The children and adults living in noisy environments may confront increased psychological stress and anxiety. The safe sound levels depend on the intensity (height), duration (length of time), and exposure frequency. The ambient noise contains all the sounds in an environment. The noise level in the environment can be measured at any moment. But it can change at any moment. Therefore, a single measurement of dB (A) gives much information about ambient noise. The most common measure of environmental noise is the level of dB (A). Researches made related to the children and adolescents aged 8-12 have shown that an increase in the frequency of hearing loss in adolescents during the past 30 years. What is even more frightening is that a loss of hearing may go undetected for many years after chronic exposure to high levels of noise. The potential sources of high noise include playing a musical instrument, attending concerts, listening to music, or using a personal headset to play games, as well as hunting or target shooting.

The aim of this study is to draw attention to noise pollution which is one of the most important environmental problems of today and to the negative health effects caused

by this pollution. For this purpose, Kahramanmaraş Sütçü İmam University, in C corridor of Faculty of Medicine Hospital at determined three points determined from Monday to Friday for five days, among 08:00-09:01, 10:00-11:01, 12:00-13:01, 14:00-15:01, 15:01 and 16: 00-17: 01 hours were done the mean and maximum noise intensity measurements as dB (A).The measurements were performed at each point for 8 minutes and repeated at least three times. The results obtained according to the calculated Leq values (63.09-64.22 dB) were found to be greater than the acceptable limit value (35 dB) for health structures (the hospitals).

Keywords: Sound, decibel, waves, noise, violence, decibel meter

**KSÜ TIP FAKÜLTESİ HASTANESİNİN C KORİDORUNDA
ELEKTROMANYETİK ALAN ŞİDDETİNİN ÖLÇÜLMESİ**

Ömer SÖĞÜT
Büşra ZEYTUN
K.S.Ü.

Özet

Radyasyon bir kaynaktan yayınlanan, maddede ve boşlukta hareket edebilen bir çeşit enerji veya enerji aktarımıdır. Aktarımlar dalgalar ya da foton denen parçacıklar aracılığı ile yapılmaktadır. İnsanlar doğumundan ölümüne kadar hayatının her anında radyasyona maruz kalırlar. Teknolojik gelişmelerin ve elektromanyetik dalgaların kullanımının her geçen gün artmasının bir sonucu olarak insan kaynaklı radyasyona maruziyet doğal radyasyonun maruziyetinden çok fazla olmuştur. Maruz kalınan radyasyon enerjisine göre iyonlaştırıcı ve iyonlaştırıcı olmayan olmak üzere ikiye ayrılır. Cep telefonu, radyo dalgaları, mikrodalgalar gibi radyasyonlar düşük enerjili olup, iyonlaştırıcı olmayan radyasyondur. Elektromanyetik (EM) radyasyon kaynakları arasında cep telefonu kullanımının giderek artması cep telefonlarının ve baz istasyonlarının insan sağlığı üzerine olan etkilerinin kapsamlı bir şekilde araştırılmasını gündeme getirmiştir. Ülkemizde kullanılan cep telefonları ve cep telefonu kuleleri, radyofrekansı (RF) enerjisine maruz kalma miktarını sınırlayan yasal gereksinimleri karşılaması gerekmektedir. Cep telefonları, RF enerjisinin düşük seviyelerini yayarlar ve bunların bir kısmı da vücudumuzda soğurulurlar. Vücudumuz tarafından soğurulan RF enerjisi sinyal gücüne ve cep telefonunu vücudumuza ne kadar yakın tuttuğunuz gibi birçok faktöre bağlıdır. Cep telefonlarının potansiyel sağlık riski oluşturup oluşturmadığının değerlendirilmesi ile ilgili çalışmaların çoğu son yirmi yılda yapılmıştır. Özellikle, son yüzyılda, bilim ve teknolojiye meydana gelen baş döndürücü gelişmelere bağlı olarak üretilen cihazlar radyasyonu yaşamımızın bir parçası haline getirirken, sağlık alanından iletişime, sanayiden savunmaya kadar birçok alanda hayatımızı kolaylaştıran vazgeçilmezlerimiz olmuştur. Tüm vericiler, alıcılar, yayın istasyonları, uydu antenleri, TV ve radyo alıcı ve vericileri, bilgisayar, televizyon, buzdolabı, mikrodalga fırın, çamaşır makinesi, elektrik süpürgeleri, saç kurutma makineleri, su ısıtıcıları ve tüm elektrikli ev aletleri elektromanyetik alan oluştururlar. Bu cihazlar yaşamımızı kolaylaştırırken, tehlikeyi de yanlarında taşımışlardır. Örneğin tanı ve tedavi amaçlı kullanılan röntgen cihazlarından lazer cihazlarına ve iletişim amaçlı kullanılan televizyondan cep telefonlarına kadar kullandığımız cihazların hepsi belirli oranda radyasyon dozuna maruz kalmamıza neden olurlar. Bazı bilim adamları düşük seviyeli RF radyasyonuna maruz kalmanın immünolojik sistemde, üremede, hormon düzeylerinde olumsuz etkilerin yanında davranış bozuklukları, baş ağrısı, sinirlilik, yorgunluk ve kardiyovasküler etkiler dâhil bütün sağlık etkilerine neden olabileceği ifade edilmiştir.

Bu çalışmanın amacı, gün geçtikçe önemli bir çevre kirliliği problemi haline gelen, cep telefonu ve baz istasyonu kaynaklı iyonlaştırıcı olmayan radyasyon kirliliğinin olumsuz etkileri ile ilgili farkındalık oluşturmaktır. Bu amaç doğrultusunda Kahramanmaraş sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinin C koridorunda boyunca tespit edilen üç noktada Pazartesi-Cuma olmak üzere 5 gün, 08:00-09:01, 10:00-11:01, 12:00-13:01, 14:00-15:01 ve 16:00-17:01 saatleri arasında Elektrik alan

şiddeti (E), manyetik alan şiddeti (H) ve güç yoğunluğu (S) ölçümleri yapıldı. Ölçümler, her noktada, 8 dakika boyunca yapıldı ve en az üçer kez tekrarlandı. Ölçümlerde Narda NBM-550 geniş bant elektromanyetik alan ölçer cihazı ile EF0691 kodlu probu (100 kHz-6 GHz) kullanıldı. İyonlaştırıcı olmayan radyasyon kaynaklarından yayımlanan radyasyonların oluşturmuş olduğu elektrik alan şiddeti (E), manyetik alan şiddeti (H) ve eşdeğer düzlem dalga güç yoğunluğunun (S) ölçülen değerleri BTK ve ICNIRP tarafından tanımlanmış olan limit değerlerinden daha küçük olarak ölçüldü.

Anahtar Kelimeler: GSM, radyasyon, cep telefonu, biyolojik etki

Abstract

Radiation is a kind of energy or energy transmission that is emitted from a source, which can move in matter and space. Transmissions are carried out by waves or by particles called photons. People are exposed to radiation from their birth to the end of their lives. As a result of technological advances and the increasing use of electromagnetic waves, exposure to artificial radiation has been much greater than exposure to natural radiation. According to the exposed radiation energy the radiation is divided into two as the ionizing and nonionizing. The radiations such as mobile phones, radio waves and microwaves are low energy and non-ionizing radiation groups. The increasing use of mobile phones among electromagnetic (EM) radiation sources has led to a comprehensive investigation of the effects of mobile phones and base stations on human health. Cell phones and cell phone towers used in our country must meet the legal requirements that limit the amount of exposure to radiofrequency (RF) energy. The mobile phones emit low levels of RF energy, and some of them are absorbed in our body. The RF energy absorbed by our body depends on many factors, such as signal strength and how close you hold the mobile phone to our body. Most studies on assessing whether mobile phones have a potential health risk have been conducted over the past two decades. Especially in the last century, the devices produced depending on dizzying developments in science and technology have made radiation a part of our lives, and have become indispensable to our lives in many areas from health field to communication, from industry to defence. All transmitters, receivers, broadcasting stations, satellite antennas, TV and radio receivers and transmitters, computers, televisions, refrigerators, microwaves, washing machines, vacuum cleaners, hair dryers, water heaters and all electrical appliances form electromagnetic fields. While these devices made our lives easier, they carried the danger with them. For example, from X-ray devices used for diagnostic and therapeutic purposes, to the laser devices, from televisions used for communication purposes to mobile phones, all of which we use devices, cause us to be exposed to a certain amount of radiation. Some scientists have stated that exposure to low-level RF radiation can cause all health effects, including behavioural disorders, headache, nervousness, fatigue and cardiovascular effects, as well as negative effects on the hormone levels in the immunological system, in reproduction.

The aim of this study is to raise awareness about the negative effects of non-ionizing radiation pollution caused by mobile phone and base station which has become an important environmental pollution problem. For this purpose, Kahramanmaraş Sütçü İmam University, in C corridor of Faculty of Medicine Hospital at determined three points determined from Monday to Friday for five days, at among 08:00-09:07, 10:00-11:01, 12:00-13:01, 14:00-15:01, 15:01 and 16: 00-17: 01 hours the electric

field strength (E), the magnetic field strength (H) and the power density (S) measurements have been done. The measurements were performed at each point for 8 minutes and repeated at least three times. Narda NBM-550 wide band electromagnetic field meter device with EF0691 code (100 kHz-6 GHz) was used in the measurements. Measured values of electric field strength (E), magnetic field strength (H) and equivalent plane wave power density (S) generated by radiation emitted by non-ionizing radiation sources were measured to be smaller than the limit values defined by BTK and ICNIRP.

Keywords: GSM, radiation, cell phone, biological effect

**Al-1,1Sc VE Al-1,1Sc-6Mg ALAŞIMLARININ BAZI TERMAL
ÖZELLİKLERİNDE Mg KATKISININ DENEYSEL OLARAK İNCELENMESİ**

Hamza Yaşar OCAK
Gencer SARIOĞLU
Dumlupınar Üniversitesi

Özet

Al-Sc alaşımları hafif ve yüksek mukavemete sahip olmaları nedeni ile havacılık ve ulaştırma endüstrilerinde büyük ilgi görmektedirler. Al-Sc alaşımlarına Mg ilavesi alaşımda, deniz suyuna dayanım, süneklik direnci, korozyon direnci, çok iyi kaynak yapılabilme gibi özellikler kazandırmaktadır. Bu çalışmada Al-1,1Sc ve Al-1,1Sc-6Mg alaşımlarının termal özellikleri incelenerek Mg katkısının Al-1.1Sc alaşımına olan etkileri konu edilmiştir. Mg elementinin katkısı, bu alaşımda; termal genleşme katsayısını ve Young modülü azalmış, yeniden kristallenme sıcaklığını, yeniden kristallenme aktivasyon enerjisini ve entropi değişimini artmıştır. Sonuç olarak Al-1.1Sc alaşımının mukavemeti Mg katkısıyla elde edilen Al-1,1Sc-6Mg alaşımının yüksek sıcaklıklardaki mukavemetini genel olarak azaltmıştır.

Anahtar Kelimeler: Al-Mg-Sc, Diferansiyel Termal analiz, Termomekanik Analiz

**AN EXPERIMENTAL STUDY THE EFFECTS OF HYDRAULIC DIAMETER
(DH) TO THE FINS HEAT TRANSFER PERFORMANCE BY FORCED WATER
SYSTEM**

Asst. Prof. Dr. Hazim Abed Mohammed AL-JEWAREE

AlKitab University, Kirkuk – Iraq

Abstract

Plate rectangular fin arrays are commonly found, for example in the cooling of electronics components and in various heat exchangers. In designing any kind of heat sink or heat exchanger, the need to save energy and reduce costs always sets the following requirements for the design: the total heat transfer rate should be high while the volume and weight of the system should be low.

The aim of this study is to experimentally investigate the fin heat transfer performance and pressure drop characteristics of an offset-strip fin at horizontal fin positions at different hydraulic diameter (D_h) from 13 to 24cm. In the present study, experiments are conducted at the range of Reynolds number from 2600 to 4400 for water system at water flow temperature from 20 to 26 °C . The computations are conducted by assuming that the flow in the offset-strip rectangular fin channels is steady and turbulent at the range of Reynolds numbers from 4000 and bigger.

According to obtained results, it is concluded that our computational results from laminar and turbulent flows assumption and experiments are reliable at almost all the range of D_h studied. There is an effect of the different hydraulic diameter (D_h) to the fin heat transfer performance. Also, the experimental results observed that the performance of heat transfer rate to D_h is better in respect of heat transfer coefficient, fin efficiency, and fin effectiveness for forced water system.

Key Word: (hydraulic diameter (D_h), Rectangular Fin , Forced water flow Convection, Heat Transfer Performance)

**STUDY PRACTICALLY THE EFFECT OF FIN LENGTH AND WIDTH (L/W)
RATIO ON THE HEAT TRANSFER PERFORMANCE BY FORCED
CONVECTION**

Asst. Prof. Dr. Hazim Abed Mohammed AL-JEWAREE

Al-Kitab university, Kirkuk – Iraq

Abstract

Applications in all thermal devices have proven that the fins, which are a solid piece made of metal in different in shapes, sizes and surface area, are the main reason for increasing the speed of heat transfer rate from the inside of the device to the abscess, thus will increase the cooling and maintaining these devices from damage and work for a longer period of time. Therefore, this research work in this article presents an experimental investigation on the effect of fin length–width (L/w) ratios on the fin heat transfer performance using rectangular plate fins by forced convection. The forced convection heat transfer from vertical rectangular fins extending perpendicularly from horizontal square base was investigated experimentally at high range of temperatures from 60 to 140C°. The effects of fin height parameter, length-width (L/w) ratio, fan cooling speeds and base-to-ambient temperature difference on the heat transfer performance of fin arrays were observed by forced convection and the environmental condition were also determined. The heat transfer area was kept the same, the heat transfer performance of the fin expressed in terms of fin efficiency, overall fin efficiency, fin effectiveness and thermal resistance as a function of the ambient temperature has been study at fin length- width (L/w) ratios 0.42, 0.5, 0.60, 0.71 and 0.82 respectively in this work at different six fan speeds. The six of fan speeds are used as follow (0.665, 0.73, 0.842, 0.943, 1.03 and 1.12 m\s). In the results, there is an optimum value of fin efficiency and overall fin efficiency to the set no.4 (L/w=0.71) for all fan cooling speeds. Also, it is found that's fin heat transfer performance increase with decreasing the fin length and increasing with the fin width for the range of temperatures used. The fin length-width (L/w) ratios are effected the fin heat transfer performance for the range of temperatures and fan air speeds used. Very slightly difference of thermal fin performance during the environmental condition, so it is possible to ignored.

Key words: Fin Length-Width ratio, fin thermal performance , Forced convection

SAĞLIKLI HASTALARDA TESTİS SONOGRAFİK STRAİN ELASTOGRAFİ
DEĞERLERİ

Mehmet Sait MENZİLCİOĞLU

Gaziantep University

Özet

Giriş ve Amaç: Testisin ultrasonografi (US) B-mod ve doppler ile değerlendirilmesi çok önemli bir yöntemdir. Bu tetkik ile testis torsiyonu, enfeksiyonları, vasküler hastalıkları ve kitleleri hakkında bilgi edinilmekte ve tanı konulabilmektedir.

Ancak bazı durumlarda testiste malign ve benign hastalıklar net ayırt edilememektedir.

Nisbeten yeni bir teknik olan ve günümüzde sık kullanılmaya başlanan, dokuların sertlik derecesini belirleyerek hastalıkların tanısına katkıda bulunan ve ayırıcı tanı yapmaya yarayan sonografik strain elastografi (SE)yöntemi;

US cihazına eklenen bir yazılım sonrası kolayca bir şekilde yapılmaktadır. Bu program yapılan sonografik inceleme sırasında yarı nicel ve tam nicel değerler ile sertlik ölçmeyi sağlar. Böylece sertlik derecesi ile dokuların karakterizasyonu sağlanabilir.

Bizde bu çalışmamızda sağlıklı gönüllü olgularda testisin normal sertlik derecesini bularak, daha sonra hastalıklar için yapılacak çalışmalara ışık tutmayı ve malign benign hastalıklarda ayırımı kolaylaştırmak için normal değerleri bulmayı hedefledik.

Materyal Metod: Alınan etik kurul sonrası tüm hastalara bilgilendirme yapıldıktan sonra, bilinen bir hastalığı bulunmayan sağlıklı gönüllü 79 erkek hastaya toplam 158 testise Aplio 500 US cihazı ile strain elastografi yapıldı. Daha sonrasında testisten alınan sonuçların ortalamasına bakıldı

İstatistik: Yaş ort: 32.48±14.24 (16-81 yıl)

Normal testis SI değerlerin

SR	Normal testis
Minimum	0.14
Maksimum	3.53
Ortalama	0.57
Standart Sapma	0.43
Median	0.50
IR	0.33

Tartışma ve Sonuç: Bu önemli organın insan sağlığını etkileyen bir çok hastalığı bulunmakta ve erken teşhisi önem arz etmektedir. Ultrason elastografi son yıllarda gelişen organların elastisite değerlerini ölçen ve bu değerleri ile patalojiyi

tanımamıza yardımcı nisbeten yeni bir tekniktir. Bizde yaptığımız çalışma ile sağlıklı gönüllü bireylerde bu değerleri ortaya koyduk. Bulduğumuz değerler normal testis SI değerleridir.

Sonuç: Testisin sonografik Elastografik normal değerlerini ortaya koyarak daha sonra yapılacak çalışmalara ışık tutuldu.

PEDODONTİ'DE KULLANILAN KURON ÇEŞİTLERİ VE GÜNCEL
YAKLAŞIMLAR

Dt. Serdar DEMİR

Dr. Öğr. Üyesi Gül KESKİN

Gaziantep Üniversitesi

Özet

Diş çürüğü geliştirmekte olan ülkelerde okul çocuklarının %60-90'ını etkileyen önemli bir halk sağlığı sorunudur. Çok küçük yaşlardaki çocuklarda gözlenen bu çürüklerin tedavisi çocuk diş hekimleri için her zaman en zorlayıcı konulardan birisi olmuştur. Aşırı madde kayıplı arka grup süt dişlerinde ideal bir restorasyon uygulanması çok zor olduğundan diş hekimleri genellikle bu dişlerin tedavisi yerine çekimi ve yer tutucu uygulanmasını tercih etmektedir. Ancak en ideal yer tutucunun dişin kendisi olduğu da bir gerçektir. Bu nedenle, aşırı madde kayıplı süt dişlerinin çekilmesi yerine, restore edilerek fizyolojik düşme sürecine kadar ağızda tutulmasının en doğru tedavi yaklaşımı olduğu kabul edilmektedir. Bu noktadan hareketle aşırı madde kayıplı dişlerin tedavisi için yeni yöntem arayışları günümüzde de geçerliliğini korumaktadır. Erken dönemde ileri derecede çürük harabiyeti gösteren ya da kırık dişlerin restorasyonlarında çözümü; klinik uygulama kolaylığı ve biyolojik uyumu nedeniyle paslanmaz çelik kuronlarda bulmuşlardır. Özellikle süt dentisyonda adaptasyon ve simantasyonu iyi yapılan paslanmaz çelik kuronların dayanıklılığı ve güvenilirliği bu uygulamaların popüleritesini arttırmıştır. Zaman içerisinde kuronların tasarım değişiklikleri süt dişlerinin anatomisine ve estetiğine daha uygun halde geliştirilerek birçok çeşidi piyasaya sürüldü. Bu derlemede diş hekimliğinde kullanılan prefabrik kuron materyalleri ve güncel gelişmeler anlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Paslanmaz Çelik Kuron, Zirkon, Strip

MAKSİLLER KEMİK KAYBI BULUNAN HASTANIN “ALL ON FOUR”
KONSEPTİ İLE REHABİLİTASYONU

Mahmut ERÇİL
Özge PARLAR ÖZ
Nermin DEMİRKOL
Mehmet DEMİRKOL
Gaziantep Üniversitesi

Özet

Giriş: Günümüzde en çok görülen rahatsızlıklardan birisi alveolar kemik kayıplarıdır ve hastaları zor durumda bırakmaktadır. Diş hekimliği alanının en popüler tedavilerinden dental implant tedavileri bu gibi durumlarda hasta için iyi bir alternatiftir. Ancak ileri rezorbsiyon vakalarında yeterli sayıda yada tamamen yapılamadığı durumlar sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Bu durum en çok hastaların erken diş kayıpları ve uzun süre dişsiz kalan çenelerinde görülmektedir. Bunun için birçok yeni yöntem geliştirilse de (kemik greftleri) hala yetersiz kemiklerden kaynaklı dişsizlikler görülebilmektedir. Bu eksiklikleri gidermek için çeşitli tedavi yöntemleri uygulanır. Bazen sadece eksik dişleri tekrar hastaya kazandırdığımız gibi bazen de eksik dişlerin yanında dişin çevre dokularını da hibrit protez adı altında yerine koymuş oluruz. Aşırı rezorbsiyonlarda hibrit protezler ile hem fonksiyon hem de estetik hastaya tekrar kazandırılmaktadır.

Olgu: Bu olgu sunumu Gaziantep Üniversitesi Protetik Diş Tedavisi Anabilim Dalına total dişsizlik şikayetiyle başvuran 64 yaşında erkek hastanın oral rehabilitasyonunu özetlemektedir. Hasta bize başvurmadan önce 3 defa tam protez yaptırmış ve bu protezleri belli aralıklarla yaklaşık 17 yıl kullanmıştır. Hasta kliniğe sabit protez kullanma isteği ile başvurmuştur. Yapılan klinik ve radyolojik muayenesinde özellikle maksiller ve mandibular posteriorda ileri derecede kemik kaybı saptanmıştır. Sabit protez kullanması için yeterli sayıda implant yerleştirilemeyeceği tespit edilmiştir. Maksillaya yalnızca 4 implant yerleştirilmesi önerilmiştir. Mandibulaya ise hareketli bölümlü protez yapılmasına karar verilmiştir. Maksillaya “All on Four konsepti” uygulanarak implantlar yerleştirilmiştir. 3 aylık iyileşme süresi bittikten sonra hastadan açık kaşık ölçü tekniği kullanılarak ölçüler alınmıştır. Multi-unitler seçildikten sonra laboratuvara gönderilmiştir. Altyapı provası sonrasında dişli prova yapılmıştır. Son olarak implant üstü hibrit protez hastaya teslim edilmiştir. Bu konseptte implantların yerleştirilme açıları biraz daha önem kazanmaktadır.

Sonuç: Özellikle uzun süre dişsiz kalan hastalarda sabit protezler için yeterli kemik desteği bulunmadığı, bazı anatomik oluşumların (maksiller sinüs, mandibuler kanal vs.) yeterli sayıda implant yerleştirilmesine izin vermediği durumlarda ve bazen de

maliyeti daha aza indirmek için “All on Four” konsepti uygulanıp başarılı sonuçlar elde edebilmektedir. Kliniğimize fonksiyon ve çiğneme rahatsızlığı ile başvuran hastaya kaybettiği fonksiyonlar geri kazandırılmıştır. Rezorbe dokuların protez ile doldurulmasıyla aynı zamanda iyi bir estetik görünüm sağlanmıştır. Hasta klinikten mutlu bir şekilde ayrılmış, yapılan kontrollerde memnuniyet oranının yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu tür sistemlerde hastalara doğru endikasyonu koymak sistemin başarısı açısından önem arz etmektedir. “All on Four” konsepti benzer durumlarda güvenle kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: İmplant, maksilla, hibrit protez

MAXİLLER DEFEKTLİ HASTADA ÇENE YÜZ PROTEZİ: VAKA SUNUMU

Veysel FİSTİKÇİ
Nermin DEMİRKOL
Özge PARLAR ÖZ
Gaziantep Üniversitesi

Özet

Giriş: Ağız kanserlerinin görülme sıklığı tüm dünyada hızla artmaktadır. Ağız kanserleri dünyada görülen kanserler arasında 6.sırada yer almaktadır. Oral kanser hastalarının %95 i 40 yaş üzerindedir. Erkeklerde kadınlara oranla 2 kat daha fazla görülmektedir. Bu nedenle araştırmacılar tarafından risk faktörleri belirlenmeye ve kanserler önlenmeye çalışılmaktadır. Erken teşhis prognozda önemli bir yere sahip olması nedeniyle ağız boşluğunda yer alan farklı tiplerdeki kanserlerin klinik görünümüleri diş hekimi tarafından ayırıcı tanıları ile birlikte bilinmelidir. Diş hekimleri özellikle ağız kanserleri konusunda yeterli eğitimi almalı ve gerekli pratik uygulamalarla bu konuda desteklenmelidir. Ağızdaki uzun süre geçmeyen ısrarcı enfeksiyonlarda diş hekimleri mutlaka hastasından biyopsi almalı veya en yakın fakülteye yönlendirmelidir. Çünkü ihmal edilen küçük bir enfeksiyon ilerde çok komplike bir şekilde karşımıza çıkabilmekte ve tedavisi çok daha güç bir hal almaktadır. Özellikle de 40 yaş üstü sigara ve alkol kullanan hastaları her diş hekim tedavi randevusunda oral kanser açısından değerlendirmelidir. En sık görülen oral kanserler epidermoid karsinomlardır. Squamöz hücreli karsinomun en sık görüldüğü bölge dildir. Bu karsinomlar veya varyasyonları tüm oral kanserlerin yaklaşık %90'ını oluşturur. Sıklıkla silikon elastomerlerinden yapılan Çene yüz protezleri bu gereksinimlerin çoğunu karşılar. Silikon elastomerlerin doku uyumu, boyutsal stabilite, kolay şekillendirilebilmesi gibi birçok avantajı bulunmaktadır. Protetik tedavide başarı, hasarın tipine ve boyutuna, hekimin becerisine, protezin yapımında kullanılan materyalin sahip olduğu özelliklere ve protezin tutuculuğuna bağlıdır. Bu protezlerde tutuculuk mekanik(doku girinti ve çıkıntıları) veya adeziv ürünlerle sağlanabilmektedir. Maksillofasiyal protez rehabilitasyonu, eksik dişlerin restorasyonunu, çevre doku restorasyonunu, estetik görünümü, kalan dişlerin korunmasını ve kabul edilebilir konuşma ve yutma potansiyeli sağlamak için fizyolojik desteğini sağlar.

Olgu: Epidermoid karsinom sebebiyle parsiyel maxillektomi yapılan 32 yaşındaki erkek hasta protetik restorasyon gereksinimi ile kliniğimize başvurdu. Hastanın klinik ve radyolojik muayenesi yapıldı. Hastanın anamnezinde primer şikayetinin ses kaybı olduğu anlaşıldı. Çene yüz protezlerinin geleneksel yapım aşamaları uygulanarak ölçü alındı. Öncelikle geçici bir beslenme plağı hazırlandı. Ağız içinde hafif bir protez kullanımı sağlamak amacıyla hollow bulb obturator yapımı planlandı.

Sonuç: Hastamızın kliniğe başvurduğunda en büyük beklentisi kaybettiği fonasyon özelliklerini geri kazanabilmektir. Yapılan çene yüz protezi ile hastanın kaybettiği estetik, fonksiyon ve fonasyon gereksinimi yeniden kazandırıldı. Bu üç önemli özelliğin yeniden hastaya kazandırılması ile hastanın aynı zamanda yaşam kalitesi de yükseltildi.

ANTERİOR BÖLGEDE OPENBİTE VE MİNE HİPOPLAZİSİ OLAN GENÇ
HASTADA ESTETİK REHABİLİTASYON

Abdullah ALHAMS
Özge PARLAR ÖZ
Nermin DEMİRKOL
Gaziantep Üniversitesi

Özet

Giriş: Anterior dişlerde ortaya çıkan defektler estetik, fonasyon ve psiko-sosyal problemlere neden olabilir. Histolojik farklılaşma, apozisyon ve mineralizasyon sırasında oluşan bozulmalar minede farklı şekil, renk ve derecelerde kendini göstermektedir. Bu defektlerden biri de mine hipoplazisidir. Mine hipoplazisi, minenin normalden az miktarda gelişimiyle karakterize bir defektir. Defekt tek bir diş veya birden fazla diş etkileyebilir ve küçük bir pit veya çukur şeklinden diş içerisine penetre olan geniş bir lezyona kadar değişik boyutlarda görülebilir. Çevresel ve genetik faktörler bu lezyonların oluşumunu etkiler. Dişlerde veya çenelerde görülen travma, erken doğum, hamilelik veya bebeklik sırasında geçirilen enfeksiyonlar, kullanılan ilaçlar ve genetik bozukluklar bu faktörlerden bazılarıdır. Diş gelişimi sırasında ameloblast aktivitesini etkileyerek hipoplazilere neden olmaktadır. Mine hipoplazisinin tedavisinde basitten karmaşığa doğru hassasiyet giderici ajanlar, diş renginde restoratif materyaller, laminate veneer veya tam kron restorasyonlar uygulanabilir. Bu vakaların estetik sorunları, hassasiyet sorunları, fonasyon sorunlar, psiko-sosyal sorunlar ve çürük riskinden dolayı en kısa sürede uygun şekilde tedavi edilmeleri gerekir. Bu olgu sunumunda da mine hipoplazilerinin Lityum Disilikat ile güçlendirilmiş cam seramik restorasyonlar kullanarak rehabilitasyonu amaçlanmıştır.

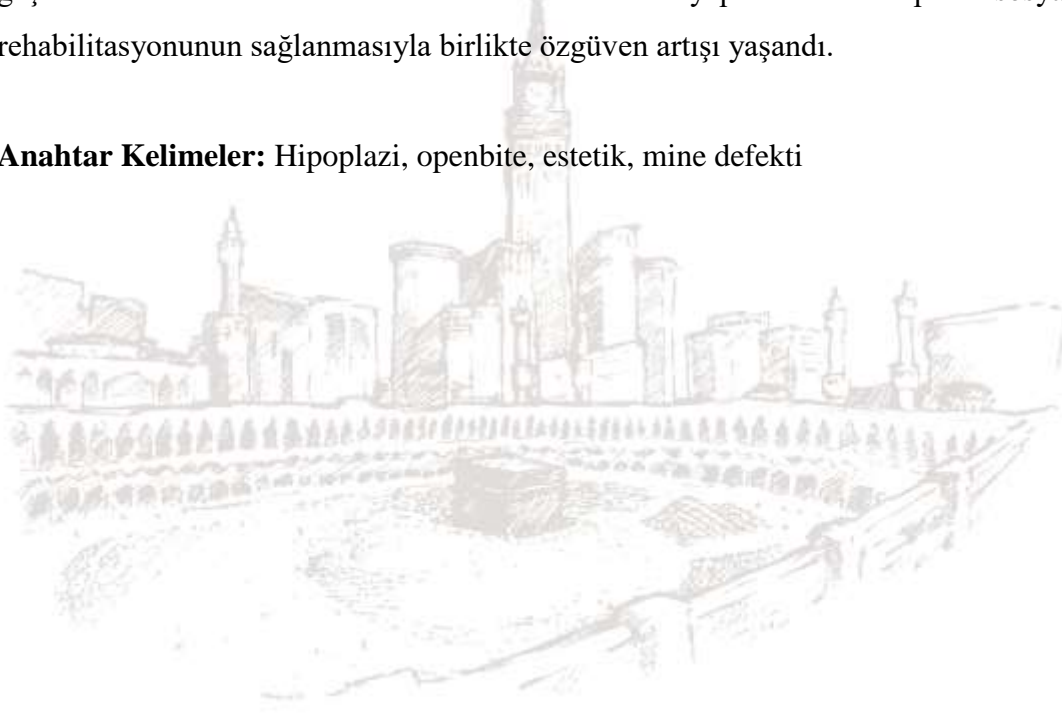
Vaka tanımı: Gaziantep Üniversitesi Protetik Diş Tedavisi Kliniğine 20 yaşında kadın hasta ön grup dişlerinde şiddetli hassasiyet ve şekil bozukluğu şikayetiyle başvurdu. Yapılan klinik ve radyografik inceleme sonucunda hastada mine hipoplazisi, anterior açık kapanış ve okluzyon bozukluğu saptandı. Oral hijyen motivasyonu yapıldı. Tedavi seçenekleri anlatıldıktan sonra üst düzey estetiğin sağlanması ve konservatif olması amacıyla Lityum Disilikat ile güçlendirilmiş cam seramik kullanarak (IPS e.max, Ivoclar, Vivadent) laminate veneer ve full kron restorasyonlar uygulanmasına karar verildi. Ağız hijyeni durumu ideal duruma geldikten sonra lazer gingivektomi yapıldı. İyileşme döneminde hassasiyeti azaltmak

için hassasiyet giderici diş macunu önerildi ve hassasiyet giderici ajan uygulandı. 6 hafta sonra preparasyondan önce renk seçimi yapıldı. Hipoplaziden etkilenen dişlerin preparasyonu yapıldı. Çift retraksiyon ipi yerleştirdikten sonra polivinilsiloksan esaslı A-tipi silikon ölçü maddesiyle ölçü alındı (Elite HD, Zhermack). Laboratuvar aşamalarından sonra okluzyon düzenlemeleri ve son prova yapıldı. Glaze yapıldıktan sonra rezin siman (Variolink, N resin cement-professional Set, Ivoclar Vivadent) ile simantasyon işlemi yapıldı

Sonuç: Tedavi planlamasında hastanın yaşı, sosyoekonomik durumu, hastalığın tipi ve şiddeti, tedavi sırasındaki ağız içi durumu ve okluzyon gibi pek çok faktör etkili olmaktadır. Lityum Disilikat ile güçlendirilmiş cam seramik restorasyonlar uygulaması sonucunda kabul edilebilir estetiğe ulaşıldı. Hastanın şikayeti tamamen geçti. Tedavinin bitiminden sonra hastanın kontrolleri yapıldı. Hastanın psiko-sosyal rehabilitasyonunun sağlanmasıyla birlikte özgüven artışı yaşandı.

Anahtar Kelimeler: Hipoplazi, openbite, estetik, mine defekti

HAREKETLİ VE SABİT PROTEZLER İÇİN HASSAS TUTUCULAR

Eralp EVRAN
Özge PARLAR ÖZ
Nermin DEMİRKOL
Gaziantep Üniversitesi

Özet

Hassas tutucular, sabit ve hareketli bölümlü protez yapımında kullanılan, negatif yuvası destek dişin normal veya genişletilmiş kron konturu içerisinde yer alan, pozitif parçası ise gövdeye veya protez iskeletine tespit edilen metal bir yuva ile buna sıkıca uyan bir parçadan oluşan tutucudur. Hassas bağlantılar matriks (negatif, dişi) ve patriks (pozitif, erkek) adı verilen iki parçadan oluşur ve bu parçalar birbirleriyle kusursuz fakat ayrılabilen bir bağlantı meydana getirirler. Dayanaklar arasında farklı çıkış yollarının bulunmasına bağlı olarak ortaya çıkan paralellik sorunlarının aşılmasında kullanılırlar. Hassas bağlantılardan sabit protezlerde bağlayıcı olarak, hareketli ve hibrit protezlerde ise tutuculuğu sağlayan parçalar olarak yararlanılır. Hassas bağlantılı protezler özellikle üst çenede gülme hattı içerisinde kalan diş eksikliklerinde, geleneksel kroşe tutuculu protezlere alternatif oluştururlar. Hassas bağlantıların seçimi genellikle hekimlerin karar vermekte zorlandığı konuların başında gelmektedir. Ağız hijyeni, dayanak diş konumu ve eksen, kron boyu çeneler arası ilişki gibi anatomik koşullar, biyomekanik etkenler, hastanın psikolojik durumu, beklentileri ve ekonomik koşulları verilecek kararı belirleyen faktörlerdir. Hassas bağlantıların birbirlerine göre avantaj ve dezavantajları mevcuttur ancak birbirlerine üstünlükleri kesin olarak gösterilememiştir. Estetik, tutuculuğu dişin anatomisine bağımlılıktan kurtarmak, paralel olmayan destekleri yönetmek, dişleri korumak (lateral kuvvetleri azaltmak ve kuvvet kırıcılık), yumuşak dokuları korumak (Kuvvet Kırıcılık), rotasyonel kuvvetleri kontrol etmek avantajlarıdır. Hassas bağlantılı protezlerin dezavantajları ise Klinik ve laboratuvar işlemleri zor ve zaman alıcıdır. bu aşamalar sırasında gerçekleşecek en ufak bir dikkatsizlik destek dişler üzerinde uygun olmayan kuvvetlerin oluşumuna neden olur. Seçilen ataçman tipi tutuculukları sürtünmesel yolla sağlanan ataçmansa kron boyu kısa dişlerde etkinlikleri azalır. Özellikle kron içi bağlantıların pulpası geniş dişlere uygulanması zordur. Onarım ve tekrar kullanımları

zordur. Hekim ve teknisyen açısından hassas çalışma gerektirir. Hassas bağlantılı protezlerin maliyetleri yüksektir. Hassas bağlantılı protezlerde doğru endikasyon oldukça önemlidir. Estetik özellikleri sebebiyle ön ve yan grup diş eksikliklerinde, anatomik şekli kroşe kullanımına uygun olamayan dişlerde, köprü uygulamasının yapılamayacağı, diş eksikliğinin çok olduğu Kennedy 3 vakalarında, dolder ve teleskop sistemli protezlerde, hybrid protezlerde tutuculuk sağlamak için, sonları serbest olan protezlerde kuvvet kırıcılık özelliklerinden yararlanmak amacıyla kullanılırlar. Hassas tutucuların kullanılmaması gereken durumlar; anatomik kron boyunun çok yetersiz, klinik kron boyunun çok büyük olduğu, örtülü kapanışın olduğu veya arklar arası mesafenin yetersiz olduğu durumlarda ve ileri periodontal rahatsızlıklardır.

Bununla birlikte hassas bağlantılar protezin stabilitesine ve estetik gereksinimler doğrultusunda katkı sağlayabilir. Bu derleme hassas bağlantıları sınıflayarak ve klinik kullanım alanlarını belirterek klinisyenlere hassas bağlantı seçiminde rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Hassas tutucu, protez, diş

**EKTODERMAL DİSPLAZİLİ HASTANIN OVERDENTURE SONRASI SABİT
PROTETİK RESTORASYONLA TEDAVİSİ: 5 YILLIK TAKİP**

Gülnaz PALA
Nermin DEMİRKOL
Özge PARLAR ÖZ
Gaziantep Üniversitesi

Özet

Giriş:Ektodermal displazi terimi, ektodermal yapılarda gelişimsel anormallikler sonucu gelişen kalıtsal, heterojen bir grup hastalığı tanımlar. Ektoderm dışındaki diğer embriyolojik tabakalardan köken alması nadirdir.Son yapılan klinik sınıflamayla 121 farklı ektodermal displazi olduğu tespit edilmiştir. Ektodermal displazinin çok sayıda tipi bulunmakla birlikte en sık rastlanılan tipi; X-kromozomuna bağlı olarak geçiş gösteren anhidrotik ektodermal displazidir (terleme yokluğu/azlığı ile birlikte olan tipi) ve sadece erkeklerde gözlenir. Otozomal kromozomlara (cinsiyet kromozomları dışındaki kromozomlar) bağlı olarak dominant (baskın) geçiş gösteren diğer bir tipi ise hem erkek hem de kız bebeklerde aynı oranda gözlenir. Otozomal dominant tip ile X-geçişli tipde gözlenen şikayetler ve belirtiler aynıdır.Klasik triadı; saç (hipotrikoz), diş (anodontia veya hipodontia) ve ter bezi (anhidroz veya hipohidroz)anomalilerinden oluşur. Bu durum süt veya daimi dişlerde hipodonti ve anodonti, konik şekilli dişler ve az gelişmiş alveolar kret ile sonuçlanması açısından diş hekimleri için önemlidir.

Olgu: 13 yaşında estetik ve fonksiyon kaybı bulunan hasta kliniğimize protetik gereksinimle başvurdu. Klinik ve radyolojik değerlendirmeler sonucu ektodermal displazi tanısı konuldu. Ayrıca anamnezinde yemek yiyemediği ve sosyal hayattan dışlandığı ve bu durumun onu psikolojik ve sosyokültürel açıdan mutsuz ettiği bilgileri alındı. Oral muayenesinde dikey boyut kaybı, dişlerde form bozukluğu ve diş eksiklikleri mevcuttu. Hasta gelişme çağına olduğu için dişlerine herhangi bir müdahale yapılmaksızın dikey boyut yükseltip normal değerlere getirilerek geleneksel ölçü ve yöntemlerle alt ve üst çeneye overdenture protezler yapıldı. Hasta 6 aylık kontrollerle takip edildi. Bu periyotlarda ihtiyaç duyulduğunda protezlerde düzenlemeler yapıldı. 18 yaşına kadar hareketli protezlerle takip edilen hastadan 18 yaşını doldurunca el bilek radyografisi alınarak gelişimin tamamlandığı tespit edildi.

Hastamız sabit protez için bilgilendirildi ve zirkonyum alt yapıli anterior alt üst sabit protezleri geleneksel ölçü ve prova yöntemleri ile yapıldı.

Sonuç: Ergenlik dönemi boyunca hastada mevcut olmayan fonksiyon, fonasyon ve estetik özellikleri geçici olarak temin edilirken sonrasında daimi sabit estetik protezlerinin yapımı ile de bu özellikler hastaya daimi olarak kazandırılmıştır. Ergenlik döneminde estetik kaybın neden olduğu psikolojik problemlerin daha rahat atlatılması sağlanırken yetişkin dönemde ise hastanın yaşam standartları tamamen yükseltilmiştir. Ayrıca 5 yıl gibi uzun bir takip dönemi ile de hastamızda rutin diş hekimi kontrolü alışkanlık haline getirilerek ağız hijyeni en üst düzeye çıkarılmıştır.

LAMİNATE VENEER RESTORASYONLAR İLE ESTETİK GÜLÜŞ TASARIMI

Uğur HİHALOĞLU
Nermin DEMİRKOL
Özge PARLAR ÖZ
Gaziantep Üniversitesi

Özet

Giriş: Güzel olmak insanlar için tarihler boyunca önem taşımış bir olgudur. Estetik bir görüntü her zaman insanlarda hoş bir etki yaratmanın yanı sıra kişilerin psikolojisine, insan ilişkilerine ve hatta sosyal statülerine bile olumlu etkisi olduğu etkisi olduğu şüphesizdir. Günümüzde gelişen teknolojiler ile kişilerin daha güzel olma güdüsüne büyük ölçüde cevap verilebilmektedir. Diş hekimliğinde de her konuda olduğu gibi beklentilere daha fazla cevap verebilmek için yapılan çalışmalar sonucunda yalnızca sağlık ve fonksiyon değil aynı zamanda estetiğin de sağlanması mümkün olabilmektedir. Hastaların estetik beklentilerinin artması ile estetik diş hekimliği kavramı ortaya çıkmış ve günümüzde önemli bir yere sahip olmuştur. Estetik diş hekimliği denince akla ilk gelen uygulamalardan biri laminate veneer uygulamaları, artık yaygın olarak kullanılabilen ve talep gören tekniklerdir. Porselen Laminate Veneer Endikasyonları şunlardır: Renklenmelerde, beyazlatma tedavileriyle yeterli sonuç alınamayan ileri derecedeki antibiyotik, floroz vb. lekelerinde ve kalıtsal yapı ve renk bozuklukları, diastemaların kapatılması, kırık ve aşınmış dişlerin restorasyonu, malpoze dişlerin çapraşıklık tedavisinde ortodontik tedavinin alternatifi, rengi ve yapısı bozulmuş restorasyonlar varlığı, mine hipoplazileri, orta hat kayması, beans vakaları(açık kapanış), diş eti çekilmeleri şeklindedir. Porselen Laminate veneer avantajları arasında şu özellikler sayılabilir: Minimal invaziv bir işlem olup doku kaybı azdır, klinik uygulama süresi kısadır, çoğunlukla anestezi gereksinimi olmaz estetik yönden tatmin edicidir, porselenin pürüzlendirme sonrası mineye bağlanımının yüksek düzeyde olması, porselen laminate veneerler dayanıklı, renk stabilitesi olan restorasyonlardır, aşınmaya karşı diğer malzemelere karşı oldukça dirençlidir, cilalanma yeteneğinin üst düzeyde olması sebebiyle plak birikimi minimaldir, kırılma karakterinde olmalarına rağmen simantasyondan sonra basma ve germe kuvvetlerine oldukça dirençlidirler, tükürük,su ve diğer ağız likitlerini absorbe etmezler, modelleme ile preperasyon öncesi hastaya izlenim verebilme olanağına sahiptir.

Olgu: 22 yaşında üst çenedeki ön dişlerinin renk ve görüntüsünden memnun olmayan bayan hastanın yapılan klinik ve radyolojik muayene sonucunda dişlerin vital ve kron kök oranının restorasyon için yeterli olduğu, şiddetli bruksizm gibi laminate veneer yapılmasına engel bir durumun olmadığı ve laminate veneer restorasyonların yeterli adezyon sağlayacağı mine dokusunun olduğu tespit edilmiştir. Hastamızın üste çenedeki 7 dişine mine seviyesinde minimum düzeyde diş preparasyonu yapıldıktan sonra A tipi silikon ile ölçüsü alınmıştır. Laboratuvar işlemleri tamamlandıktan sonra try-in deneme simanları ile ağızda kontroller yapıldıktan sonra rezin esaslı siman ile simantasyon işlemi tamamlanmıştır.

Sonuç: Hastaların estetik beklentilerinin artması ile estetik diş hekimliği kavramı ortaya gelen uygulamalardan biri laminate veneer uygulamaları, artık yaygın olarak kullanılabilen ve talep gören tekniklerdir.

GÜREŞ HAZIRLIKLARINDA VÜCUT YAPISINDAKİ DEĞİŞİKLİKLER

Hafis ŞOLDUBANOV

Beden Eğitimi ve Spor Akademisi, Azerbaycan.Bakı

Çeşitli yoğunluklardaki fiziksel yüklenmenin güreş ve antioksidan savunma sistemi ile mücadele eden sporcuların metabolik durumları üzerindeki etkisinin incelenmesi
Araştırma materyalleri ve yöntemleri

Judo güreşine katılan 16 sporcu ve spor yapan altı kişi deneysel olarak sistematik olarak yer aldı. Yaşları 19-21 idi (ortalama yaş 20). Güreşçilerin genel eğitim deneyimi 4-5 yıldır. Sporcunun antrenman süresi üç yıl sürdü; 1) Hazırlık süresi, üç ay, haftada 3 kez, 2 saat eğitim; 2) yarış periyodu haftada 2-3 gün sürdü, müsabaka tüm yarış boyunca 2-6 kez oldu; 3) geçiş dönemi 10 gün sürdü, egzersizler haftada iki kez nispeten hafifti. . Tüm görüşmeler hazırlık döneminde yapıldı, denetimler dönem başında ve sonunda yapıldı. Aynı zamanda, altı sporcunun antrenman süresi yüksek dereceli yüklerden oluşuyordu ve altı sporcunun antrenman yükü orta seviyede idi. Dört sporcunun iş yükü zirve seviyesindeydi. Bu şartlar altında, maksimum oksijen seviyesi kontrol altında ölçülmüş ve hazırlık bölümünde, sistematik olarak makrosiklin akışı sırasında yakalanmıştır. Kontrol grubunda antrenman yapmayan, güreşte pratik, sağlıklı, aktif olmayan bir eğitim almış 6 kişi vardı. Tüm kontrollerde biyoetik kurallar gözlendi.

Araştırmalar, ANAS'ın A.Garayev ismindeki laboratuvarın hücresel metabolizması fiziolojisi laboratuvarında gerçekleştirilmiştir. Eğitim salonlarından kan örnekleri ve oral meyve suyu alınmış, laboratuvarlarda heparin eklenmiş ve analiz edilmiştir. Biyokimyasal analizler arasında dien konjugatlarının (DK), malon dialdehit (MDA), katalaz, süperoksit itaatsizlik (GOD), prostaglandia (PQ), prostosiklin (PSN), trombosit (TX), siklik nükleosidlerin (s-AMT ve s-QM) ve s-AMM ve s-AM-QM) saptanması bulunur. , adenil nükleotitleri (AMF, ADF, ATF). Enerji Yüğü (EY) aşağıdaki formüle dahil edilmiştir.

$$EY = ((ATF) + 1 / 2 (ADF) / ((ATF) + (ADF) + (AMF)) /$$

K sabiti aşağıdaki formülle hesaplanır:

$$K = (DK + MDA) / (Katalaz + SOD).$$

İstatistiksel hesaplamalar yaygın kabul görmüş yöntemlerle yapıldı.

Alınan sonuçlar ve tartışmaları. Araştırma çalışmasının amacına ve görevlerine göre, fiziksel yüklerin sporcuların lipid peroksit oksidasyonu ve antioksidan koruma sistemlerine etkisi Araştırmaya katılan, güreş, sporcuların antrenman rejimlerinin oluşturulmasında bir ölçüt olarak kullanılabilir. Ek olarak, güreşçiler vücuttaki metabolik durumun tıbbi ve biyolojik kontrolünü eğitim sürecinde yapmak için de kullanılabilir.

Anahtar kelime; güreş, antioksidan, sağlık, eğitim

AN OVERVIEW OF THE LEGAL BASIS OF AUDIOVISUAL MEDIA
FREEDOM IN KAZAKITAN

Galymzhan Tazhibayev KUANISHBEKULY

L.N.Gunilov Avrasya Milli Üniversitesi, Astana, KAZAKİSTAN

Abstract

Following the collapse of the Union of Soviet Social Republics one of the states that had gained independence in 1991 sought answers to two questions based on the development of radio and television in Kazakhstan at present. What kind of system is there in Kazakhstan to monitor and control the media? At what stage of development of domestic radio and television industry at the world level?

Everyone knows that the policy of the mass media of the Republic of Kazakhstan contributes greatly to the formation and development of a democratic society.

The well-known policy of the mass media of the Republic of Kazakhstan is known until a great contribution to the formation and development of a democratic society. Since 1990 private radio and television channels have been able to compete freely in state radio and television broadcasting. The freedom of speech had been legally enshrined in the debate that had not been heard for 70 years.

Key Words: The freedom of expression (speech), Radio and television broadcasting in Turkey and Kazakhstan, Supervision in radio and television broadcasting, International media regulations.

**KAZAKİSTAN'DA GÖRSEL İŞİTSEL MEDYA ÖZGÜRLÜĞÜNÜN
HUKUKSAL DAYANAĞINA GENEL BAKIŞ**

Özet

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin dağılmasından sonra 1991 yılında bağımsızlığını kazanan devletlerden biri olan Kazakistan'da radyo ve televizyon yayıncılığının günümüze kadar geçirdiği süreç göz önünde tutularak şu iki soruya cevap aranmıştır: 'Kazakistan'da bu süreçte (devlet tekelinden çoğulcu sisteme geçişte) kitle iletişim araçlarının düzenlenmesi ve denetlenmesi bakımından nasıl bir yol izlenmiştir?' ve 'Dünyada radyo ve televizyon yayıncılığındaki gelişmeler karşısında Kazakistan'ın durumu, yani artı ve eksileri nelerdir?'.

Kazakistan Cumhuriyeti, demokratik bir toplum yaratma hedefine doğru yayın politikalarına yönelmiştir. Kazakistan Cumhuriyeti 90'lı yılların başında, radyo ve televizyon yayıncılığında devlet tekelinden çoğulcu sisteme geçilmiştir. Çoğulcu sistemin gelişmesiyle beraber ifade (söz) hürriyeti anlam kazanmış ve 70 yıl boyu üzeri kapalı kalan konular gün yüzüne çıkartılarak konuşulmaya, tartışılmaya başlamıştır.

Anahtar Sözcükler: İfade (söz) hürriyeti, Kazakistan'da radyo ve televizyon yayıncılığı, Radyo ve televizyon yayıncılığında denetim, Uluslararası medya mevzuatı.

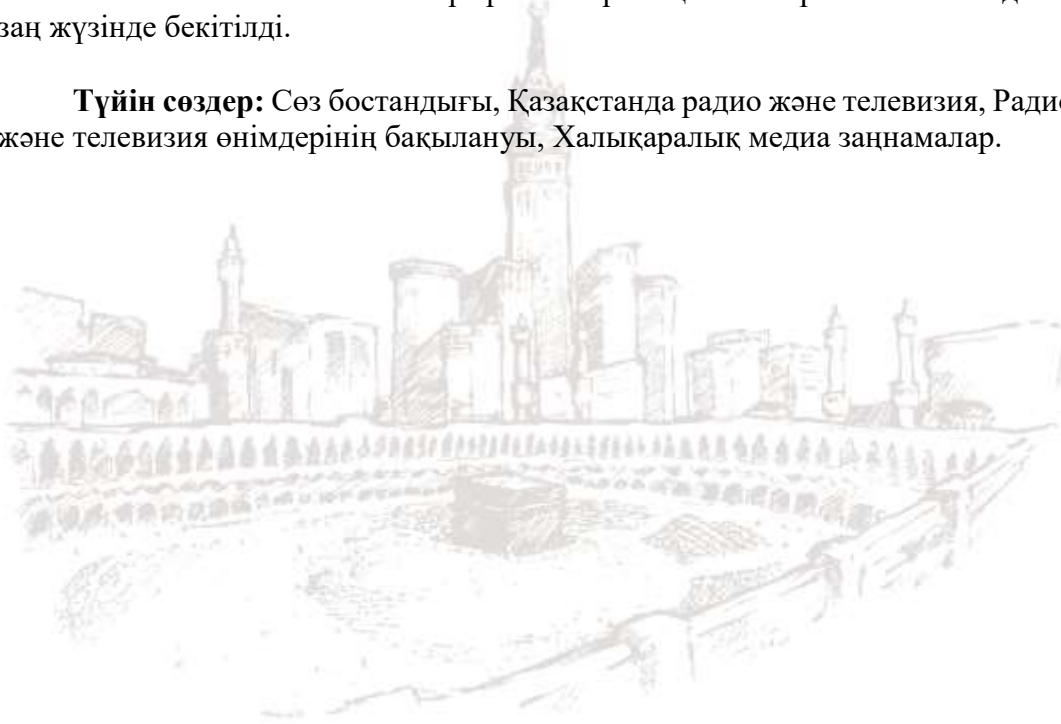
**ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ РАДИО-ТЕЛЕВИЗИЯ ЕРКІНДІГІНІҢ
ЗАҢНАМАЛЫҚ НЕЗІГДЕМЕСІ**

Аңдатпа

Кеңестік Социалистік Республикалар Одағының ыдырауынан кейін 1991 жылы тәуелсіздікке қол жеткізген мемлекеттердің бірі ретінде Қазақстанда радио және телевизиясының қазіргі уақытқа дейінгі даму жолын негізге ала отырып екі сұраққа жауап іздестірілді. Қазақстанда (мемлекеттік монополиядан бәсекелестік нарыққа көшу) бұқаралық ақпарат құралдырын ашу және оларды бақылауда қандай жүйе қалыптасқан? Әлемдік деңгейде отандық радио және телевизия саласы даму сатысының қай деңгейінде?

Қазақстан Республикасының бұқаралық ақпарат құралдарының ұстанған саясаты демократиялық қоғамның қалыптасуы мен дамуы жолында үлкен үлес қосқаны баршаға мәлім. Қазақстан 1990 жылынан бастап радио және телевизия саласында мемлекеттік арналарға бәсекелес ретінде жекеменшік радио және телеарналар өз жұмыстарын еркін жүргізуге мүмкіндік алды. 70 жыл бойы айтылмай келген өзекті мәселелер еркін пікір талқысына түсіп сөз бостандығы заң жүзінде бекітілді.

Түйін сөздер: Сөз бостандығы, Қазақстанда радио және телевизия, Радио және телевизия өнімдерінің бақылануы, Халықаралық медиа заңнамалар.

كلمة الاختتام

د. جاكلين ايوب

أيها الأعضاء الحضور،

الوفود المشاركة في مؤتمر الشرق الأوسط الدولي للدراسات المعاصرة الثاني الأصدقاء في معهد التنمية الاقتصادية والبحث الاجتماعي يسعدني اليوم أن أكون بينكم كضيفة شرف في هذا المؤتمر العلمي، ممثلة الجامعة اللبنانية، كلية الآداب والعلوم الإنسانية الفرع الثالث، مثنية على هذا الجهد العلمي الجبار الذي تعبرون فيه عن أهمية التواصل العلمي وتبادل المعرفة العلمية والإنسانية، لأن هذا بحد ذاته يفتح الأبواب أمام إنجازات كثيرة، ويتيح للعلماء والدكاترة والأساتذة إمكانية تفعيل جهودهم ونشر معارفهم وتطوير قدراتهم لأنه السبيل الوحيد للرفق والتقدم وإنني في هذه المناسبة أتوجه بالشكر الجزيل لمعهد التنمية الاقتصادية والبحث الاجتماعي، ولرئيسه السيد مصطفى لطيف أماك على استضافتنا، متمين للجمعية النجاح والتقدم، وإنني على ثقة تامة أن تعاوننا سيثمر عملاً مشتركاً وتنظيم للمؤتمرات والندوات العلمية المشتركة، بحيث نتطلع إلى وجودكم في لبنان عما قريب للتعرف على جامعتنا، وعلى عمل أساتذتنا الساعين إلى تطوير أبحاثهم خدمة للطلاب ولرفع شأن هذه الجامعة التي تحوي في صفوفها حوالي الثمانين ألف طالب وطالبة في مختلف الاختصاصات أيها الأصدقاء

إن تنظيمكم لهذا الملتقى العلمي الدولي لدليل صحي على أن التفاعل والتبادل المعرفي هو أفضل الطرق لتعزيز العلاقات بين الشعوب، وأخص هنا أهمية هذه العلاقات التاريخية التي تربط لبنان تاريخاً وشعباً بتركيا، كما تربط الكثير من المؤسسات اللبنانية والتركية، على مختلف الصعد العلمية والاقتصادية والاجتماعية، فهناك روابط كثيرة تجمع بيننا ولا بد من العمل لتطويرها يوماً إثر يوم لتصبح أعمق فأعمق، والسبيل الأوضح إلى ذلك هو العلم والمعرفة وإبراز الطاقات الخلاقة والمبدعة، وتعزيز التعاون وإنني أستغل هذه المناسبة لأتوجه بالتحية القلبية لمنظمي المؤتمر ولكل المشاركين والباحثين والوفود المشاركة، وأتوجه بالتحية للدكتور خالد الجندي الذي هو رسول جامعتنا الذي لا ينفك يتابع ويشترك في مؤتمرات عالمية كباحث متخصص بالتاريخ العثماني، ونحن نفتخر به

وأنهاي كلمتي بالقول: أنه لا بد لعلاقتنا ان تتعزز وتتطور من خلال مثل هذه اللقاءات وهذه المنديات الدولية، فجهودكم مشكورة، واستضافتكم لنا هي نموذج يؤكد على أهمية هذه العلاقات التي تصب في نهاية المطاف في مصلحة جامعاتنا ومعاهدنا العلمية، والارتقاء بها إلى أعلى المستويات شكراً لكم مجدداً.

**TURİZM KAYNAKLARININ SÜRDÜRÜLEBİLİR BÖLGESEL KALKINMAYA
ETKİSİ: EKO-GASTRONOMİ**

Dr. Öğr. Üyesi Aşlı ÖZTOPCU

Dr. Öğr. Gör. Merve AKAR

Maltepe Üniversitesi

Özet

Ekonomik büyüme bir ülkenin ya da bölgenin gelişmesi açısından önemlidir ancak tek başına yeterli değildir. Bu nedenle bugünkü anlayışta kalkınmayı, ekonomik büyüme ile açıklamak mümkün değildir. Kalkınma iktisadi açıdan büyümeyi ifade ediyor gibi görünse de birçok unsuru kapsamaktadır. Sürdürülebilir kalkınma ise insan ve çevresini vurgulamakta ve gelecek odaklı kalkınmayı ifade etmektedir.

Sürdürülebilir kalkınmanın temel amacı, insan yaşamının iyileştirilmesi ve gelecek nesillere ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir dünya bırakılmasıdır. Bu nedenle sürdürülebilir kalkınmanın yapıtaşı insandır. İnsan yaşam kalitesini etkileyen birçok konu ve unsur vardır. Bu bağlamda yapılan çalışmaların önemi her geçen gün artmaktadır. Kamu, hükümet ve özel sektör işbirliği önemlidir. Birleşmiş Milletler 2030 sürdürülebilir kalkınma hedefleri aynı zamanda gelecekte ihtiyacımız olan dünyayı göstermektedir. Bu hedefler içinde açlığa son, sağlıklı bireyler, sudaki yaşam, karasal yaşam, temiz su ve sıhhi koşullar gibi başlıklar bulunmaktadır. Söz konusu hedeflerin temelindeki unsur beslenmedir. Bu bağlamda sürdürülebilir üretim ve tüketim desteklenmektedir.

Özellikle kaliteli ve sağlıklı beslenme, sürdürülebilir kalkınmanın ayırt edici unsurlarından biri olmuştur. Kaliteli beslenme, refah düzeyinde artış ve sürdürülebilir kalkınma unsurlarının merkezinde gastronomi bulunmaktadır. Gastronominin sürdürülebilir bölgesel kalkınmaya etkisi eko-gastronomi ile açıklanabilir. Eko-Gastronomi, sadece karın doyurmak değil aynı zamanda nitelikli, lezzetli ve sağlıklı yiyecekler tüketilmesiyle ilgilidir. Biyolojik çeşitliliğe önem veren, Türkiye'nin her bölgesindeki kültür ve ekonomiye bağlı kalarak ve gastronomik tekniklerle gıda üretilmesi demektir. Eko-gastronomi faaliyetleri hem turizm gelirlerinde artış sağlamakta hem de sürdürülebilir bölgesel kalkınmada etkili olmaktadır.

Gastronomi ve alternatif bir yaklaşım olan eko-gastronomi insan yaşamını iyileştiren önemli alt yapılardan biridir. Bununla birlikte Türkiye gibi zengin bir kültüre sahip ülkeler için gastronomi en güçlü turizm kaynaklarından biridir. Gastronomi alanında yapılan çalışmalar bölgesel turizmde hareketlilik ve gelir artışı sağlamaktadır. Turizm gelirlerindeki artış ve turizm faaliyetlerindeki iyileştirmeler yaşam alanında iyileştirme sağlarken bölgesel sürdürülebilir kalkınma açısından da etki

yaratmaktadır. Dolayısıyla gastronomi ve eko-gastronominin hem GSMH hem de sürdürülebilir kalkınmada etkili olduğunu söylemek mümkündür.

Bu çalışmada önce gastronomi ve eko-gastronomi yaklaşımı açıklanmıştır. Daha sonra turizm gelirlerinin önemi ve eko-gastronominin sürdürülebilir bölgesel kalkınmaya etkileri açıklanmaya çalışılmıştır. Son olarak eko-gastronominin geliştirilmesi sayesinde bölgesel yaşam alanındaki değişimlerden bahsedilmiştir. Sonuç ve öneriler kısmında eko-gastronominin geliştirilmesiyle ilgili tespitler ve yapılması gerekenler tartışılmıştır. Eko-gastronominin hem turizm hem bölgesel kalkınma politikaları açısından oluşturduğu etkinin tüm toplumları ilgilendirdiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelime: Eko-gastronomi, Turizm, Sürdürülebilir Kalkınma, Bölgesel Kalkınma

THE EFFECT OF TOURISM RESOURCES ON SUSTAINABLE REGIONAL DEVELOPMENT: ECO-GASTRONOMY

Abstract

Economic growth is very important according to development of one region or country, however, it is not enough solitary. Therefore, it is not possible to explain development with economic growth in today's understanding. Although development seems to express economic growth, it includes a lot of elements in it. Nonetheless, sustainable development emphasizes people and their environment and expresses future-oriented development.

The main aim of sustainable development is improving human life and leave an earth that can meet the needs of future generations. For this reason, the building block of sustainable development is human. There are a lot of issues and factors that effect on human's quality of life. In this context, the importance of the researches are increasing day by day. Public, government and private sector cooperation is important. The United Nations 2030 sustainable development goals also show the world we need in the future. These goals include end zero hunger, health and well-being, life on land, clean water and sanitation. Nutrition is the basis of these objectives. In this regard, sustainable production and consumption should be support to for nutrition by the regions.

Particularly, high quality and healthy nutrition has been one of the distinguishing elements of sustainable development. Gastronomy is at the center of quality nutrition, increase in welfare and sustainable development. The effect of gastronomy on sustainable regional development can be explained with eco-gastronomy. Eco-gastronomy is related to not only eat one's fill, but also about consuming of eligible,

delicious and healthy foods. Eco-gastronomy emphasis on biodiversity adhering to Turkey's culture and economy in every region and produce food with gastronomic techniques. Eco-gastronomy activities both increase tourism revenues and contribute to sustainable regional development.

Gastronomy and eco-gastronomy, which is an alternative approach, is one of the important infrastructures that improve human life. In addition to this, gastronomy is one of the strongest tourism resources for countries like Turkey which has rich culture. Gastronomic activities provide mobility and income growth in regional tourism. While the increase in revenues and improvements in tourism activities make developments a better place for human life, it also has an impact on regional sustainable development. Hence, it is possible to claim that gastronomy and eco-gastronomy have has an important impact on both GDP and sustainable development. At first, in this study, gastronomy and eco-gastronomy approaches are explained. Thereafter, the importance of tourism incomes and the effects of eco-gastronomy on sustainable regional development were tried to be explained. Final section, the development of eco-gastronomy and the changes in the regional habitat are mentioned. The conclusions and recommendations section in the study, determinations and needs to be done for the development of eco-gastronomy were try discuss. The impact of eco-gastronomy in terms of both tourism and regional development policies is thought to be of interest to all communities.

Key words: Eco-gastronomy, tourism, sustainable development, regional development